X 88415

SZTE Egyetemi Könyvtár
J000694957

SZTE EGYETEMI KÖNYVTÁR SZEGED 3.

A CSENDŐRLAKTANYÁTÓL A BM NEMZETKÖZI OKTATÁSI KÖZPONTIG

Második, javított, bővített kiadás

ISBN 963 9208 23 X

MINDEN JOG FENNTARTVA! A kiadvány részben, vagy egészben történő felhasználása (másolás, bármilyen rögzítés stb.), csak a kiadó előzetes engedélyével lehetséges! Hivatkozásoknál kérjük, utaljanak e kiadványra.

Felelős kiadó: ***Dr. Boda József*** r. ezredes a hadtudomány egyetemi doktora, a BM Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója.

Nyomás, kötés: Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium
Felelős vezető: Márkusné Gábor Ildikó

Kézirat lezárva: 2005. március

X 88415

- 2005 -

A kötet szerzői:

Dr. Hegedűs Róbert, a hadtudomány kandidátusa,

Dr. Boda József r. ezredes, rendőrségi főtanácsos,
Dr. Farkas István r. alezredes, rendőrségi főtanácsos,
Fiskovics Béla r. alezredes, rendőrségi főtanácsos,
Gősi Tiborné r. alezredes, rendőrségi főtanácsos,
Lengyel László, szolgálaton kívüli csö. százados,
Dr. Magyar József ny. r. dandártábornok,
Orsósné Prokop Mária r. őrnagy, rendőrségi főtanácsos.
Simon Géza r. ezredes, rendőrségi főtanácsos,
Dr. Simon László ny. r. ezredes
Soós Károly r. őrnagy,
Szabó Miklós r. alezredes,
Dr. Szakács Gábor ny. r. ezredes, a hadtudomány kandidátusa,
A kiadvány anyagát átdolgozta, kiegészítette, szerkesztette és szaklektorálta:
Lovag *Dr. Parádi József* Ph.D/Cs.C bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a MTA köztestületi tagja.

Műszaki szerkesztők:
Kerekes Tamás Iván ny. r. alezredes, Molnár Pál, Preszter Balázs, *Szabó Gábor*

Fotók: *Csattos Pál, Végh Zoltán, csendőrségi és rendőrségi lapok, MTI archívum, ZSARU Magazin*

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik munkájukkal elősegítették e kiadvány összeállítását, megjelenését: *Csuzdi Hajnalka, Nettoliczky Gabriella* r. őrnagy, *dr. Pákh Sándorné* főtanácsos, *dr. Szána Gyula* hőr. őrnagy, *Tagscherer Katalin.*

A kiadvány a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság segítségével jött létre.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK 5
LEKTORI SALUTEM 9
ELŐSZÓ 15
ELŐSZÓ A MÁSODIK KIADÁSHOZ 17
1. CSENDŐRLAKTANYA 1901-1945 19
1.1. ELŐZMÉNYEK, A MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐRSÉG FELÁLLÍTÁSA 19
1.2. ŐSZIRÓZSÁS FORRADALOM, TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 30
1.3. A BÖSZÖRMÉNYI ÚTI RENDVÉDELMI OBJEKTUM A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT 33
1.4. A II. VILÁGHÁBORÚ 41
JEGYZETEK AZ 1. FEJEZETHEZ 45
2. RENDVÉDELMI KÉPZÉS 1945 ÉS 1990 KÖZÖTT 47
2.1. RENDŐRKÉPZÉS 1945-1955 47
2.2. AZ 1956-OS IDŐSZAK 55
2.3. RENDŐRTISZTHELYETTES-KÉPZÉS 1957-TŐL 1990-IG 56
JEGYZETEK A 2. FEJEZETHEZ 61
3. A RENDSZERVÁLTÁS 63
3.1. AZ ORFK OKTATÁSI ÉS KIKÉPZŐ KÖZPONT MEGALAKULÁSA 63
3.2. AZ ORFK OKTATÁSI ÉS KIKÉPZŐ KÖZPONT MŰKÖDÉSE ÉS MEGSZŰNTETÉSE 68
3.3. AZ ORFK RENDÉSZETI SZERVEK KIKÉPZŐ KÖZPONTJA 71
3.4. KÖZÉP-EURÓPAI RENDŐRAKADÉMIA-KERA 78
3.5. A NEMZETKÖZI RENDÉSZETI AKADÉMIA (ILEA) 89
JEGYZETEK A 3. FEJEZETHEZ 98
4. BM NEMZETKÖZI OKTATÁSI KÖZPONT 99
4.1. A BM NOK MEGALAKULÁSA 99
4.2. NEMZETKÖZI PROGRAM IRODA (NPI) 104
4.3. TOVÁBBKÉPZÉSI ÉS KOORDINÁCIÓS OSZTÁLY (TKO) 117
4.4. TITKÁRSÁG 125
4.5. GAZDASÁGI ÉS ELLÁTÓ OSZTÁLY (GEO) 127
JEGYZETEK A 4. FEJEZETHEZ 128

5. 1901-ÓTA AZ OBJEKTUMBAN MŰKÖDŐ SZERVEK 129

6. ZÁRSZÓ 131

7. RÖVIDÍTÉSEK FELOLDÁSA 133

8. NÉVMUTATÓ 137

9. FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK 139

1. JOGSZABÁLYOK 139
2. DOKUMENTUMOK 140
3. KORABELI FELDOLGOZÁSOK, ÖNÁLLÓ KIADVÁNYOK 141
4. KORABELI FELDOLGOZÁSOK, CIKKEK 141
5. TÖRTÉNELMI FELTÁRÓ MUNKÁK, ÖNÁLLÓ KIADVÁNYOK 142
6. TÖRTÉNELMI FELTÁRÓ MUNKÁK, CIKKEK 144
7. KÉZIRATOK 145

11. MELLÉKLETEK 147

Csendőrvértanúk szobra 149
Sajtóhíradás 151
A laktanya homlokzata (1901) 152
Az objektum mai homlokzata (2005) 153
A belső udvar és két épületszárny 153
A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti felépítése 154
Korabeli alaprajz (1901) 155
Az objektum mai alaprajza 156
Kivonulásra készen 157
Koszorúzás a Fery Oszkár utcai emléktáblánál, ... 157
Díszelgés 158
Ünnepi sorakozó 158
Újságcikk az internáló táborról (1945) 159
Rendelet a csendőrség megszüntetéséről 161
Belügyminiszteri rendelet a rendőrképzésről 162
Rajk rendelet 163
Rendőrakadémia megnyitója 164
Rendőrakadémiai hallgatójelöltek 1948 164
Rendőrakadémia záróvizsga 165
Tisztavatási ünnepség (1949) 165
A Rendőrképző iskola záróünnepélye a Böszörményi úton 1952-ben 166
A karhatalmi egység 1956-ban 166

Tiszthelyettes avatási ünnepség a Tiszthelyettes-képző iskolán 167
Tiszthelyettes avatás a csapatzászlóval 167
Rendőrhallgatók közelharc kiképzése 168
Lőgyakorlat 168
Kun Béla emlékműve a Böszörményi úti objektum udvarán 169
Az RSZKK szervezeti felépítése 169
RSZKK ügyeletesi szaktanfolyam tantárgyi és tanóramegoszlása 170
A hivatásos állomány fizikai felmérő vizsgája 170
Zsinka András r. ezredes az RSZKK ünnepélyes diplomaátadásán 171
RSZKK záróünnepély 171
Közép-európai Rendőrakadémia -KERA (németül MEPA) közös nyilatkozat (1992. március) 172
A KERA kuratóriuma 172
A közös nyilatkozat ünnepélyes aláírása 173
Dr. Magyar József ny. r. dandártábornok a KERA magyarországi igazgatója 173
KERA oklevél 174
KERA tanfolyamzáró ünnepsége 175
Az előtérben Dr. Simon László r. ezredes az Oktatás és Kiképző Központ egykori parancsnoka 175
A nemzetközi oktatás szolgálatába állított felújított objektum épületei ... 176
Az épületegyüttes légi felvételről 176
Jelvények és logók 178
Az ILEA 8 hetes kurzusain eddig résztvevő országok megoszlása 179
Az ENFOPOL 118 programban résztvevő országok és hallgatók számának megoszlása 1999-2000-ben 179
ILEA megnyitó ünnepség (1996) 180
Magas szintű látogatás (1999) 181
Louis Freeh FBI igazgató köszönti a hallgatókat (2000) 181
Göncz Árpád köztársasági elnök és Janet Reno amerikai igazságügyi miniszter a megnyitóünnepségen 182
ILEA taktikai képzés 182
Az objektum 100. éves évfordulója 183
Az ILEA bűnügyi laboratóriumának megnyitója (2004) 183
Az FBI adománya 184
Jól felszerelt könyvtár segíti az oktatást 184
Korszerű technikával felszerelt multimédiás tanterem 185
Kiemelt rendezvények lebonyolítását segíti a színházterem 185

Intézkedés-taktikai képzés a Taktikai Házban *186*
Békefenntartók bűnügyi technikai képzése
(elméleti és gyakorlati foglalkozás) *187*
Afganisztánba készülő missziósok
Előtérben, dr. Boda József r. ezredes a BM Nemzetközi Oktatási Központ
igazgatója *188*
Diploma átvétel békefenntartó tanfolyam végén *188*
Miniszteri oklevél a NOK 5. évfordulójára *189*
Elismerő oklevél a családbarát munkahelynek *190*
Válogatás az objektumban kiadott diplomákból és oklevelekből *194*

LEKTORI SALUTEM

Szívesen tettem eleget a Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója, **dr. Boda József** rendőr ezredes felkérésének, amely a Böszörményi úti objektum történetét bemutató kiadvány lektorálási teendőinek ellátására vonatkozott.

Az alkotás létrehozásában a legjelentősebb szerepet vállaló **Dr. Hegedűs Róbert** jó barátom volt. A fiatalon elhunyt szerző emléke és munkássága előtt is tisztelegni szeretnék lektori munkámmal, amely végül is olyan szerkesztési tevékenységgé szélesedett, amely kiterjedt a kézirat átdolgozására és kiegészítésére. A néhány éve elkészült kézirat létrehozása során **Dr. Hegedűs Róbert** életének utolsó éveiben a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnak valóságos „külső munkatársává" vált. Mindenkivel találkozott, eszmét cserélt, akinek a kutatási területe érintkezett az általa feltárni kívánt intézmény történetével. Számos délutánt és estét beszélgettünk, vitatkoztunk át. Úgy érzem mindkettőnk hasznára váltak az eszmecserék. A könyv tükrözi észrevételeinket, ugyanakkor **Hegedűs Róbert** barátom számos olyan körülményre hívta fel a figyelmet, amelyeket a témát frissen szemlélő szemével fedezett fel és amit a későbbiek során tudományos kutató munkám során hasznosíthattam. **Hegedűs Róbert** egész életében katona és oktató volt egy személyben, bár utolsó, aktív szolgálati éveit, a rendszerváltást követően már a honvédelmi tárca falai között töltötte el. Az objektumtörténeti mű tehát nem csupán száraz történelmi tények felsorakoztatása, abban benne rejlik egy katonatanár élettapasztalata is.

Ugyancsak tiszteletreméltónak tartom **Lengyel László** szolgálaton kívüli csö. százados, szerzőtárs munkáját. Az Ő nevéhez kapcsolódik számtalan visszaemlékezés, amely nem lelhető fel a levéltárban, vagy a feldolgozások soraiban, mégis elengedhetetlen egy történeti folyamat feltárásában. **Lengyel László** hajlott korát meghazudtoló energiával vett részt e kiadvány szerzői munkájában. Tapasztalatai nélkül ez a könyv sokkal szegényebb lenne, a történelmi valóságtól távolabb állna. Különösen fontosnak tartom, hogy **Lengyel László** társszerző munkája által lényegében a volt Magyar Királyi Csendőrség tagjainak kollektív tapasztalatai is testet öltöttek.

Dr. Szakács Gábor ny. r. ezredes az objektumtörténet egy viszonylag rövid ciklusának bemutatását végezte el. Ez a ciklus azonban a feltárt időszak

JATE Egyetemi Könyvtár SZEGED 3.

koronája. Az események alakításában a szerző – hivatali munkaköréből adódóan – valamilyen formában részt vett.

A kiadvány javára vált, hogy mintegy fél évtizedes Csipkerózsika-álom után kelhetett ismét életre és került publikálásra. A rendvédelem-történetének művelése során – összhangban a magyar köztörténet legújabb kutatási eredményeivel – egyértelművé vált néhány olyan kérdés, amely a kézirat elkészítésekor még vita tárgyát képezte, ezért abban nem kapott helyet. Az új évezred elejére azonban a tudományos fórumokban megvédett álláspontokat – élve a szaklektori és szerkesztői tisztségemből adódó lehetőségekkel – már megjelenítettem.

A kiadvány elkészítéséhez valamilyen formában segítséget nyújtottak mindazok, akik nemzeti rendvédelmünk történetét kutatják. Ez biztosítja a tanulmány egyik legfontosabb értékét. Nevezetesen e műben foglaltak összhangban állnak a magyar köztörténeti és a nemzeti rendvédelem-történeti kutatások legújabb eredményeivel.

A mű további, el nem hanyagolható értéke, hogy a történelmi objektivitás talaján áll. Nem politikai propagandakiadvány született, ahol valamely kitüntetett világnézet elvárásaihoz igyekeznék igazítani a történelmi eseményeket. Valamennyi kutatott korszak eseményeit az objektív történelemszemlélet szemszögéből vizsgálták a szerzők. A könyvnek sikerült elkerülnie a történeti feldolgozások során napjainkban oly gyakran előforduló hibát, mely szerint a jelenkor értékrendjét vetítik ki korábbi időszakokra, számon kérve azon egy későbbi korszak elvárásait. A mű nem kíván ítéletet mondani sem jó, sem rossz értelemben, csupán ismertetni szeretné egy rendvédelmi objektum történetét, annak minden lényeges pozitív és negatív történését.

Az alkotásnak nem volt célja, hogy bemutassa a rendvédelmi objektum fejlődéstörténetének ismeretén keresztül a magyar rendvédelem, viharoktól sem mentes változásait. Mégis, aki figyelmesen olvassa a kiadványt, úgy érzékelheti nemzeti rendvédelmünk alakulását az objektumtörténeti kiadványban, mint cseppben a tengert.

A könyv létrejöttét a magyar rendvédelem történetét kutatók egyben a nemzeti rendvédelem-történeti kutatások fordulópontjának is tekintik. Az ezredfordulóra lényegében eredményesen lezárultak a magyar rendvédelem történetének feltárására irányuló makro kutatások, bár egy kutatási terület soha nem tekinthető befejezettnek. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által készített, 1994-ben, 1996-ban és 1999-ben három kiadást is megélt, *„A magyar rendvédelem története "* című könyv első ízben tárta fel és mutatta be nemzeti rendvédelem-történetünk ezeréves

fejlődését, hasznosítva a korábbi résztémakörökre, illetve egyes korszakok bemutatására irányuló rendvédelem történeti alkotásokat. Ezzel behoztuk a nyugat-európai rendvédelemtörténeti kutatásokhoz viszonyított fél évszázados lemaradásunkat, ahol hasonló témájú művek már a XX. század közepén megjelentek.

Nem elhanyagolva a magyar rendvédelem-történet makro-kutatási feladatait, a kutatók egy részének figyelme a mikro-kutatási teendők felé fordult. Ezt elősegítette az a fordulat, hogy előtérbe kerültek a testülettörténeti feldolgozások a XIX. századtól kezdődően. A magyar rendvédelem-történeti kutatások ezen fejlődési folyamatához illeszkednek, egyben pedig új színfoltot jelentenek az objektumtörténetek feltárására irányuló alkotások. A rendvédelmi objektumok történetét feltáró projektek közül kétségen kívül a Böszörményi úti objektumtörténeti munka áll az élen. A rendvédelem történetét művelők várakozva tekintenek a többi nagy múltú magyar rendvédelmi objektum vezetőire, hogy lépjenek erre a megkezdett útra. Talán nem véletlen, hogy a magyar rendvédelmi objektumok történetének feltárására irányuló projektek kezdő lépéseit a Böszörményi úti objektumban tették meg. Budapesten, a ma is használatban lévő rendvédelmi objektumok között, ez a légrégebbi olyan épületegyüttes, amely eleve rendvédelmi rendeltetéssel készült és létrehozása óta megszakítás nélkül rendvédelmi teendőket lát el, ennek részeként képzési célokat szolgálva.

A mű létrehozása tekintetében azonban nem csupán a hely szelleme képzett motiváló erőt. Szerencsés módon, **Dr. Simon László** rendőr ezredes személyében, olyan szellemiséggel rendelkező parancsnok állt a rendszerváltás időszakában az objektum élén, aki már-már a romosság határát súrolóan lelakott laktanyai komplexumot felfejlesztette a XXI. századi elvárásoknak is megfelelő épületegyüttessé, megtöltötte az intézmény feladatrendszerét a rendszerváltás utáni rendvédelmi képzés igényeit kielégítő teendőkkel. **Dr. Simon László** ezredes szellemiségét méltó módon folytatja **Dr. Boda József** rendőr ezredes. A két igazgató tevékenységét az általános gyakorlattal összehasonlítva, a többlet szellemi értéket elsősorban azonban nem az objektum felújítása, illetve az elaggott feladatrendszer helyébe az új célok állítása képezte. Az e cselekedetekhez hasonló teendők sora kísérte a rendszerváltó magyar rendőrség működését. **Simon** és **Boda** ezredesek igazgatói tevékenységéből az utókor minden bizonnyal arra fog emlékezni, ami újat és követésre méltót eredményezett. Ez pedig nem más, mint hogy igyekeztek munkájuk során hasznosítani, tevékenységükbe beépíteni a magyar rendvédelem korábbi korszakainak tapasztalatait, harmonizálva ez által a szakmatörténet gondozását

és alkalmazását a nyugat-európai gyakorlattal. Ennek az új szellemű vezetésnek az egyik eredménye a Böszörményi úti objektum történetét bemutató mű létrehozása.

Bízom abban, hogy a magyar rendvédelmi objektumok parancsnoki tisztséget betöltő tisztjei, egyre többen teszik magukévá a két kezdeményező ezredes látásmódját és tekintik hivatásuk gyakorlása részének a szakmatörténeti múlt gondozását is. Csodálatos múlttal rendelkező, gyönyörű építészeti alkotások birtokában vannak a magyar rendvédelem testületei. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság kellő szellemi potenciállal rendelkezik ahhoz, hogy a helytörténeti kutatásokra vállalkozó lelkes amatőröket a szükséges intenciókkal ellássa. A kezdeményezések és a szakmatörténeti ismeretek megfelelő objektumparancsnoki támogatással történő találkozása esetén, egy folyamat veheti kezdetét, melynek során fény derülhet a rendvédelmi objektumaink történetére, közkinccsé válhat nemzeti történelmünk e szelete.

Meggyőződésem, hogy a múlt tapasztalatait a jövő rendvédelme egyre kevésbé nélkülözheti. **Simon** és **Boda** ezredes urak szellemiségének kisugárzása talán háttérbe szoríthatja azt a sokak által követett mintát, hogy a nyugat-európai, vagy éppen a tengeren túli gyakorlatot kívánják a Duna-Tisza mentére átplántálni. Ez azonban általában akkor lehet eredményes, ha a bevált megoldások átvétele nem nélkülözi a Kárpát-medencei rendvédelmi hagyományok és tapasztalatok hasznosítását. A hazai hagyományok és nyugati eredmények ötvözete jelentheti azt a megoldást, ami nem teszi gyökér nélkülivé a külföldi tapasztalatok átvételét. Ehhez nélkülözhetetlen a nemzeti rendvédelmi hagyományaink feltárásának folytatása, a kutatási eredmények számbavétele és közkinccsé tétele. Ennek, a nemzeti rendvédelem-történeti értékeink feltárására és megismerésére irányuló folyamatoknak képezik fontos láncszemét, az objektumtörténeti kutatások és publikációk.

A rendvédelem-történet témája – köztük az objektumtörténeti-kutatások és publikációk – a személyi állomány identitástudat formálásában is nélkülözhetetlenek. Nem csupán a magam véleményének nyitok teret, hanem a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság álláspontját is ismertetem, amikor a Lektori Salutem soraiban igyekszem megfogalmazni az identitástudat fontosságát a nemzeti rendvédelemben. Tudományos Társaságunk kutatási tapasztalatai nyomán határozottan állítható, hogy egy ország rendvédelme nem nélkülözheti a rendvédelmi testületekben szolgálatot teljesítők identitástudatát. A legmodernebb technika alkalmazása és a legfejlettebb jogi környezet kialakítása, valamint az extra anyagi dotáció

biztosítása, ugyan nélkülözhetetlen a színvonalas rendvédelem megteremtésében, azonban egyik sem válthatja ki a személyi állomány identitástudatát, amely alapja az etikus magatartási formának, az egészséges szakmai büszkeségnek és gátja a hivatali hatalommal való visszaélésnek, a hatalom arroganciáját megtestesítő magatartási formáknak. Múltunk eredményei egyben jövőnk példái. Ezek hiányában a személyi állomány olyan magatartási mintákat követhet, amelyek nem minden esetben kívánatosak.

Az objetumtörténeti kutatások, elterjedésük esetén, fontos szerepet tölthetnének be a rendvédelmi testületek és a lakosság kapcsolatának alakításában is. Aki elolvassa az objektumtörténeti alkotásokat, megtekinti a kutatások nélkülözhetetlen velejáróját, az objektumtörténeti kiállításokat, már úgy fog a rend őrére gondolni, mint a magyar nemzet érdekében közbátorságot évszázadok óta formáló testület tagjára. A bűnözők látásmódját nyilvánvalóan nem fogják befolyásolni a rendvédelem-történeti kutatások eredményein nyugvó publikációk és kiállítások, a lakosság túlnyomó része azonban, a lokálpatriotizmus érzésén keresztül, közelebb kerülhet a rendvédelmi testületekhez, jobban magáénak érezheti azokat.

Az objektumtörténeti kutatások épített környezetünk értékeinek feltárásában, megismertetésében és megőrzésében is fontos szerepet tölthetnek be. A Böszörményi úti rendvédelmi épületcsoport történetének feltárása nyomán vált ismertté, hogy e laktanyában egymást követő időszakokban két szobor is volt. Továbbá olyan, a város arculatát formáló, egyedi oromdíszekkel rendelkeztek ezen épületek, amelyek visszaállítása az utókor kötelezettségeit gyarapítja. **Kun Béla** szobra szoborparkba került, ott szakavatott kezek őrzik a művészi alkotást. A megsemmisített csendőr-vértanú szobor (egyedüli csendőr témájú szobor volt az országban!) azonban az enyészet és a vandalizmus martalékává vált. Az úgynevezett nagy országcímer zsolnai majolikába foglalt változata is újraformázásért kiált. Vajon elképzelhető-e a rendőrség és a lakosság kapcsolatát hatékonyabban elősegítő mozgalom, mint az önkormányzat, a társadalmi szervezetek és az objektumot használó intézmény összefogása, az épületegyüttes eredeti küllemének helyreállítása érdekében? Az elenyészett művészeti, iparművészeti alkotások helyreállításával valamennyien csak gazdagodhatunk.

A kiadványt méltónak tartom arra, hogy a tanintézetbe látogatók számára emléktárgyként is hasznosításra kerüljön. Úgy gondolom, hogy ez a fajta ajándék – különösen, ha az ajándékozott anyanyelvére is lefordították – méltó módon fejezheti ki egy intézmény történetét, szellemiségét. Bízom abban, hogy az objektumtörténeti kutatások remélt elterjedésével, e feltárások publikációi

fogják felváltani a magyar rendvédelmi objektumokban a ma még sajnos általánosnak mondható söröskorsó és hamutartó sajátos „emléktárgyainak" helyét. Múltunk feltárásától nem csupán mi magunk leszünk gazdagabbak, hanem szomszédaink szemében is tekintélyre tehetünk szert, történetiségünk bemutatásával.

Mivel a magyar kultúra, több mint ezer éve, az európai kultúra része, a magyarság egyaránt kapott Európától és adott e világrésznek, méltán követhetjük az európai kultúrát megalapozó latinok mondatát:

„Discipulus est prioris posterior deis"
*(*A holnap a tegnap tanítványa.)

Dr. Parádi József
bölcsészdoktor, a hadtudományok kandidátusa
főiskolai tanár,
a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja,
a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti
Tudományos Társaság elnöke

Utóirat:

Így szólt az első kiadás lektori saluteme, melyhez a második javított, bővített és átdolgozott kiadás kapcsán sem kívánok semmit hozzáfűzni. A mű technikai kivitelezésének fejlesztése, az ezredforduló óta eltelt csaknem fél évtizedes időszak eseményeinek feldolgozása, egyes fejezetrészek bővítése, nem változtat alapvetően az eredeti salutemben foglaltak aktualitásán.

Budapest 2005. március.

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Olyan könyvet tart a kezében, amely tudományos igénnyel, széleskörű kutatómunkára és forrásanyag-elemzésre épülő, tudományos ismeretterjesztő, ismeretbővítő tanulmány. A rendvédelmi szervek történetét, életét bemutató tudományos munkák hozzáférhetőek, e művek többnyire azonban nagy léptékben, teljes vertikumában mutatják be a történelmi folyamatokat.

Egy adott objektum – esetünkben a Böszörményi úti objektumban zajló „mikrotörténelem" – specifikus jellegét, évszázados horizontjában, a maga konkrétságában bemutatni azonban korántsem bizonyult könnyű feladatnak.

Az objektum „csupasz" történelmének kutatása, tényszerű logikai rendjének összeállítása, majd beágyazása az adott korszakok rendvédelmi történetébe, illetve az össztársadalom történetébe, adott politikai rendszer specifikus történetének vetületében kezelni úgy, hogy a tanulmány mindvégig az adott történelmi helyszínről szóljon, szintén olyan gondokat okozott a kutatónak, amit egymaga aligha lett volna képes elvégezni.

A kiadvány létrehozásának célját az képezte, hogy az eddig csak szakmai körökben ismert és mára elismert intézményt megismerhesse akit érdekel a téma. Szükséges volt ez azért is, mert még a közvetlen környezetben lakóknak is, beszélgetve velük, csak igen homályos volt az épületkomplexum „mibenléte", illetve aki történetéről, jelenéről valamicskét tudott, az is visszafogottan, bizonytalanul válaszolt általános kérdésekre is. Főváros szerte, de országszerte is, szinte kizárólag a szakma és az azt körülvevő ismeretségi kör ismeri az objektum közeli múltját és jelenét. A könyv egyaránt készült a szakma, de az érdeklődő állampolgár részére is.

Az utóbbinak – bátran állíthatom – sok információval, érdekességgel szolgál. Gondolom a széles szakmai kör számára is érdekes összefüggések, tények, adatok találhatók a tanulmányban. A szűkebb szakmai környezetnek, főleg azoknak, akik valamely korszakban, az objektumban szolgáltak parancsnokként, oktatóként, hallgatóként, akadhatnak hiányérzetei, hiszen a történelem azon rövidebb-hosszabb időszakában, amikor ők az objektum életének részesei voltak, sokkal mélyebben és szélesebben ismerték az ott folyó életet, mint aki ezt az előszót és a tanulmány egy részét írta. Ez így természetes.

Legnagyobb örömöm az lenne, ha e tanulmány olvasása után a bármely korszakban itt szolgálatot teljesítők, kiigazító leveleikkel, korabeli dokumentumokkal, fényképekkel alátámasztva „elárasztanák" a szerzőt, hozzásegítve ahhoz, hogy ezek a dokumentumok és egy – a kor tanúival tervezett – fórum eredményeként egy-két év múlva sokkal tökéletesebb munka kerülhessen bővített kiadásra.

A téma megéri.

DR. HEGEDŰS RÓBERT

Dr. Hegedűs Róbert 48 évesen, fiatalon, hosszas betegség után hunyt el 1997-ben. A mű létrehozásában közreműködő valamennyi alkotó, ezúton tiszteleg Hegedűs Róbert emléke előtt. A könyvet az Ő emlékének ajánljuk.

ELŐSZÓ A MÁSODIK KIADÁSHOZ

Tisztelt olvasó!

A **Dr. Hegedűs Róbert** által összegyűjtött levéltári anyagokon alapuló, korlátozott számban kiadott első kiadás hamar elfogyott. Ezért a BM Nemzetközi Oktatási Központ (NOK) vezetése úgy döntött, hogy a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (International Law Enrorcement Academy, ILEA) fennállása tizedik évfordulójára, kiegészítve a 2001 óta történtekkel újra megjelenteti a kiadványt.

Szeretnénk felhasználni ezt az alkalmat arra is, hogy ráirányítsuk a figyelmet a Böszörményi úti objektumban működő, nemzetközi tekintélynek örvendő szervezetekre és az általuk ajánlott nemzetközi és hazai programokra. A mű azonban csak azon szervezetekkel foglalkozik, melyek itt működtek az elmúlt két évszázad során, illetve jelenleg itt kapnak helyet.

A több mint száz éves falak között az ILEA programjai mellett, helyt kapnak a Közép-Európai Rendőr Akadémia tanfolyamai és szemináriumai, az Európai Rendőr Akadémia rendvédelmi vezetői továbbképzései, ENSZ, EU, NATO polgári, rendvédelmi és katonai békefenntartó, válságkezelő tanfolyamai.

A NOK oktatói gárdája kifejlesztett egy speciális lélektaktikai képzési programot, ami nagy népszerűségnek örvend mind a hazai, mind a külföldi kollégák körében. A hazai nemzetközi tanfolyamok mellett az elmúlt évek során egyre több felkérés érkezik, főleg a szomszédos országok rendvédelmi szerveitől, az általunk kifejlesztett programok az adott országban történő oktatására.

Az elmúlt év során a NOK oktatóira bízták az iraki magyar nagykövet biztosításáért felelős speciális rendőri egység kiképzését, ami nagy megtiszteltetés és egyben nagy felelősség is volt. A kontingens veszteség és sérülés nélkül teljesítette hat hónapos küldetését, amiben komoly szerepe volt a kiváló felkészültségnek.

Büszkén elmondhatjuk itt azt is, hogy a hazai belügyi tudományos élet legfontosabb rendezvényeinek szintén ezen öreg falak között adtunk helyt. Ilyenek voltak például a rendvédelem múlt századi történetével foglalkozó nemzetközi konferenciák, a rendészeti jövőkutatói konferencia, nemzetközi válságkezelői és bűnmegelőzési konferenciák.

Ezúton szeretném ösztönözni fiatal kutatótársaimat, hogy bátran vállalkozzanak a rendvédelem oktatás-történetének feltárására. Ugyan az elmúlt évek során megjelent ebben a témában néhány publikáció, de átfogó, tudományos igénnyel megírt kutatómunka nem készült.

Végezetül szeretném kifejezni köszönetemet a Belügyminisztérium vezetésének az ILEA és a NOK számára nyújtott értékes támogatásukért, a könyv szerzőinek, névtelen segítőinknek, az önzetlen támogatóknak, munkatársaimnak, név szerint is **Kerekes Tamás Iván** ny. r. alezredesnek, akinek lelkiismeretes munkája nélkül a könyv második kiadására nem kerülhetett volna sor.

Grúzia, Szuhumi 2005. március.

Dr. Boda József r. ezredes
igazgató
rendőrségi főtanácsos

1. CSENDŐRLAKTANYA 1901-1945

1.1. Előzmények, a Magyar Királyi Csendőrség felállítása

Egy régi, történelmileg kiemelt helyen álló, megépítésétől fogva rendvédelmi feladatok ellátását szolgáló objektum kutatása megtisztelő feladat. Akkor is, ha a kutatás menetében az alkotói elképzelést a hiányos dokumentáció nehezíti.

Ezen hiányosságok legfőbb oka az objektum viharos történetében, illetve annak mikro- és makro-környezetéhez kapcsolódó események jellegében rejlik, valamint abban, hogy a századvég és a XX. század dinamikus történelmi folyamatai elsodorták az okmányok nagy részét, az objektumot pedig a háborúk harcai részben romba döntötték. Később újjáépítették és a szétszórtan élő, életkoruknál fogva is rohamosan fogyó, szemtanúk ugyan emlékeznek, ennek ellenére azonban ma már nehezen reprodukálható a hely történelmi levegője, szelleme. Mindezek dacára kísérletet teszek e patinás épületkomplexum történetének bemutatására. Egyrészt azért, mert az évszázados rendvédelmi objektum történetének minden mozzanata tükrözi, hűen leképezi az ezredvég utolsó századának olykor paradox történelmi mozgásait. Másrészt a laktanyában szolgálatot teljesítők – az eseményeket elszenvedők, vagy abban aktívan résztvevők – sajátos mikro-történelmet alakítottak ki. Az objektum és az abban élők a nemzeti rendvédelem-történetünk részévé váltak. A keletkezett történelmi tapasztalatok napjaink számára nyújtanak értékes ismereteket.

A magyar – de nemcsak a magyar – történelemben bőséges példája, hagyománya van a jelzős személynevek és helyiségnevek, illetve foglalkozási körök nyelvi, szemantikai fonódásának.

Budán – írják a korabeli sajtóforrások – az I. Enyedi út (18 sz.) illetőleg az Istenhegyi út (1. sz.) és a Németvölgyi út elágazásától, a Csörsz u. 57-ig, illetve a Pilsudsky út l-ig és a Németvölgyi árok 44-ig, (a Németvölgy 9. sz., a Közrendészeti Kórház mögött) a Németvölgyi úttól az Alkotás utcáig csendőr-laktanya működik.

Az objektum természetesen a helyén maradt, csak néhány, a történelem hullámzását ki nem álló, környező utcanév szűnt meg, illetve a kerületek rendezése miatt változott a kerület száma XII. kerületre.

A változások nyomán a megszűntetett Csendőr térből Kernstock Károly tér, a Csendőr utcából Derkovits utca, míg később mások, újabb elnevezésűek lettek, de a Böszörményi út maradt, – nem véletlenül – kiállta az idők próbáját.

Néhány szó a névadás körülményeiről: történelmi források szerint a böszörmények Magyarországon a X. század óta élt izmaelita (mohamedán) vallású, valószínűleg volgai bolgár, hun, besenyő eredetű lakosok elnevezése („bazurmánok", „bezerniek") volt. **Kálmán király** megkezdte a katolikus vallásra való áttérítésüket, de még a XIII. - XIV. században is találkozunk földművelő és kereskedő besenyőkkel. Emléküket Magyarországon számos magyarországi helynév (például Hajdúböszörmény) őrzi.

Az 1886-os várostérképen még nincs utcanév – utca nemigen lévén, de a szomszédos Németvölgyi út, illetve a Kékgolyó utca már beépített terület volt. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa 1889-ben területrendezést végzett, ennek keretében 1900. október 11-én adta a Böszörményi út elnevezést. Erről adatok a helytörténeti kiadványokban, illetve a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár „Budapest" gyűjteményében találhatók.

Az utca nevét arról a **Böszörményi László** független politikusról kapta (1824-1869), aki jogot végzett Pesten. Részt vett a szabadságharcban, Komárom kapitulálásáig. 1861-ben Szabolcs vármegye főjegyzője, 1865-ben országgyűlési képviselő és az ellenzéki 48-as párt egyik vezetője. 1867 áprilisa és 1868 júniusa között a párt lapjának, a Magyar Újságnak szerkesztője. Éles hangon tiltakozott a kiegyezés ellen. **Kossuth Lajos Deák Ferenc** részére intézett kiegyezés-ellenes nyílt levelének, az úgynevezett **Kasszandra** levelének közlése miatt egy évi börtönre ítélték. A börtönben halt meg. Halála miatt az ellenzék hevesen támadta **Horvát Boldizsár**igazságügyi minisztert. Azt hiszem, hogy 33 évvel a kiegyezés után, a dualizmus időszakában ez a névadás progresszív tett volt, mellyel nemzetünk egyik nagysága nevének megőrzését, remélhetőleg évszázadokig biztosítottuk.

A laktanyába való belépéskor a ma látogatóját is „megfogja" ugyanaz a kovácsoltvas kerítés és terméskő talapzat, amely a századvég - századelő pest-budai (budapesti) építkezésének hangulatát árasztja.

A hely szellemét a kovácsoltvas kapujával szemben álló szobor lenne hivatott idézni, amely egy elesett egyént tartó egyenruhás csendőr szobra volt. Az alkotás a Csendőrvértanúk-szobra nevet viselte és nemcsak a bajtársiasságot, de a szegények, rászorulók, betegek, sebesültek felkarolását, illetve segélyezését is jelentette. Ezt a szobrot, amely később a csendőrség egyik jelképévé vált, ma már nem láthatjuk, igaz a XX. század eddigi viharos történetéből fel-fel-

bukkanó, különböző rendszerek alkotta, eszményképek szobrait, emléktábláit sem.

Az egykoron csendőrlaktanyának épült és akként sokáig funkcionáló, a Böszörményi út 21. szám alatti, ma 1444 négyszögölön elterülő épületkomplexum illeszkedett és illeszkedik a Hegyalja történelmi környezetébe. Ugyanakkor megfelelt a kor csendőrlaktanyáival szemben támasztott építési és elhelyezési követelményeinek. Napjainkban - jelentős belső átalakításokkal, korszerűsítésekkel - pedig a rendőrség 1945. évet követő időszakában az ott folyó szerteágazó képzési követelmény feltételeit biztosítja.

Az alábbiakban röviden tekintsük át a csendőrség, ezen belül hosszabban az objektum, létrehozásának történetét, funkcióit, időszakonként.

A csendőrség francia indíttatású intézmény. A francia kutatók a csendőrség intézményének történetét a XIII. századig vezetik vissza, amikor a király kíséretében megjelentek olyan lovagok is, akik nem földadomány fejében, hanem zsold ellenében teljesítettek szolgálatot az uralkodó mellett és nem csupán a külső támadókkal szálltak szembe, hanem az ország rendjének fenntartásában is részt vállaltak.

A mai értelemben vett csendőrséget **Napóleon császár** állította fel. A szervezet elterjedt a császárság vonzáskörzetébe tartozó államok körében is. Így került kialakításra a csendőrszervezet Lombardiában. A napóleoni császárság bukását követően, Lombardia visszakerült a **Habsburgokhoz**. A **Habsburgok** a szervezetet nem szüntették meg, hanem a neoabszolutizmus egyik pillérévé fejlesztették, kiépítve a csendőri struktúrát egész birodalmukban. Ennek részeként épült ki a császári zsandárság a történelmi Magyarország területén is. A kiegyezéssel a történelmi Magyar Királyság területén megszűnt az osztrák csendőrség. A rendvédelem – mint a közigazgatás része – a magyar kormány kompetenciájába került, nem tartozott a közös ügyek rendszerébe. Ennek ellenére Horvátországban és Erdélyben fennmaradtak a csendőrezredek. E két ezred 1876-ban került a horvát bán, illetve a területileg illetékes honvéd-parancsnokság alárendeltségébe.

Az egész Magyar Királyság területére kiterjedő Magyar Királyi Csendőrség létrehozására 1881-ben került sor.

Ennek oka abban rejlett, hogy az osztrák csendőrség felszámolásával ugyan megszüntették a kiegyezéskor a **Habsburg** elnyomás egyik eszközét, ezzel azonban egy korszerű rendvédelmi szervezetet is kiiktattak. A kiegyezés után a rossz közbiztonsági állapotok nyilvánvalóvá tették, hogy a vármegyék 1948 előtti rendvédelmi szerveinek újjászervezése, a polgári fejlődés viszonyai között,

zsákutca. A polgári fejlődés közbiztonsági feltételeinek biztosítása érdekében a magyar vidéknek szüksége volt egy hatékony rendvédelmi szervezetre. Az ország vezetői a vidéki áldatlan közbiztonsági állapotokon kezdetben kormánybiztosok kinevezésével szerettek volna úrrá lenni. A kormánybiztosok drasztikus fellépése ellenére is visszaszerveződött azonban az anarchia a kérdéses területen, amint a kormánybiztos tevékenységét befejezte.

Nyilvánvalóvá vált tehát, hogy a magyar vidéken jó hatásfokkal működő, állandó rendvédelmi szervezetre van szükség. E szervezetet a korszak politikusai a csendőrségben találták meg, amely a XIX. század legeredményesebb rendvédelmi szervezete volt. Az európai államok egymás után állították fel e testületet országukban. A felállításra kerülő magyar csendőrszervezet azonban már nemzeti alapokon állt, a magyar állam integráns részeként, a független magyar kormány alárendeltségében működött, az ország alkotmányos rendjének megfelelően.

Tisza Kálmán miniszterelnök 1880. november 29-én nyújtotta be törvényjavaslatát az Országgyűlésnek a magyar közbiztonsági intézmények újjászervezéséről. Az előterjesztés tizenegy szakaszból állt, amelyekben **Tisza** a következőket látta célszerűnek:

„1....a közbiztonsági szolgálat ellátására egy katonailag szervezett őrtestület, a m. kir. Csendőrség felállítását;

2. ...az ország területének – Erdélyt is beleértve – hat csendőrparancsnokságra osztását, amelyek kiterjedését a belügyminiszter, szükség szerint megváltoztathassa;

3. ...elsőként az Erdélyi Csendőrség érintetlenül hagyását; az ország többi részében a csendőrparancsnokságok fokozatos felállítását, mégpedig a másodikat Szegeden 1882. január 1-re, a harmadikat Budapesten, a negyediket Kassán, az ötödiket Pozsonyban és a hatodikat Székesfehérvárott, ahogyan azt az országgyűlés majd elrendeli, és célszerűnek tartja;

4. ...ahol a csendőrség intézménye életbe lép, ott a vármegyék költségvetésükből hagyják ki a közbiztonsági közegek fenntartására előirányzott költségeket;

5. ...más helyen közbiztonsági szolgálatot teljesítő és a csendőrségi szolgálatra alkalmas egyéneket a csendőrség vegye át. Az új testület jövőbeni kiegészítéséről a törvényhozás intézkedjék;

6. ...a belügyminiszter adjon végkielégítést azoknak a rendőri közegeknek, akik csendőrségi szolgálatra nem alkalmasak;

7. ...a csendőrséget a belügy- és a honvédelmi miniszter alá rendeljék;

8. ...a csendőrtisztek kinevezését mindig a király eszközölje;

9. ...a csendőrség minden tagja nyugdíjképes legyen;

10. ...a második parancsnokság felállításának költségeit a belügyminiszternek bocsássák rendelkezésére;

11. ...a törvény végrehajtásának kötelezettségével a belügy és a honvédelmi minisztert bízzák meg."

A törvényjavaslatot az Országgyűlés képviselőháza jelentéstételre kiadta a Véderőbizottságnak és egyúttal 1881. január 17-i 332. ülésének napirendjére tűzte. A törvényjavaslat előadója **Péchy Jenő** képviselő a javaslatot elfogadásra ajánlotta. Az általános és részletes vitában mintegy 16-17 képviselő szólalt fel, többek között **Szederkényi Nándor, Zaj Adolf, Mocsári Lajos, Szilágyi Dezső.** Az Országgyűlés, némi módosítással a javaslatot (a 411 magyar képviselő név szerinti szavazásával) többséggel fogadta el. A törvényjavaslat a király elé került, aki azt 1881. február 14-én alá is írta. A történelmi hitelesség érdekében és az oly' természetes történelmi kíváncsiság kielégítésére, az akkori parlament ritka történelmi neveinek megismerésére lehetőség van **Preszly Loránd:** A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1918. (Bp. 1920.) című könyvéből is.

A szentesített törvényt a királytól visszaküldték az Országgyűléshez, ahol mindkét házban kihirdették s utána 1881. évi III. törvénycikk néven bekerült a magyar törvénytárba.

A számunkra fontos III. számú csendőrparancsnokság állományát a szegedi csendőrkerület szervezte meg és képezte ki. A III. számú parancsnokság 1883. január 1-én átvette területén a közbiztonsági szolgálatot, állományába 18 tiszt, 421 gyalogos és lovas csendőr tartozott, parancsnoka **Török Ferenc** ezredes lett. Nyilvánvaló, hogy ilyen méretű és rendeltetésű alakulatnak, főleg ha perspektivikus fejlesztést is terveznek – más kapcsolódó intézmények, szervek befogadására is alkalmas – önálló elhelyezési objektumra van szüksége, lehetőleg további építési és beruházási kondíciókkal. Erre a törvény optimális változatot fogalmazott meg olyat, ami központi kereteket biztosított részükre. Ugyanakkor – helyesen – központi elvárások is megfogalmazódtak, egy ilyenfajta objektum létrehozása kapcsán.

A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati feladatát – fennállása teljes időszakában – a vidék közbiztonságának biztosítása képezte. Városokban a rendet a városi rendőrségek, majd – a városi rendőrségek állami irányítás alá vonását követően – a vonatkozó rendelet[1] alapján az állami rendőrség valósította meg. A városi önkormányzatoknak azonban jogukban állt – térítés ellenében - a Magyar Királyi Csendőrséget felkérni a városi rend fenntartására.

A dualizmus időszakában a városok egy része, külterületének rendfenntartására, felkérte a csendőrséget. A városokban a rendet azonban alapvetően a rendőrség tartotta fenn.

A csendőrparancsnokságok ugyan nagyobb településekre települtek, rendfenntartási kompetenciájuk azonban a városok közigazgatási határain kívülre estek. Ennek ellenére minden parancsnokság mellé szerveztek egy csendőrőrsöt is, amely a parancsnokság biztosítását, szükség esetén védelmét látta el. A főváros rendfenntartása kiemelt helyen szerepelt. A fővárosi rendőrség 1872-től ideiglenes, 1881-től pedig végleges jelleggel a belügyi tárca közvetlen felügyeletével látta el feladatait. Az agglomerációban azonban szükség volt a fokozott rendvédelmi tevékenységre. E térségben az országos átlagnál sűrűbben diszlokáltak a csendőrőrsök. A századfordulóra az is nyilvánvalóvá vált, hogy a főváros és környezete térségében szükség van olyan könnyen mobilizálható karhatalmi erőre, amelyet a nagyobb létszámú rendbontások esetén sikerrel lehet alkalmazni. Ennek képezte egyik elhelyezési bázisát a Böszörményi útra telepített csendőrségi objektum.

Az objektum készítése során már figyelembe vették azokat a több mint negyed évszázados tapasztalatokat, amelyek a Magyar Királyi Csendőrség szervezetének országos kiépítése során keletkeztek. A feljegyzések az őrslaktanyáról állnak rendelkezésre, de a Böszörményi úti laktanyára és alapvetően a csendőrségi objektumokra általában is jellemző, hogy olyan egységesítési törekvések voltak megfigyelhetők, amelyek megfogalmazták – és egyben követhetővé, ellenőrizhetővé tették – az objektum külső környezetére, illetőleg belső rendjére vonatkozó elvárásokat, követelményeket.

A csendőrség elhelyezési viszonyai az I. világháború előtt – érthetően és mintegy például vehetően – Erdélyben voltak jók, országosan azonban, különösen a falvakban, a csendőrlaktanya sokszor egyszerű parasztházban volt elhelyezve. Sok laktanya a község félreeső zugában volt, így a helyi viszonyokat nem ismerő egyének csak hosszas keresés után találták meg. Ezeket néha úgy építették, hogy valamennyi ajtó, az udvarra nyílt, ezért fűtése télen rendkívül költséges volt.

A századforduló után a városok és községek, valamint a belügyi tárca mind több és több laktanyát építettek, 1908-ban **Pfeifer Károly** csendőr százados cikket írt a Csendőrségi Zsebkönyvben a laktanyákkal kapcsolatos kívánalmakról. (Itt jegyezzük meg, hogy a Böszörményi úti objektum bár előbb épült, de már az említésre kerülő szempontok alapján). A szerző szerint a csendőrlaktanyának a központban, könnyen megközelíthető helyen, a

községháza és a postahivatal közelében kell lennie. A lakószobák célszerű elhelyezése, kényelmes beosztása, továbbá elegendő mellékhelyiség, tágas udvar, jó vizet adó kút és nagy konyhakert szintén fontos szerepet játszott kiválasztásában.

Az új laktanyákat már a tervezés időszakában nemcsak hogy így építették, de a telkek kiválasztása, kisajátítása, az építkezés időszakában döntő tényezőknek bizonyultak és a helyi sajátosságok figyelembevételével igyekeztek is ennek megfelelően megvalósítani az igen költséges beruházásokat. A legapróbb részletekig szabályozták és egységesítették az objektumok belső, célszerű rendjét. Az őrsiroda például az őrsvezetés, illetve őrsparancsnok munkahelye és lakószobája volt. (Bútorokból, íróasztalból, iromány és ruhaszekrényből, valamint pénztárkasszából állt.) Itt volt még a díszruhaláda és az őrsparancsnok ágya. Ez utóbbi még akkor is, ha az őrsparancsnok családos volt és a laktanyában lévő külön lakásban, vagy laktanyán kívül lakott.

A legénységi szobák száma az összlétszámhoz igazodott és azokat az „Illetékszabályzat" határozta meg. Minden csendőrnek volt egy vaságya, a mögötte felállított polcos ruha- és fegyverfogassal, valamint egy irat- és ruhaszekrénye. A szobában még egy – étkezési, tanulási és oktatási célokat szolgáló nagy asztal is volt, megfelelő számú ülőhellyel. A szolgálati utasítás "szobarend" című fejezete pontosan előírta, hogy a csendőr egyenruháját, fegyverzetét, lábbelijét, írószereit és egyéb szolgálatban használt tárgyait hol és hogyan helyezze el. Az elhelyezés szabályszerűségét a szobaparancsnok időnként ellenőrizte. A csendőr magántárgyait külön erre a célra készített zárható ládában tartotta.

Rendszerint a legénységi szobában volt még az őrs könyvtára is, amely a csendőrségi lapok bekötött évfolyamaiból, tanulságos és szórakoztató történeteket tartalmazó könyvekből, folyóiratokból állt. A legfontosabb szolgálati könyveket, a „Csendőrségi Szolgálati Utasítást", a „Büntetőtörvénykönyvet" és a „Nyomozástant" a csendőr köteles volt magának beszerezni.

Igen sok csendőrlaktanyában egy kétszoba-konyhás lakás is volt a nős őrsparancsnok részére. Ha a parancsnok nőtlen volt, a lakást a rangban következő családos csendőrnek utalták ki.

E rövid általános ismertetés a követett elemző módszert is bemutatja. Úgy tűnik helyesnek, ha az általánosban gondolkodva közelítünk az egyeshez, annak specifikus vonásaival tovább gazdagítva az általánost, nem pedig fordítva;

kiindulva az egyesből és az általános felé közelítve, összehasonlítások alapján igazolni, hogy, „jé... ez mennyire hasonlít az általánoshoz". Ezen felül, itt törvényi és szolgálati utasítások uralták és kellett hogy uralják az általános követelmények tükrében, az egyediek hasonlóságát. Így viszonyult nagyban a Böszörményi út 21. a III. – később I. kerületi csendőrparancsnokság környezete és belső rendje az általánoshoz. Alább erről részletesebben kell szólnunk.

A közvetlen helyszínt a bevezető mondatokban elemeztem. A Pest-centrikus jeles írónak, **Jókai Mórnak** nemigen tetszett a korabeli Buda, midőn így ír:

„A testvérváros Buda kevés mondanivalót enged. Ez valódi kisvárosi óvatossággal halad előre. Fürdőépületein, a politechnikumon s a takarékpénztári épületen kívül alig zavarja más a jelen és a száz év előtti panorámák között való harmóniát. Nevezetes csupán a budai hegyen keresztülfúrt alagút, a déli vaspályafő s haladást tanúsítanak a zugligeti és Széchenyi-hegyi nyári lakok, a mik többnyire pesti lakosok tulajdonai. Adja az ég, hogy tíz év múlva Budapestnek ezen vázlatos leírása is csak ócska curiózumok tárába legyen utasítható."

Ettől függetlenül ma is a Böszörményi út és környéke, építményeivel együtt harmonikusan illeszkedik a Hegyalja tájrendszerébe. Figyelmes séta és alapos építészeti elemzés elvezetheti a kutatót és elemzőt, avagy a tájékozódni vágyót, a mai napig meglévő azon elemek felismerésére, amelyek egy csendőrlaktanyát – melynek sosem lehetett közvetlen, de közvetett célja igen – a szabályzatokba illeszkedő kategorikus belső rendet, környezetbe harmonizálni, mai szemmel nézve is, úgy tűnik a Böszörményi úton sikerült.

A Böszörményi út 21. alatti 8259 helyrajzi számon épült csendőrlaktanya csaknem ideális a vele szemben támasztott szolgálati követelményeknek, de természeti adottságok szempontjából is kedvező a környezete. A közművesített telek, a környék infrastruktúrája nem hasonlítható össze egy vidéki csendőrlaktanya „ivókutas" adottságaival. Az akkori külső körút mentén tehát a közlekedés szempontjából kitűnően használható objektumhoz közel – már az építés időszakában – posta működött, amely nagyban segített a laktanya építését követő működésében, később pedig az önálló távbeszélő hálózat kialakításában, továbbfejlesztésében. A körülötte épülő közhivatalok, kulturális, egészségügyi és sportlétesítmények fokozatosan ágyazták a környezetbe az objektumot. A laktanyában már nem elhelyezhető növekvő létszámú nős, hivatásos állomány lakhatását is megoldották, az objektummal szemben

húzódó épületek kijelölt lakásai, illetve a Németvölgyi út felöli oldalon, a családos csendőrök elhelyezését is biztosító fővárosi bérházak.

A közeli – **Jókai Mór** szavaival élve – „déli vaspályafő" fokozatosan közlekedési csomóponttá válása, a pesti oldalra merőlegesen a budai oldalra, a merőleges, haránt és keresztirányú közlekedés fejlődése, mind-mind jó bázist teremtettek egy csendőrlaktanya (parancsnokságok) nagy hatósugárral bíró területének gyors és hatékony csendőri (rendőri) biztosítására, kommunikációs tevékenységei végzéséhez.

Mindezekért tehát nem tűnt – az elmúlt idő – elhamarkodott, megalapozatlan lépésének az 1899. évi XXIX. törvénycikkben fogant döntés, amely felhatalmazta a belügyminisztert, hogy a budapesti csendőrség egy részének elhelyezésére csendőrlaktanyát és lovardát építsen. Rövidsége miatt itt célszerű a Böszörményi úti laktanya történetének szempontjából döntő törvénycikk e helyen történő szó szerinti idézése, amely a budapesti m.kir. Csendőrség egy részének elhelyezése céljából létesítendő laktanya és lovarda építési költségeinek fedezéséről szól:

„XXIX. Törvénycikk:

A budapesti Magyar Királyi Csendőrség egy részének elhelyezése céljából létesítendő laktanya és lovarda építési költségeinek fedezéséről. A Budapesten állomásozó csendőrség eddig három helyen, bérelt épületekben és célszerűtlenül lévén elhelyezve, a törvény a pénzügyileg is terhes bérletek megszüntetése végett 2000 négyszögöl terjedelmű telken 370 000 frt költséggel laktanya építését rendeli el.

1.§

Felhatalmaztatik a belügyminiszter, hogy a Budapesten állomásozó m. kir. csendőrség egy részének elhelyezése céljából megfelelő laktanyát és lovardát építtessen.

2.§

A létesítendő csendőr laktanyának 370 000 forintig terjedhető összes költségei az állami pénztári készletekből fedezendők és az állami költségvetés beruházási kiadásai között külön cím alatt számolandók el.

3.§

Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe; végrehajtásával a belügy- és pénzügyminiszterek bizattnak meg.

A Budapesten állomásozó csendőrség eddig három helyen bérelt épületekben és célszerűtlenül lévén elhelyezve, a törvény a pénzügyileg is terhes bérletek

megszüntetése végett 2000 m² terjedelmű telken 370 000 frt költséggel laktanya építését rendeli el."[2]

Az 1899. évi XXIX. számú törvénycikk és az építés befejezésének időszakában 1901. évben, azaz a közvetlen századfordulón a külpolitikában is lezárult a nyugalmi periódus. 1899. elején Magyarország, a gazdasági kiegyezésről szóló törvényjavaslat elutasítása miatt, exlex állapotba került. A békés kornak békétlen lezárását jelezte, hogy a magyar belpolitikában addig nem tapasztalt ellentétek jutottak felszínre. Magyarország a szabadelvű **Széll Kálmán** vezetésével lépett a XX. századba, akinek a politikai irányzatok között megbomlott egyetértést kellett helyreállítania. Erre az időszakra esnek a k.u.k. fejlesztési ügyek, továbbá a rendvédelmi szervek, így a rendőrségek további fejlesztése és a csendőrség kiépítése, amelynek ékes jele a Böszörményi úti csendőrlaktanya felépítése. Az elgondolás először 1886-ban öltött testet, a kivitelezésre pedig 1901-ben került sor.

A századelőn Budapesten a Böszörményi úti objektum a legidősebb olyan épületkomplexum, melyet létrehozásától rendvédelmi célra használtak és folyamatosan e cél érdekében működtettek. Egyben a legrégibb olyan rendvédelmi objektum a fővárosban, melyet 100 év óta a rendvédelmi képzés érdekében működtetnek valamilyen formában.

A csendőrlaktanya létrehozásáról részletesen írt a korabeli sajtó.

Az objektumot úgy tervezték és hozták létre, hogy a kommunikációs és infrastrukturális szféra, a környezet fokozatosan egyre több lehetőséget biztosított akár a legmagasabb szintű vezetési, vezetésbiztosító és kiszolgáló erők és eszközök csoportosítására, hatékony működésére, egyre nagyobb feladatokat róva a laktanya kiszolgáló és belső kapacitást biztosító szerveire, hiszen az 1600 négyszögölön, ugyan még később is akadt hely bővítésre, azonban a természetes behatároltság keretein belül lehetett ezt csak megoldani.

Az objektum területén kezdetben a III. csendőrkerületi parancsnokság működött. A parancsnokság a laktanya átadását követően 1901-től a Böszörményi úti csendőrlaktanyában kapott elhelyezést.

A történelmi hűség kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy a kerület első parancsnoka **Török Ferenc** csendőrezredes volt, aki 1832. január 29-én, Csíkszeredán született. Édesapja tanító volt. Az Olmütz-i katonai iskola elvégzése után 1851-ben a cs. kir. 41. gyalogezredhez került. 1857-ben áthelyezték az osztrák zsandársághoz, Erdélybe. Az osztrák-porosz háború

idején visszakerült a hadsereghez. A kiegyezés után, amikor az 1867. évi XII. (a magyar korona országai és az Őfelsége uralkodása alatt álló többi országok között fenn forgóközös érdekű viszonyokról, s ezek elintézési módjáról szóló törvénycikk nyomán – az 1868. évi XLI. (a honvédségről szóló) törvénnyel) a Magyar Királyi Honvédséget felállították, Erdélybe kérte áthelyezését. Ki is nevezték a Kézdivásárhelyen állomásozó honvéd gyalogzászlóalj parancsnokává.

A magyar kormány 1876. május 1-én a közös hadügyminisztertől átvette az Erdélyben lévő osztrák császári zsandárságot. Az átszervezést követően állt fel az Erdélyi Csendőrség, amelynek parancsnokává **Török Ferenc** őrnagyot nevezték ki. Ő szervezte meg a Magyar Királyi Csendőrséget is, az említett 1881. évi III. törvénycikk alapján. Tapasztalataira alapozva 1886. október 16-án a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium Csendőri Osztályának vezetője lett. Ugyanakkor, az uralkodó egyetértésével, a kormány megbízta a Magyar Szent Korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelői teendőinek ellátásával is.

Török Ferencet 1886-ban vezérőrnaggyá, 1895-ben pedig altábornaggyá léptették elő. Mint a csendőrség első felügyelője ment nyugdíjba 1897-ben. Érdemeinek elismeréseként a királytól 1885-ben magyar nemességet, nyugdíjba menetele alkalmából pedig címzetes tábornagyi rangot kapott.

1.2. Őszirózsás forradalom, Tanácsköztársaság

Természetes, hogy az 1918-19-ben az ország politikai arculatát megváltoztató események nem kerülték el a Böszörményi úti objektumot sem.

1918. október 30-án este az Astoria Szálló előtt nagy tömeg gyűlt össze, ahol néhány lelkesítő beszéd után a túlsúlyban lévő katonák, az egyik szónok kérésére felesküdtek a Nemzeti Tanácsra. A következő nap reggelén őszirózsákkal felbokrétázott katonák, gépkocsikon járták a várost és szüntelen lövöldözés között, éltették a Nemzeti Tanácsot. A katonák másik része gyalog járta az utcákat és minden egyenruhást arra kényszerített, hogy sapkarózsáját, kitüntetéseit és rendfokozatát ott jelenlétükben szedje le. Aki kérésüknek ellenállt, azt tettlegesen is bántalmazták, sőt néhányat meg is öltek.

A csendőrség – akkori források szerint – ez időben semleges maradt. A csendőrség semlegességét a következő szempontok indokolták:

- a politikamentes irány követése;
- a testület átmentése a következő korszak számára;
- a csendőrök hivatásérzete, amely a lakosság személy- és vagyonbiztonságának megóvását életcélnak tekintette;
- sok csendőrnek a hosszú közbiztonsági szolgálat miatt polgári foglalkozása nem volt, ezért ezek kénytelenek voltak maguk és családjuk megélhetésének biztosítására tovább folytatni szolgálatukat.

A Magyar Királyi Csendőrség szervezete és működése az Őszirózsás Forradalom idején lényegében nem változott. A csendőrök szolgálatukat, különféle teendőiket régi szabályzataik szerint, a változott helyzethez igazodva végezték.

Több helyen súlyos fegyverhasználatra került sor, de volt olyan őrs is, amelyet a volt katonák által vezetett tömeg lefegyverzett. Általában az őrsök urai maradtak a helyzetnek és biztosították a rendet.

1919 tavaszára azonban a helyzet gyökeresen megváltozott, mivel a nyugat-európai mintát és a magyar hagyományokat ötvöző rendvédelmi struktúrát megváltoztatták.

A Forradalmi Kormányzótanács március 30-án közzétett XXIII. számú rendeletével megalapította a Vörös Hadsereget, ahová a belépést a Magyarországi Szocialista Párt, a szakszervezetek, valamint a munkás-, katona- és földmíves szegénytanácsok ajánlása tett lehetővé. A hadsereg közvetlen irányítását és szervezését a Hadügyi Népbiztosság végezte.

Valójában a forradalmi kormányzótanács intézkedésére a belügyi népbiztosság az 1919. március 26-án kelt 1. BM számú rendelettel szabályozta a Vörös Őrség felállítását, melybe a csendőrséget és rendőrséget is beolvasztotta. A Vörös Őrség a Vörös Hadsereg kiegészítő részét alkotta, és tagjait bármikor áthelyezhette a hadseregbe. A Vörös Őrség közvetlenül a belügyi népbiztos alá tartozott, aki a Vörös Őrség Központi Osztályán keresztül rendelkezett annak közbiztonsági és nyomozó alakulataival. A Vörös Őrségben éppen úgy, mint a Vörös Hadseregben, rendfokozatok nem voltak; a parancsnokokat a Belügyi Népbiztosság által összeállított bizottság nevezte ki. Parancsnokaikat a kisebb egységek maguk választották.

A Vörös Őrségbe a hadseregtől szolgálatra jelentkező volt tiszt nevét és szolgálati beosztását a sajtóban többször kihirdették, így a jelentkezők egyéniségére, múltjára és politikai megbízhatóságára bárki megtehette észrevételeit, amelyeket a bizottság a belügyi népbiztosnak jelentett.

A volt Budapesti Rendőr-főkapitányság Budapesti Vörösőr Kerületi Parancsnoksággá alakult át, ahol külön bűnügyi, politikai, közigazgatási és gazdászati csoportok voltak. A bűnügyi osztály budapesti és vidéki csoportból állt, de ezeken kívül volt statáriális, intellektuális, lopási és sérülési részleg is. A Vörös Őrség legfontosabb szerve a Politikai Osztály volt. Országos viszonylatban innen irányítottak minden politikai természetű nyomozást, letartóztatás foganatosítását, sőt néha a kivégzéseket is. Vidéken egy vármegye alkotott egy vörösőr-kerületi parancsnokságot. Ehhez tartoztak a járási parancsnokságok és a községi kirendeltségek. A Vörös Őrség létszámát úgy állapították meg, hogy az ország területét és lakosságát alapul véve minden kétszázötven lakosra egy vörösőr jutott.

A csendőrség beolvasztásának Böszörményi úti körülményeit **Dr. Rektor Béla** és mások a következőképpen értékelik visszaemlékezéseikben, tanulmányaikban:

A Vörös Őrség lefoglalta az ország minden csendőrlaktanyáját. A Böszörményi úti csendőrlaktanyában a Budapesti Vörösőr Kerületi Parancsnokság és egy megyei vörösőr kerületi parancsnokság működött. Az utóbbi hatásköre, a főváros területének kivételével, az egész Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyére

kiterjedt. Ennek – néhány politikai megbízott kivételével – volt egy Kecskemétre kihelyezett, csupán csendőrökből álló zászlóalja is. Ez nem sokáig működött, mert a **Cserni**-különítmény május 5-én meglepetésszerűen megrohanta és lefegyverezte.

A vörösőr kerületi parancsnokságok a csendőröket megkérdezésük nélkül átminősítették vörösőrökké. A szolgálat alól számtalan csendőr és sok tiszt, még a veszélyes bujkálás árán is kihúzta magát. A budapesti Böszörményi úti Vörösőr Kerületnél például csak két csendőrtiszt vállalt irodai beosztást; egyik kényszerből, a másik meggyőződésből. A külőrsök legénységének nagy részét, különösen a helyhez és lakáshoz kötött nősöket, megmaradtak a szolgálatban és mint vörösőr igyekeztek a szűkös viszonyok között saját és családjuk megélhetését biztosítani. Az alantas csendőr-parancsnokságokat és őrsöket néhány kommunistával és egy-egy politikai megbízottal kiegészítve, a legtöbb helyen meghagyták, csupán elnevezésüket változtatták át vörösőr-parancsnokságokra.

1.3. A Böszörményi úti rendvédelmi objektum a két világháború között

Az első világháborút követően állt be lényeges változás a Böszörményi úti csendőrlaktanyában elhelyezett csendőrszervezetek körében. Az objektum fontossága akkor mérhető fel reálisan a csendőrség életében, ha megismerkedünk a korabeli csendőrség szervezetével. Így válhat nyilvánvalóvá, hogy a szervezeti struktúra mely elemeit helyezték el a Böszörményi úti csendőrobjektumban.

A Tanácsköztársaság után a csendőrség visszatérhetett eredeti – az alkotmányos rend viszonyai között kialakult és a Kárpát-medence közbiztonsági igényeinek megfelelő – szolgálatához, szervezetéhez. A háború előttihez viszonyítva némi módosítással folytatta működését a Magyar Királyi Csendőrség.

A Böszörményi úti csendőrobjektumhoz a két világháború közötti időszakban összetettebb feladatok kerültek, mint az első világháborút megelőzően. A Magyar Királyi Csendőrség feladatkörének és szervezetének egy része a Böszörményi úti objektumban kapott otthont. 1919 és 1945 között az alábbi szervezetek működtek a laktanyában:

Magyar Királyi Budapesti Csendőrkerületi Parancsnokság:
a) Segédhivatal
b) Gazdasági Hivatal
c) Budapesti Gyalogőrs

Észak-Pest T. vármegye kir. Csendőrparancsnokság:
a) Segédhivatal
b) Gazdasági Hivatal
c) Budapesti Gyalogőrs

A Híradó Osztályparancsnokság a belügyminiszter, valamint az arra jogosított hatóságok parancsait, rendelkezéseit vagy körözéseit közvetítette a területi parancsnokságoknak vagy őrsöknek. Utolsó parancsnoka **Bartos Ödön** csendőr őrnagy volt. Az alá tartozó műszaki alosztály a híradóanyag beszerzésével és kezelésével, valamint a csendőrségi rádiók javításával foglalkozott. Az osztály egyetlen szárnya **Dr. Kőrössy Zoltán** csendőr százados parancsnoksága alatt állott. A szárnynak két szakasza és összesen tizenegy őrse volt, amelyek állomáshelyeit műszaki szempontok figyelembevételével állapították meg. Az osztály teljes létszáma öt tiszt, hat tiszthelyettes és százhat híradó-csendőr volt.

A Központi Gazdasági Hivatal, melynek főnöke gazdászati törzstiszt, helyettese pedig gazdászati százados volt, feladata a felszerelési anyagraktár működésével kapcsolatos pénzkezelési tennivalók végzése, a központi vezetésnél és szerveknél beosztottak illetményügyeinek intézése és Budapest nyugállományú csendőreinek nyilvántartása volt.

Csendőrségi Felszerelési Anyagraktár. Ez is a Böszörményi úton állomásozott, ahol a testület részére szükséges ruházati, felszerelési és laktanya-berendezési tárgyakat raktáron tartotta. Ez látta el anyaggal a kerületi, illetve osztályparancsnokságok mellett működő gazdasági hivatalokat, amelyek viszont az őrsök igényléseit elégítették ki. Parancsnoka ezredes volt, aki mellé egy átvevő és egy gazdászati tisztet osztottak be. Az Anyagraktár gazdászati ügyekben közvetlenül a belügyminiszterhez, fegyelmi szempontból pedig a csendőrség felügyelőjéhez tartozott.

M.Kir.Csendőrtiszti tanfolyamok parancsnoksága.

M.Kir.Pótlókeret parancsnokság. Alárendelve a budapesti csendőrkerület parancsnokának.

M.Kir.Csendőrség állandó tanulmányi bizottsága.

Időben kissé ugorva, külön elemzést igényel az itt elhelyezett Központi Csendőrnyomozó Parancsnokság.

A Központi Csendőrnyomozó Parancsnokság megalakulását korabeli megítélés szerint több fontos körülmény tette szükségessé. 1919-től 1930-ig az őrsök és a szárnyparancsnokságok, de különösen az őrsök nyomoztak, kerestek, ellenőriztek, s gyakran jutottak egy-egy jelentősebb szervezet nyomára.

A belügyminiszter 1928-ban a minisztertanács elé terjesztett egy rendelettervezetet, amely szerint *„válogatott tisztekből és altisztekből modern nyomozó szervezetet kell létrehozni"*. Kiválasztották a legmegfelelőbb tiszteket és altiszteket, s Szombathelyen megkezdte működését az első csendőrnyomozói tanfolyam. Ezekből és a későbbi tanfolyamok hallgatóiból alakult ki a központi, majd a kerületi nyomozó alosztályok gerince. E testület parancsnoka csendőr ezredes vagy alezredes, helyettese szintén ezredes vagy alezredes volt. A központi parancsnokságon belül a következő központok, alosztályok működtek: a törzsosztály (ez volt a legfontosabb), a hírközpont, a bűnügyi laboratórium, a vasúti szárny és a csendőrség összekötő tisztje. A csendőrség központi nyomozó parancsnoksága irányította az egyes kerületi parancsnokságokon működő nyomozó alosztályokat.

Így került sor belügyminiszteri rendelet[3] alapján 1930. március 1-én a Budapesten székelő Központi Nyomozó Parancsnokság, valamint kezdetben

Szombathelyen, Szegeden és Debrecenben, egy-egy nyomozó alosztály felállítására. A Központi Nyomozó Parancsnokság a csendőrség országos szervezete volt, amely közbiztonsági szempontból közvetlenül a belügyminiszterhez, személyi és fegyelmi tekintetben pedig a csendőrség felügyelőjéhez tartozott. Feladata a kerületi nyomozó alosztályok szakszerű ellenőrzése, valamint az országos jelentőségű bűncselekmények nyomozásának központi irányítása volt.

Kifejezetten országos jelentőségű ügyek nyomozásával a Magyar Királyi Csendőrség Központi Nyomozó Parancsnokságának törzs alosztálya foglalkozott.

A törzsosztály szervezetileg két alosztályra oszlott, az A) és B) alosztályra. Az A) alosztály egyenlő volt az államrendészeti alosztállyal, a B) a bűnügyi alosztállyal. Az államrendészeti alosztályon belül a következő csoportok működtek: a külső csoport, a jobboldali I-es csoport, amelyhez a nyilaskeresztesek, a Magyar Megújulás Pártja és általában a szélsőjobboldali pártok és egyesületek ellenőrzése tartozott. A baloldali II-es csoporthoz tartozott a Szociáldemokrata Párt, a szakszervezetek, a Polgári Demokrata Párt, a Kisgazdapárt, általában a baloldalinak minősített pártok és egyesületek, valamint a szekták.

Az úgynevezett zsidó csoport a III-as volt. Ehhez a cionista mozgalmak, valamint a zsidó egyesületek és a hitközségek tartoztak. A nemzetiségi csoport német, szlovák, ruszin és román tagozásban a IV-es volt. Az V-ös csoport kémkedési ügyekkel, az V/A csoport a külföldi hírek gyűjtésével, elemzésével foglalkozott. Ezenkívül működött még a törzsosztályon belül a belső csoport és az iktató csoport is. Ezek mind az A) alosztályhoz tartoztak, tehát az államrendészeti alosztály csoportjai voltak. Az államrendészeti alosztályhoz tartozott még a politikai nyilvántartó csoport és a gépelést végző segédcsoport.

A B) bűnügyi alosztály nem volt ilyen szerteágazó, csupán két csoportra, a közellátási ügyek és a közönséges bűnügyek csoportjára oszlott.

A kerületi csendőrparancsnokságokon belül működő nyomozó alosztályok kettős vezetés alatt álltak: részben a csendőrség központi nyomozó parancsnoksága, részben a kerületi csendőrparancsnokság irányítása alatt. A központi nyomozó parancsnokság bármikor igénybe vehette a kerületi nyomozó alosztályokat.

A nyomozó központ tagozódása, beosztása a következőképpen alakult: a parancsnokság mellett létrejött a parancsnoki törzs, ide tartozott a parancsnok, a helyettesek, a segédtisztek, akik a rendőrkapitányságokkal és más nyomozó

parancsnokságokkal az együttműködést biztosították, valamint a törzshöz tartoztak az államrendészeti és a bűnügyi alosztályok vezetői. A parancsnokságon belül működött a hírközpont. Feladata volt a nyomozásokkal kapcsolatos parancsok szerkesztése, a hetenként a központi parancsnokság által kiadott értesítő összeállítása (ebben ismertették a fontosabb politikai és bűnügyi nyomozásokat). Külön csoportot létesítettek az Országos Bűnügyi Nyilvántartóban, hogy az országos nyilvántartó adatai folyamatosan, szervezetszerűen a csendőrnyomozó központ rendelkezésére álljanak. Ide tartozott még a kriminalisztikai, daktiloszkópiai, kriminál technikai és a bűnügyi laboratórium is.

A Csendőrségi Nyomozó Központ létrehozásában nagy szerepe volt **Hajnácskői László** csendőr ezredesnek, aki, miután a csendőrnyomozó központi parancsnokság megalakult, kijelentette: *„Meg fogjuk mutatni, hogy a csendőrség nemcsak bagatell ügyekben tud eljárni, és eredményt elérni".*

A csendőrség felügyelőjének alárendelt csendőrtiszti tanfolyam mindig is a budapesti Böszörményi úton lévő csendőrlaktanyában volt elhelyezve. Az itt hallgatók az előképzettségüknek megfelelően egy, vagy kétéves csendőrségi kiképzést kaptak. A tanári kar idősebb és tapasztaltabb csendőrtisztekből, valamint a különleges tárgyak tanítására felkért egyetemi tanárokból és más képzett szakemberekből állt. Az iskola utolsó parancsnoka **Nemesmonostory Jenő** ezredes volt, az utolsó tanfolyam hallgatóit 1944 tavaszán avatták csendőrtisztekké.

A hallgatók előképzettségére jellemző, hogy a századforduló éveiben leginkább a Ludovica Akadémiát végzettek soraiból kerültek ki. A II. világháború előtti időszakban már a jogi abszolutóriummal és doktorátussal rendelkezők alkották a többséget. Az 1944-es Csendőrségi Zsebkönyv szerint, míg az 1911-es évfolyamban egyetlen doktorátussal rendelkező tiszt volt, addig az 1939-es évfolyamban már harmincnégyen rendelkeztek hasonló végzettséggel.

A kiegyezéstől a II. világháborúig fokozatosan fejlődött a köztisztviselők és a közalkalmazottak képesítési követelményrendszere a Magyar Királyságban. Ez a jól funkcionáló rendszer 1945 és 1950 között felbomlott. 1990 után ehhez a rendszerhez tért vissza a magyar állam, bár az eredetihez képest a rendszer sok lényeges vonását mellőzték a rendszerváltás után, ami nem vált az új szabályzás javára.

1945 előtt a Magyar Királyságban a köztisztviselői és a közalkalmazotti, városi tisztviselők – ezen réteg részeként a csendőrtisztek is az előírt diploma megszerzésével még nem voltak beosztásba helyezhetők. A diploma

megszerzését követően hároméves úgynevezett gyakornoki időt kellett az államigazgatás megfelelő szakterületén eltölteni. Ennek során – szakterülettől függő tartalommal – gyakorlati közigazgatási vizsgát kellett tenniük a jelölteknek, amely általános és szakvizsgából állt. Ebbe a rendszerbe illeszkedett a csendőrtisztképzés is. Csendőrtiszti főiskola vagy egyetem nem volt. A leendő csendőrtisztek vagy Ludovica Akadémiát végeztek, vagy jogtudományi végzettséget szereztek. Ezt követően kerültek a Böszörményi úti – közel egyéves időtartamú – csendőrtiszti tanfolyamra. Ennek keretében tájékoztató jelleggel megismerkedtek azon szellemi műhelyek munkáival is, amelyek szakterülete érintkezett a csendőrségi szolgálattal (pld.: Törvényszéki orvosi laboratórium, Jogtudományi kar Közigazgatási Tanszék stb.).

Eredményes tanfolyami záróvizsgát követően kerültek ki a tisztek a végrehajtó szolgálatba. Nem kaptak azonban még tiszti beosztást. Először – szintén közel egy éves időtartalommal – azokat a beosztásokat kellett betölteniük, amelyeket majd a leendő beosztottjaik is be fognak tölteni. Ezen tevékenységet azonban nem önállóan látták el, hanem egy idősebb és tapasztalt csendőr altiszt felügyeletével, annak munkájában segédkezve.

Leendő beosztottai tevékenységi körének megismerését követően nevezték ki az ifjú csendőrtisztet első beosztásába. Az első beosztás azonban mindig valamilyen parancsnokhelyettesi hely volt. E beosztásban tanulhatta meg a fiatal tiszt, idősebb társától, a szakmai munka fortélyait. Önálló beosztásba legalább egyéves parancsnokhelyettesi munkakör ellátását követően volt kinevezhető a csendőrtiszt. A csendőrtiszt-képzéshez hasonló metódust alkalmaztak a rendőrtiszt-képzésben is.

Az állami alkalmazottakat az előképzettségbeli követelményszinttől függően úgynevezett karokba csoportosították. A fogalmazói karba tartozók számára képesítési előkövetelményként valamilyen felsőoktatási diplomát írtak elő a leendő szakterülettől függően.

A csendőrtisztek – a rendőr és honvédtisztekkel közösen – a magasabb rangú tisztek kivételével, akik magasabb karba tartoztak, lényegében a fogalmazói kart gyarapították. Ennek megfelelően a fizetési besorolás is azonos volt azzal az eltéréssel, hogy a fegyveres szolgálatért külön juttatások is jártak.

Az 1944. január 1-i állapot szerint a testületnek 483 közbiztonsági szolgálat vezetésével, ellenőrzésével vagy oktatással foglalkozó hivatásos tisztje volt. Ezek közül 137, azaz 28,3 százalék rendelkezett doktori oklevéllel. A fennmaradó rész körülbelül egyformán oszlott meg a jogi abszolutóriumot nyert és a Ludovica Akadémiát végzettek között.

A laktanyában elhelyezett alakulatok bemutatása után térjünk vissza magának a csendőrnek, mint a rendvédelem „közkatonájának" bemutatásához.

A Böszörményi út 21-ben elhelyezett csendőröknek, a többiekéhez hasonlóan, a kiadott utasításoknak megfelelően, a helyi sajátosságokkal kiegészítve, kellett a feladataikat elvégezni: [4]

- a büntetés alá eső tetteket megakadályozni, a bekövetkezett törvénysértéseket kideríteni, azok elkövetőit feljelenteni, a gonosztevőket kinyomozni és elfogni;
- a különböző törvényeket, rendeleteket áthágni szándékozókat figyelmeztetni, a törvényt áthágókat feljelenteni, elfogni, az illetékes hatóságoknak átadni;
- a közbiztonság, rend, csend fenntartása céljából minden nem engedélyezett népcsoportosulást, összecsődülést feloszlásra felhívni, illetve feloszlatni, a vétkeseket elfogni;
- minden állampolgár személyét és vagyonát erőszakoskodás ellen megvédeni;
- úton-útfélen, vízben vagy másutt talált holttesteket, tűzesetet, rablótámadást stb. kinyomozni és arról a hatóságoknak jelentést tenni;
- nyilvános közutakon, tereken, olyan népgyűléseken, amelyek a közrendet és a közbiztonságot veszélyeztetik, tűznél, árvíznél és minden más veszélyeztetett területen megjelenni és ott a közbiztonságot fenntartani;
- megakadályozni az állampolgárok személyének és tulajdonának megsértését és más szerencsétlenséget;
- ügyelni mindennemű házalásra, a nem engedélyezettet megakadályozni;
- utasokat, azok indokolt kérése esetén, kétes útvonalakon, ha a szolgálatra hátrányt nem okoz, elkísérni;
- katonai és honvéd szökevényeket letartóztatni és átadni az illetékes parancsnokságnak;
- újonc szökevényeket megállítani és a közbiztonsági hatóságoknak átadni;

- nyomozó levéllel üldözötteket elfogni, rendőri felügyelet alá helyezetteket és szabadon bocsátott fegyenceket szemmel tartani, ellenőrizni;
- minden a köz tulajdonát képező és általa használt építményre figyelmet fordítani, a rongálásokat megakadályozni az észlelt rongálásokat jelenteni, a rongálókat kinyomozni;
- a szabályok megtartását ellenőrizni, a szabályokat betartatni út-, folyam- és folyórendészeti szempontból.

A vonatkozó utasításokban megfogalmazott szolgálatot a Budapesti Szárnyparancsnokság csendőrőrsének valamennyi járőre minden nap, felsőbb utasítás nélkül elvégezte. A csendőrök tevékenységét külön törvénycikk határozta meg.

„Az 1882. évi X. törvénycikk:

1.§

Törvényhatósági joggal felruházott városok úgy bel- mint külterületén a csendőrség rendes szolgálatot nem teljesít.

2.§

Ily területeken áthatolva, a tettenért törvényt áthágok irányában, szolgálati utasítása értelmében jár el, a letartóztatottakat azonban az illető város rendőri hatóságának adja át.

3.§

Oly egyes esetekben midőn a csend, rend- és közbiztonság az illető városi rendőrség által fenn nem tartható, a városi hatóság főnöke, vagy törvényes helyettese a csendőrség segédkezését igénybe venni jogosult.

4.§.

Felhatalmaztatik a belügyminiszter, hogy azon esetekben, ha egyes törvényhatósági joggal felruházott városok, amelyek az ország azon részében fekszenek, melyben a Csendőrség már rendezve van, vagy rendezés alatt áll a rendőri teendők végrehajtását csendőrök által kívánnák eszközöltetni – az ezen szolgálat után az illető város által megtérítendő költségekre nézve arra szerződésre lépjen."

Az ily módon létrejött szerződések az államra nézve kötelezőkké akkor válnak, amikor az azokból eredő kiadásoknak és bevételeknek a belügyminiszteri költségvetésbe felvétele iránt a törvényhozás határozott[5].

A „portyázás" – ahogy ezt abban az időben nevezték – azt jelentette, hogy az őrsparancsnok által útba indított kéttagú járőr az őrs körzetéhez tartozó területet meghatározott idő alatt, meghatározott útvonalon végigjárta, bejárta. Közben a tudomására jutott eseteket kinyomozta, a szükséges ellenőrzéseket elvégezte. Portyázását követően jelentést tett a tapasztaltakról. A portyázás időtartama elérhette a 18-24 órát is, és ha a szolgálat megkövetelte, akkor ez is túlléphető volt. Az előírások értelmében azonban a portyázás időtartamának egy részét szigorúan meghatározott formában pihenésre lehetett fordítani.

A Böszörményi úti csendőrlaktanya a harmincas évekre a Magyar Királyi Csendőrség egyik legfontosabb objektumává fejlődött. Ennek tulajdonítható, hogy a laktanyát 1933-től nagy megtiszteltetés érte: évente, az ország szívében, helyet adott a „CSENDŐRNAP" fővárosi rendezvényeinek, ahol a csendőrség legfelsőbb vezetőin kívül rendszeresen részt vettek a társadalmi élet prominensei, külön „rituálé" szerint folytak a rendezvények[6].

A testület ezt a napot templomlátogatással kezdte, amelyet polgárias díszebéd követett. Itt megemlékeztek a csendőrség múltjáról és a közbiztonsági szolgálatban életüket vesztett bajtársaikról. Nagyobb városokban a helyzetnek megfelelően szélesebb körű ünnepséget rendeztek, ahol a testületen kívül álló egyének, iskolák, egyházak és hatóságok küldöttjei is képviseltették magukat.

Az első csendőrnaptól a testület feloszlatásáig február 14-én a budai Vár díszőrségét a kormányzó kérésére mindig a csendőrség adta. Korabeli források szerint, ez szokatlanul szép látványt nyújtott a főváros lakosságának, és az éppen Budapesten tartózkodó külföldi turistáknak.

1.4. A II. világháború

A békeévek szorgos és eredményes rendfenntartó munkáját azonban a háború emberéleteket követelő megpróbáltatásai váltották fel. A front közeledtével a Magyar Királyi Csendőrség Böszörményi úti laktanyájában elhelyezett szervezeteinek is nyugatra kellett települnie. A budapesti I. Csendőrkerületi Parancsnokság (Böszörményi út) 1944. december 11-én kelt 1842/kt. 1944. számú parancsával szabályozta őrseinek, alárendelt osztály- és szárnyparancsnokságainak szükség szerinti hátravonulását. Az őrsök a kerület nyugati határáig őrsről őrsre vonultak hátra. A szomszédos II. kerület területén a szárnyak karhatalmi századokká, az osztályok pedig karhatalmi zászlóaljakká alakultak át. A rendelkezés megjelölte ezen alakulatok állomáshelyeit is.

A budapesti I. kerület gazdasági hivatala, ügyészsége, a tiszti és tiszthelyettesi családtagok még 1944. december közepén áttelepültek Tatára. Tatáról a kerület továbbment a Győrtől nyugatra lévő Öttevény és Lébény községekbe, innen március 25-én átköltözött a határmenti Mosonszentjánosra. Itt a kerületi parancsnok találkozott **Booth** német gyalogsági tábornokkal, aki mellett előző hadibeosztásában összekötő tiszt volt. Ez lehetővé tette, hogy a budapesti csendőrkerület 1945. március 27-én átléphesse a német határt.

Nem minden csendőr vonult azonban vissza. Sokan bent rekedtek a körülzárt fővárosban. Ők szembekerültek azokkal a csendőr bajtársakkal, akik a Budai Önkéntes Ezred tagjaiként harcoltak a németek ellen. Zűrzavaros időszak volt ez. A gyűrűben rekedt csendőrök többsége, ha tehette volna, egyszerre harcol a német és a szovjet hadsereg ellen.

A Böszörményi úti csendőrobjektum, a harcok centrumának szomszédságában, számos sérülést szenvedett el. Szerencsére azonban nem érte olyan támadás, amely az objektum pusztulásához vezetett volna.

A szovjet csapatokhoz csatlakozó Budai Önkéntes Ezred megalakult századai, heves harcokkal, többek között a Böszörményi úti laktanyára és a környező házakra támaszkodva, fokozatosan szorították egyre kisebb területre a kitörésben résztvevő alakulatokat. Az elsőként megalakult önkéntes századok a Németvölgyben kapcsolódtak be az ellenállási gócok és védelmi csomópontok ostromába. 1945. januárjának utolsó napjaiban volt ez, mikor a budapesti csoport parancsnoksága felújította csapatainak támadását a budai oldalon. E feladatok végrehajtásában vettek részt azok a magyar századok, amelyek szovjet egységekkel együtt a Németvölgyi és a Böszörményi úton s onnan az Alkotás

utcára vezető utcákban küzdötték magukat előre. **Sömjén Dezső** hadnagy alegysége a Böszörményi úton haladt előre. A **Baczonyi** század a Németvölgyi útról benyomult a Márvány utcába[7]. A bekerítésben rekedt német és magyar erőknek az egyetlen, még működő híradó eszközük a csendőr-rádió volt. Ez február 12-én sugározta utolsó adását, amelynek üzenete a következő volt:

„Csendőr Bajtársak! A királyi vár romjai között teljesen körül vagyunk zárva. Kenyerünk, vizünk már napok óta nincs. Életünkkel leszámoltunk, sorsunkat a jó Istenre bíztuk. Ha nem éljük túl ezt a poklot, családunkról gondoskodjatok. Isten, áldd meg a magyart! Éljen Magyarország! Éljen a m. kir. Csendőrség."

Az objektumot a szovjet csapatok 1945. február 6-án foglalták el. A budapesti harcok már előrevetítették az objektum és a Magyar Királyi Csendőrség sorsának szétválását.

Az 1944. végén Debrecenben megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány első tényked̈ései közé tartozott a csendőrség felszámolása. A felelősségre vonást, szovjet nyomásra, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front határozta el.

„ a demokratikus pártok kiküldöttei úgy döntöttek, hogy a Csendőrséget, mint testületet, kollektíven teszik felelőssé az elkövetett háborús bűnökért és a Csendőrség tagjait nem fogják igazolni".

Ebből a célból a kormány már 1945. márciusában megalkotta rendeletét[8], amely *„A volt csendőrségi személyek igazolásáról"* szólt. Ez a rendelet megállapította, hogy a csendőrség a volt kormányok rendelkezéseit *„maradéktalanul végrehajtotta"* s ezzel a nép ellenségévé vált, ezért a testületet megszünteti és tagjait felelősségre vonja. Ez a rendelet már az úgynevezett „szalámitaktika" keretében született. A Magyar Kommunista Párt ugyanis a magyar rendvédelmi szervezetek közül a Magyar Királyi Csendőrséget tartotta legkevésbé alkalmasnak arra, hogy a Magyarországra exportálni kívánt szovjet típusú rendszer rendvédelmének részévé váljon. Ezért a testületet ki kívánta iktatni. Ehhez nyújtott kiváló ürügyet a testületnek a zsidó deportálásokban való részvétele. Bűnbakot kreáltak a Magyar Királyi Csendőrségből ráfogva, hogy a deportálások egyetlen felelős szervezete volt magyar részről, természetesen a nyilasokat figyelmen kívül hagyva.

A történelmi kutatások nyomán azonban ma már nyilvánvaló, hogy a Magyar Királyi Csendőrség nem egyedüli felelőse a deportálásoknak és a szervezet egésze nem is vonható be a felelősök körébe. A deportálások időszakában a csendőrségnek a rendet fenn kellett tartania, ez egyébként a németek érdeke is

volt. Ezért a csendőrség személyi állományának csupán egy része vett részt a deportálásokban. E dicstelen feladat végrehajtására a Magyar Királyi Honvédségtől vezényeltek csapatokat. Létszámuk nem maradt el a Magyar Királyi Csendőrségnek a deportálásban résztvevő tagjainak létszámától. A csendőrség a deportálást vidéken hajtotta végre. Városokban ezt a rendőrség valósította meg. Mivel Magyarországon a német megszállásig alkotmányos rend volt érvényben, a rendvédelmi testületek nem rendelkeztek információkkal arra vonatkozóan, hogy a polgárok milyen hitvilágban élnek. A felekezethez való tartozásra vonatkozó adatokat a rendvédelmi szerveknek a közigazgatás tisztviselői nyújtották, a népszámlálási felmérésekre támaszkodva. Az úgynevezett „elhagyott zsidó javakat" pedig - már ami a nyilasok után megmaradt - a Magyar Királyi Pénzügyőrség vette gondozásába. Ilyen körülmények között nyilvánvalóan politikai indíttatások alapján tették a Magyar Királyi Csendőrséget a zsidó deportálás egyetlen bűnbakjává.

A volt csendőrségi személyek igazolására a belügyminisztérium keretében a kommunista, szociáldemokrata, kisgazda és parasztpárt, valamint a szakszervezet küldötteiből „Különleges Igazoló Bizottság"-ot alakítottak, amelynek feladata a hozzá beérkezett ügyek elbírálása volt. Az öttagú igazolóbizottság állandó elnöke a kommunista párt küldötte volt. Mivel a szociáldemokrata-párti és a szakszervezeti küldött titkos megállapodása alapján a kommunista párttal szavazott, az igazolásoknál ez utóbbi álláspontja érvényesült. A normál igazolásoknál azt kellett bizonyítani, hogy az illető nem hajtott végre valamilyen háborús bűncselekményt. Ezen a téren is jelentősen érvényesültek a párt szempontjai az igazsággal szemben. A csendőrök esetében azonban eleve az volt az igény, hogy a csendőr azt bizonyítsa be, hogy a két világháború közötti a Magyar Királyság ellen lépett fel, vagyis az ellen tett, aminek a védelmére felesküdött, amelynek védelméért fizetségét kapta. Így ért véget a Magyar Királyi Csendőrség hazai tevékenysége, ebből adódóan a Böszörményi úti csendőrlaktanya elvesztette eredeti funkcióját.

A háborús helyzet rendeződését követően (a megszálló, fasiszta csapatok elhagyják az országot, a laktanyában ideiglenesen tartózkodó szovjet parancsnokság átadja az objektumot a magyar hatóságoknak, működni kezd a budapesti közigazgatás, apparátus és rendőrség), a XI. kerületi rendőrkapitányság 1945. május 16-án, itt létesítette és helyezte el azt az internáló alakulatot, amely a közeljövőben felállításra kerülő nagy koncentrációs tábor alapjait képezte. A kezdetben 1237 fő (volt nyilasok, volkbundisták és SS-ek) különböző közmunkákat végeztek.

A parancsnok **Lepsik Ambrus** volt.[9]

A proletárdiktatúra hatalmi viszonyai között nem volt létjogosultsága a csendőrségre vonatkozó 1945. évi döntés, valós körülményeinek vizsgálatára. Ez azonban megtörtént a rendszerváltást követően. A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága 1991-ben határozatával megsemmisítette a csendőrséget kollektíván elmarasztaló rendeletet[10].

Nem gondolom, hogy tisztem lenne magasan ívelő véleményt, állásfoglalást megfogalmazni e helyen, megtették, teszik ezt nálam avatottabbak. Célom az volt, hogy felkutassam és bemutassam az objektum létesítésének, életének ezen időszakát is, hiszen – ha a csendőrség ki is vonult a laktanyából – az elmúlt 50 évben az objektum a rendőrtiszti, tiszthelyettesi képzés egyik kiemelt budapesti bázisa volt és maradt. Erről szólnak a következő fejezetek.

Jegyzetek az 1. fejezethez

1. 5 047/1919 Me r. A rendőrségek államosítására vonatkozóan

2. 1899/XXIX. Tc. A Budapesti Magyar Királyi Csendőrség egy részének elhelyezése céljából létesítendő laktanya és lovarda építési költségeinek fedezésére.

3. 71 464/ 1930 BM. Rendelet a Központi Csendőr Nyomozóparancsnokság felállítására.

4 Az 1881-ben megjelent, „Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség részére" című könyv, a szervezeti és szolgálati utasítás, amelyet modernizáltak az 1927-ben és 1941-ben kiadott SZUTI. (szervezet), SZUTI. II (szolgálat) Hivatalos Kiadásai (Budapest 1941 Stádium Sajtóvállalat Rt), valamint az 1942-ben kiadott Csendőrségi Ügyviteli Szabályzat (CSÜSZ) (Magyar Királyi Állami Nyomda Budapest 1942).

5. A M. Kir. Csendőrség szolgálati körére vonatkozó törvényes rendelkezések kivonatos gyűjteménye hivatalos kiadás kiadója a M. Kir. Belügyminisztériuma (Az országos törvénytár szerkesztősége) Budapest 1907. 109-110. oldal

6. A M. Kir. Csendőrség szolgálati körére vonatkozó törvényes rendelkezések kivonatos gyűjteménye hivatalos kiadás kiadója a M. Kir. Belügyminisztériuma (Az országos törvénytár szerkesztősége) Budapest 1907. 109-110. oldal

7. Tóth Sándor: A Budai Önkéntes Ezred. Budapest, 1980.

8. 1 690/1945 M.E. r. a Magyar Királyi Csendőrség feloszlatására vonatkozóan.

9 Hámory Zoltán: Táborlátogatáson a Böszörményi-úti nyilas internáltaknál (Demokrácia, 1945. június 18.)

10. A 44 /1991. (VIII. 28) AB határozat megsemmisítette az 1 690 /1945.Me.rendeletet.

2. RENDVÉDELMI KÉPZÉS 1945 ÉS 1990 KÖZÖTT

2.1. Rendőrképzés 1945-1955

A csendőrséget feloszlató és helyébe az államrendőrség szervezetét állító rendelettel egyben a csendőrségi javakat is átruházták a Magyar Államrendőrség kompetenciájába. Így került a Böszörményi úti csendőrlaktanya a rendőrséghez.

Az új rendvédelmi szervezet hatásköre már városra és falura egyaránt kiterjedt. A háború utáni képlékeny közbiztonsági helyzetben igyekezett rendet teremteni. Viszonylag gyorsan nyilvánvalóvá vált, hogy ehhez szakképzett munkatársakra van szükség. Nem csak az igazoló eljárások ritkították ugyanis a rendvédelmi szervezetek sorát.

Már a magyarországi harcok idején rendkívül sok rendőr és csendőr elhunyt a szovjet haderő elleni küzdelemben. A visszavonuló rendvédelmi alakulatokat ugyanis a német hadvezetés betagolta a frontokon szolgálatot teljesítő csapatok közé. Nem látta el azonban őket haditechnikával. Ebből következően a gyakorlattal nem rendelkező, a haditechnikát nélkülöző, sebtiben összeszervezett rendvédelmi alakulatoknál magas volt a halálozási arány. A rendvédelmi testületek munkatársainak egy része – hallva az itthon maradottak meghurcolását – nem is tért vissza az országba. A háborút követően tehát összességében a rendfenntartás terén képzett személyek tekintetében nagy volt a hiány.

Az illetékesek hamar felismerték, hogy egy új rendőrségi szervezet csak akkor tudja feladatait eredményesen megoldani, s a növekvő követelményeknek is csak akkor tud eleget tenni, ha szakmailag képzett személyi állományt alakít ki. A felismerést tettek követték: először is valamilyen képet kellett kapni arról ki(k)re lehet számítani. Mindez nagy általánosságban azt jelentette, hogy mintegy 3000 új tiszt, 20000 rendőr és tiszthelyettes s mintegy 1000 új kiszolgáló személyzetet kellett "találni", szakmai szintre hozni, ütőképes, az ország belső rendjét egyre inkább garantálni képes állományt kovácsolni.

Ennek kezdeti lépései, szervezeti keretei, a szakmai követelmények, a képzés feltételei és körülményei kialakítására gyors operatív munkára volt szükség.

Ezért 1945. októberében a belügyminiszter létrehozta az Országos Szaktanulmányi Felügyelőséget, amely a Böszörményi úti laktanyában nyert elhelyezést. E szervezet központosította az államrendőrség tagjainak kiképzését. Biztosította a képzés minőségének egyöntetűségét és a kiképzést széleskörűen kiterjesztette.

A Szaktanulmányi Felügyelőség három alosztályra tagozódott:

a.) Tanulmányi Alosztály, amely az iskolák irányítását, szervezését, módszertani és pedagógiai munkáját irányította.
b.) Szabályzatszerkesztő Alosztály, melynek feladata volt az állomány tansegédletekkel való ellátása, szabályzatok készítése (tankönyvek szerkesztése, kiadása).
c.) A Karhatalmi Alosztály (ebben az időben a tanalakulatok karhatalmi egységet is képeztek) látta el az állomány alaki, karhatalmi, lövészeti, tereptani stb. képzését.

Az Országos Szaktanulmányi Felügyelőségen összegyűjtötték az elméleti tevékenységre alkalmas, jó íráskészségű (régi) rendőrségi szakembereket. A rendőrségi objektumokban fokozatosan helyrehozták az első, háborús „sebek" okozta károkat, előrelátóan, de dinamikusan kezdődött az új kiképzési rendszerre való áttérés.

1946 kora tavaszára a Böszörményi úti (1945 óta immáron BM használati jogú) laktanyában több épületet is sikerült használhatóvá tenni. Ennek során kezdetben három tanterem is alkalmassá vált az oktatásra. (Ne feledjük: a laktanyát korábban elhagyó csendőrök és katonai alakulatok intenzív elhúzódó utóvéd harcai, a légi és tüzérségi támadások eléggé „megviselték" az objektumot).

A kiképzés kezdeti csírái csak az egy-kéthetes tanfolyamok voltak, amelyeket a megyei és járási kapitányságok szerveztek, alapvetően azzal a céllal, hogy az állomány a fegyverismereteket és a szolgálati ténykedésre vonatkozó szabályokat elsajátítsa. Még 1945-ben létrejöttek az első központi szervezésű egy- három hónapos tanfolyamok a hatósági szolgálatot ellátó, a rendőri, őrségi és nyomozói állomány részére. A kiképzés tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet tulajdonképpen két egymásra épülő tanfolyamot szervezett: a tájékoztató és az előkészítő tanfolyamot.

Az ismeretek bővítése céljából talán nem haszontalan, ezen tanfolyamrendszerek oktatási struktúrájának cél és feladatorientált egységben történő részletes bemutatása.

A tájékoztató tanfolyam ideje egy hónap volt. Célja: a rendőrség újonnan kinevezett tagjai és közegei a szolgálatuk ellátására megkívánt szakszerű képzettséget, illetve ismereteket tervszerű tanulmányi rendben – legalább nagy általánosságban – megszerezzék. A tanfolyam befejeztével a hallgatók kötelező vizsgát tettek és eredményes vizsga esetén kerültek – illetve kerülhettek vissza régi állomáshelyükre. Ezután kötelezővé tették részükre, e szakismeret alkalmazásának rendes szolgálati teendői ellátása mellett, hogy tovább képezzék magukat.

Az előkészítő tanfolyam ideje 3 hónap volt. Célja, a hallgatóknak a már előzőleg elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatok alapján vizsgára bocsátása volt. Ilyen szervezés keretében indult be, pl. a nyomozói állomány részére speciális célból és feladatokkal a 3 hónapos tanfolyam. Az egységes, centralizált tanfolyamok a kiképzés alapproblémáinak megoldását szolgálták. Ezt bizonyítja működésük: a fogalmazói kar, a nyomozó (detektív) testület, az őrszemélyzet tagjai részére mindaddig ismétlődtek a tanfolyamok, amíg az állomány teljes számban kiképzést nem nyert. Lényegében tehát e tanfolyamokkal megvalósult az egész személyi állomány bevonása a szervezett oktatásba. A Szaktanulmányi Felügyelőség első feladata volt, hogy – a személyzeti szervekkel együtt – felmérje a szakmai iskolai képzést igénylők létszámát. Ennek alapján készült el a távlati jellegű kiképzési terv. E terv alapján indult be a kiképzés, így a tiszti, az őrsparancsnokképző, majd az alapfokú iskola.

1947-ben több szaktanfolyam kezdte meg működését, többek között: a folyamrendészeti, a nyomozó-tiszthelyettesi tanfolyam.

Az akkori követelmények szerint a tanfolyamok szaktantárgyai általában a következők voltak, differenciáltan:

- A Rendőrség Szolgálati Szabályzata;
- a Magyar Büntető Törvénykönyv és egyéb törvények a bűntettekről és vétségekről;
- a 130 000/1949. BM számú nyomozati utasítás;
- nyomozati ismeretek;
- államrendészet;
- az államrendőrség közigazgatási feladatai;
- az államszámvitel elemei;
- a rendőri karhatalom alkalmazása;
- Magyarország történelme;
- világnézeti ismeretek.

SZTE Egyetemi Könyvtár SZEGED 3.

A tárgyalt időszak kiképzési rendszere kétirányú fejlődés lehetőségét hordozta: egyrészt a kiképzés mind kiterjedtebbé vált, másrészt a kiképzési munka tartalmi színvonala emelkedett. A kiképzést irányító központi szervek alapvető feladata volt az egységes tanterv és tematika-rendszer kialakítása, továbbá szabályzatok, tankönyvek kiadása. Ez a kiképzés tartalmi színvonal emelkedésének fontos előfeltétele volt.

1946. tavaszán jelent meg a "Rendőri alapismeretek zsebkönyve", amely a háború utáni rendőri oktatás első nyomtatott terméke volt. A kiterjedt és mind szervezettebb kiképzési rendszer állandó és képzett tapasztalatokkal is rendelkező szakoktatókat követelt. Létrejött, országos viszonylatban, az oktatótisztek hálózata. Feladatukat képezte a tanulmányi előmenetel irányítása, ellenőrzése és a vizsgára készülők oktatása, felkészítése.

1947 elején a Belügyminiszter rendeletével alap és középfokú képzési rendszer került létrehozásra, amely új teendőket rótt a Böszörményi úti objektumra is[1]. E jogszabály a tanosztályok felállítását rendelte el. A tanosztályok már központi, belügyi alárendeltségbe tartoztak, önálló szervezettel, külön létszámmal. A tanosztályokon a képzés három fokozatban történt: próbarendőri, tiszthelyettesi (járőrvezetői), őrsparancsnoki.

E rendszerben – ha nem is sikerült maradéktalanul kiképezni és véglegesíteni az eredetileg elgondolt 3000 tiszti státusban dolgozót, mégis sikerült mintegy 1000 tisztet, a kormány által megjelölt ismérvek szerint kiképezni és szolgálatba állítani. Az új kiképzési koncepciónak megfelelően az 1947 áprilisában, mintegy 120 főre tervezett Rendőrtiszti Tanfolyam megindításával egyidőben, a Böszörményi úti laktanyában megkezdődött a hároméves Rendőrakadémia előkészítése.

Ezzel egy új időszak vette kezdetét. Gyakorlatilag a tanfolyami rendszer részben megszűnt, helyette előtérbe került a Rendőrakadémia megalakítása, amely egyfelől integrálta a rövid átmenet időszakának politikai és szakmai tapasztalatait célzó koncentrált képzést, másfelől pedig teret nyitott a célképzés alkalmazására is.

A dokumentumok ismertető elemzésével áttekinthető a rendőrség, azon belül is a Böszörményi úti objektum történetének az adott időszakban működő legfontosabb belügyi tanintézményének, a Rendőrakadémiának tevékenysége.

A dokumentumok ismertetése előtt célszerű idézni a Rendőrakadémiára való felhívás nyomán a jelentkezés (150 helyre 700 pályázó) iránti szigort.

A kialakított feltételrendszer biztosította, hogy a Böszörményi úti objektumban a maga nemében páratlan és Közép-Kelet Európában egyedülálló intézet keljen

életre. Az erre vonatkozó időszerű megjegyzés: talán nem véletlen, hogy ugyanitt – későbbi fejezetben ismertetésre kerülő – transzatlanti és euróatlanti (KERA) képzésének befogadója éppen országunk, s ha nem megerőltető a hasonlat, a képzés a Böszörményi úton talált gazdára.

A történelmi hűség kedvéért a mellékletben bemutatjuk azt a belügyminiszteri rendeletet, amely a Rendőrakadémia létesítését célozta és amelyet az akkori belügyminiszter, **Rajk László** írt alá.

Rajk László, e rendeleten kívül is, szívügyének is tekintette – a kemény szakmai érvek és szükségletek felismerése mellett – egy egységes, jól működő, korszerű ismereteket adó tisztképző intézet megalakítását. Az intézmény falai között folyó pedagógiai munkát minőségi alapokra kívánták helyezni.

A Rendőrakadémia 1948. február 1-én, ünnepélyesen nyitotta meg kapuit. Azon a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a belügyminiszter és több más magas állami tisztséget betöltő személy vett részt.

A siker reményében a lehetőség szerint minden személyi és tárgyi feltételt biztosítottak. Újnak számított az is, hogy a korábban állománycsoportonként elkülönített tisztképzés helyett, a rendőri szolgálat minden ágában felhasználható rendőrtisztek nevelését tűzték ki célul.

Ekkor a jelentkezésnek feltételei az alábbiak voltak:

- az iskola elvégzése után 20 évi szolgálat vállalása;
- legfeljebb rendőr alhadnagyi rendfokozat;
- 18-26 éves életkorhatár;
- kifogástalan erkölcsi magaviselet;
- testi és egészségügyi alkalmasság.

Az 1948. június l-jén meghirdetett újabb pályázati felhívásban megfogalmazott jelentkezési feltételek az előzőekhez képest az alábbiakban módosultak:

- az alapfokú rendőri szaktudás biztosítása érdekében előírták, hogy csak azok jelentkezhetnek, akik próbarendőri, járőrvezetői, őrsparancsnoki, nyomozó-tiszthelyettesi vagy folyamrendészeti stb. tanfolyamot végeztek, vagy jelenleg is tanfolyamra járnak;
- nem kellett igazolni az egyéves szolgálati viszonyt;
- a jelentkezők felső korhatárát 32 évre emelték;
- házasemberek is pályázhattak;
- a korábban meghatározott 165 cm-es testmagasságot 170 cm-re módosították.

A felvételik

- elméleti (világnézeti és általános műveltségi);
- pszichotechnikai felmérésekből;
- gyakorlati (fizikális) vizsgálatokból álltak.

A felvételt nyert hallgatók összetétele nagyon heterogén volt életkor, előképzettség, szakmai tapasztalatok, rendfokozat és beosztás tekintetében, továbbá számos egyéb vonatkozásban is.

A Böszörményi úton 1949. október 5-ig működő Rendőrakadémián az eredeti tervektől eltérően csak két tanfolyam indult, és ezek nem három, hanem egyéves oktatási idővel. Az iskola személyzete a budapesti főkapitányság állományába tartozott. A képzés irányítása és ellenőrzése, valamint a személyi és dologi ügyekkel kapcsolatos felügyeleti jogok többsége a belügyminisztert illette meg.

Az Akadémia tanári kara tanszékekbe szerveződött. A kor legfelkészültebb külső és belső szakembereit igyekeztek az itt folyó képzésbe bevonni. Az iskola volt hallgatói szívesen emlékeznek, mások mellett, **Zilahy** ezredesre, a kriminalistára, **Szabó** professzorra, a Jogtudományi Intézet későbbi igazgatójára és **Kárpáthy** alezredesre, a kihágási bíráskodás szakemberére.

A belügyminiszter 1949-ben[2] kelt rendeletével az 1947-ben létesített Rendőrakadémiát megszüntette.

A Rendőrakadémián folyó képzés váratlan beszüntetésére politikai ok miatt, mégpedig a **Rajk László** ellen indított koncepciós per és annak ismert kimenetele következtében került sor. Így ért véget egy nagy reményekre

jogosító felsőoktatási intézmény működése és kezdődött egy más időszak az ország és a Belügyminisztérium, így a Böszörményi úti objektum életében is.

A fentiekben vázolt, háború utáni rendőrség kialakításának kezdeti időszaka lezárult. Megkezdődött a belügyi igazgatás átszervezése a szovjet államberendezkedés mintájára. Folytatódott az ismert forgatókönyvvel, amikor az igazi rendőri tevékenységre kiképzett rendőrök és annak irányító szerve a Belügyminisztérium fölé párthatósági szervet, az Államvédelmi Hatóságot hozták létre (továbbiakban ÁVH).

Az egyre erősödő személyi kultusznak, több belügyminiszter is áldozatául esett, így például **Rajk László** is.

Az ÁVH érdekeinek előtérbe helyezése, a realitásokat figyelmen kívül hagyó gazdaságpolitikai célkitűzések miatt zavarok keletkeztek. Szükségessé vált az állami költségvetés kiadásainak csökkentése, amely a rendőrségi állomány életszínvonalának visszaeséséhez is vezetett. Alacsonyabb lett a rendőri illetmény. A rendőr-tiszthelyettesi állomány fluktuációjának nagyságrendje ismét a kiképzetlen rendőrök szolgálatába állítását tette szükségessé.

A Rendőrakadémia épületébe – annak felszámolását követően – az oktatói gárda megtartásával törzstiszti tanfolyamot szerveztek, amely később Törzstiszti Főiskolává alakult, majd 128 hallgató kibocsátása után éppúgy megszüntették, mint az épületben 6 hónapig működő Nevelőtiszti Tanfolyamot.

Az intézmény tevékenységeinek hosszabb ideig tartó megítélése mindig attól függött, hogy a kérdéses időszakban éppen mikor, milyen politikai értékítélet került előtérbe. Egy 1955-ben publikált tanulmányban **Karaffa Gyula** r. százados[3], valamint egy 10 évvel későbbi anyagban **Dr. Bíró Sándor:** A rendőri kiképzés alakulása és fejlődése[4] című anyagokban, a szerzők olyan korabeli megítéléseket idéznek fel, amelyek szerint:

„a Rendőrakadémián olyan eszközöket alkalmaznak, amelyek a burzsoá tudományok vagy áltudományok eszközrendszerébe tartoztak. A misztikus hallgatói kiválasztási rendszer, az oktatók, nevelők helytelen példamutatása, állásfoglalása, felsőbbrendűségi érzést, avantgardizmust termelt...stb. stb."

Természetes, hogy a szerzők által idézett korabeli állásfoglalások az aktuális rendszer egésze ellen irányultak, így nem csoda, hogy a félelem légkörében eluralkodó bizonytalanság, bizalmatlanság alapjaiban ingatta meg a kiépülő demokratikus rendőrségi kiképzési rendszert, tette azt kaotikussá, átláthatatlanul szervezhetetlenné, következésképpen működésképtelenné. Ez rányomta bélyegét a mindennapi rendőri munkára is.

Azonban a tények a vázolt politikai viszonyok ellenére is igazolták, hogy ez volt az első olyan rendőrtiszti iskola, amely a hallgatók nevelését, a megalapozott elméleti és gyakorlati tudás megszerzését, nem pedig az „oklevélgyártást" állította központba.

Bár a dolgok rosszabbra fordultak, a Böszörményi úti objektum tovább működött. Más képzési formákkal, más módszereket alkalmazva, hiszen rendre és rendőrre mindig szükség van.

Alapos képzés folyt az objektum területén, általában bűnügyi, közrendvédelmi és közigazgatási tagozaton.

A tárgyalt időszakban – 1955-ig – igen sok becsületes rendőrt adott az objektum a rend védelmére, azonban a személyi kultusz okozta torz rendszer abszurd légköre, rányomta bélyegét mind az oktatás színvonalára, mind az állomány közérzetére.

2.2. Az 1956-os időszak

Az 1956-os forradalom és szabadságharc során új funkciót látott el az objektum.

A forradalom és szabadságharc menetében, illetve annak leverését követően, 1956. végén három katonai és egy belügyi karhatalmi ezred alakult meg. Mi maradjunk az utóbbinál.

A Belügyminisztérium égisze alatt létrejött a Budapesti Karhatalmi Forradalmi Ezred, melynek parancsnoka **Guba László** (később rendőr ezredes), törzsfőnöke **Polonyi Szűcs Dezső.** Az ezredben rendőrök, partizánok, munkások mellett mintegy 200 jugoszláv, illetve görög is harcolt.

Az ezred létszáma mintegy 1800-1900 főre volt tehető, parancsnokságát és első zászlóalját Budapesten a Mosonyi utcai laktanyában helyezték el.

A második zászlóalj **Kiss Kálmán** vezetésével a Böszörményi úti laktanyában került elhelyezésre.

Feladatuk az első és harmadik zászlóaljjal, valamint a budai ezreddel együttműködve a kerület fontos objektumainak, közúti-közmű és más életfontosságú objektumok ellenőrzése, illetve lehetőség szerint a fegyverzet begyűjtése, tárolása volt.

2.3. Rendőrtiszthelyettes-képzés 1957-től 1990-ig

Az objektum fontosságát sok minden fémjelezte az eddig vizsgált időszakban, az 1957-es évben azonban olyan döntő, szakmai változások kezdődtek, amelyek napjainkig terjednek és megteremtették azokat a feltételeket, amelyek az 1990-es évekre gyorsütemű fejlődést biztosítottak.

A tények mutatják azt a szüntelen fejlesztésre alapozott munkát, amit az iskola tanárai és hallgatói végeztek, hogy minél képzettebb, szakmailag felvértezett tiszthelyettest kapjon az ország, s annak közbiztonsága.

A tiszthelyettesek iskolaszerű nagyobb méretű képzése korábban Rendőrtiszthelyettes-képző iskolán, utóbb a **Kun Béla** Tiszthelyettes-képző Iskolán folyt.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc az oktatásban is éreztette hatását. Az iskola tanári törzse szétzilálódott. Sokan leszereltek, elbocsátásra kerültek. Az 1957 őszén megalakuló Rendőrtiszti Akadémia, hol a tanárok nagy részét állományba vette. A Böszörményi úton az iskola helyén alakult ki az Őrsparancsnokképző Iskola, amely 1957. december hónapban egyhónapos tanfolyammal kezdte meg működését.

Az iskolán öt tanszék alakult:

- társadalomtudományi;
- büntetőjogi;
- nyomozástani;
- igazgatás és közlekedésrendészeti;
- közrendvédelmi ismeretek tanszéke.

A felállított zászlóalj-törzs (zászlóaljparancsnok, század- és szakasz-parancsnok) feladata a karhatalmi és lőkiképzés, a belrend kialakítása, a fegyelmik és a hallgató egyéb ügyeinek intézése volt.

Az idővel kialakult osztályfőnöki rendszer a zászlóalj-törzs létét szükségtelenné tette, feladatköre a közrendvédelmi tanszékre és az osztályfőnökre hárult.

A tanszékek az értékelt 10 év alatt csupán két változáson estek át. Szakjellegük nem változott az Igazgatásrendészeti- és Közlekedésrendészeti Tanszék kivételével, amelyeknél a közlekedésrendészeti szak felállításával a két

különálló tantárgy közül a Közlekedésrendészeti Ismeretek valamivel nagyobb hangsúlyt kapott.

1962-ben felállításra került – a más helyen működő anyagi és pénzügyi vonatkozású továbbképzések egyidejű megszüntetésével – az anyagi szolgálat tanszéke. Ez a tanszék néhány éves működése után azonban, a Rendőrakadémián hasonló tanszék felállításával, meg is szűnt. A tiszthelyettes-képző iskolán csupán egy szaktanári státusz maradt fenn. Éveken keresztül az anyagi szak tantárgyainak túlnyomó többségét a Rendőrakadémia tanárai és külső előadók tanították.

Az első egyhónapos tanfolyamok után 1958-ban hathónapos őrsparancsnokképző és kéthónapos bűnügyi tanfolyamot indítottak. 1960-tól folytatódott a körzeti megbízotti, majd megindult a közlekedésrendészeti tanfolyam is.

Később a hathónapos tanfolyamok először 10, majd 10,5 hónapos (egyéves) iskolákká szerveződtek. Ezeken az iskolákon már három szakon folyt az oktatás: körzeti megbízotti, közlekedésrendészeti és anyagi szakon.

Az oktatás mindenben igyekezett követni, helyenként megelőzni a területi igényeket. Az iskolára, főleg a körzeti megbízotti szakra és az anyagi szakra, kielégítő általános műveltséggel és szakmai tapasztalatokkal rendelkező, azonban elméleti ismeretekben hiányosan felkészült hallgatók kerültek. Ez nem volt összhangban a közlekedésrendészeti szakra került hallgatók előképzettségi színvonalával. Az oktatás egész folyamatában tapasztalni lehetett a közlekedésrendészeti szak alapfokú képzésének hiányát. Ezen a szakon ugyanis csak elvétve rendelkezett néhány hallgató általános alapfokú képesítéssel.

Szükség is volt az alapos kiképzésre, hiszen egy 1958-as BM felmérés szerint az akkori 41800 fős belügyi állományból:

17322 fő (41,4%) csak elemi iskolai;
18244 fő (43,6%) általános iskolai;
5149 fő (12,3%) középiskolai;
1083 fő (2,7%) egyetemi, vagy főiskolai végzettséggel rendelkezett.

Ugyanakkor a BM ORFK akkori közrendvédelmi állományában 6000 fő volt, akik a beosztásához előírt alapfokú rendőriskolát nem végezték el[5]. Az alapfokú képzésben ugyanis nem volt alapfokú közlekedésrendészeti kiképzés.

A területi igények alapján – a lemaradás pótlására – szükségessé vált 1962-ben a levelező tagozat felállítása. Az e tagozaton tanulók 2 év alatt nyertek tiszthelyettesi képesítést. Az I. évfolyam 1962. október 29-én kezdődött és 1963. szeptember 30-án fejeződött be.

A levelező tagozaton a tanítás és a tanulás, a kezdeti nehézségek ellenére, idővel gördülékenyen és zökkenőmentesen zajlott. Az ezen a tagozaton tanuló hallgatók nehéz problémával birkóztak meg. Hiszen, a területi napi munkájuk ellátása mellett kellett vizsgakötelezettséggel tanulniuk. Ennek ellenére megszerezték és megértették a napi munkájukhoz szükséges szakmai ismereteket.

Levelező képzés körzeti megbízotti és közlekedésrendészeti szakon egyaránt folyt.

Az egységes tiszthelyettes-képzés igénye a hatvanas évek második felében már egyre erőteljesebben fogalmazódott meg. Így született meg a belügyi vezetésnek az a határozata, hogy a BM Tiszthelyettes-képző Iskolán is, a közlekedés-rendészet s az anyagi szak középfokú szintjének fenntartása mellett, alapfokú képzést kell szervezni.

Az 1967-72-es időszakban a rendőr alapfokú és tiszthelyettesi képzésben fejlődésként értékelhető, hogy egységesítették a tanintézeti alapdokumentumokat (Működési Szabályzat, Rendtartás, Tanterv és Utasítás, Nevelési terv).

A BM Rendőrtiszthelyettes-Képző Iskola 1968. november 16-án felvette **Kun Béla** nevét és BM **Kun Béla** Rendőrtiszthelyettes-képző néven működött tovább[6].

Az 1968/69. tanévben indult meg a Belügyminiszter parancsa alapján az egységes tiszthelyettes-képzés. Az iskolán az alábbi szakok indultak: Körzeti megbízotti szak, Közlekedésrendészeti szak, HÖR szakaszparancsnok szak, HÖR FEP szak, HÖR SOPE szak, HÖR anyagi szak, Karhatalmi szak.

Tervezve volt még tűzrendészeti szak is, az 1970/71-es tanévtől kezdődően, de hely hiányában végül is nem itt indult be a képzés.

1967-ig a határőrség tiszthelyettesi kar állományának iskolaszerű kiképzése nem volt biztosítva. Szükségszerű volt az egyéves iskolaszerű kiképzés megszervezése.

Az új típusú iskola az egységes tiszthelyettes-képzés szempontjából megoldotta a rá háruló feladatokat. Az oktató-nevelő munkában érvényesültek a didaktikai és nevelési alapelvek. A végzett hallgatók az iskolán szerzett tárgyi tudásuk birtokában képessé váltak feladataik magasabb színvonalon történő végrehajtására.

A következő (1969/70.) tanévben, a korábbi hét szak mellett, a nyolcadik, a BV. anyagi szak is beindult

Jól szemlélteti a hallgatók iskolán szerzett ismereteinek szintjét egy korabeli felmérés adata. A büntetőjogi tanszék ugyanis a bevonult hallgatók szakmai ismereteinek megismerése céljából felmérést végzett, amelyet év végén ugyanazon kérdésekkel megismételt. A két felmérés között 26,7 %-os emelkedés volt kimutatható, az év végi felmérés javára.

Az 1971/72. tanévben a **Kun Béla** Tiszthelyettes-képző Iskolán az előző évi átszervezéseknek megfelelően új szervezeti keretekben került sor a tanév megkezdésére. A korábbi hat tanszék helyett, koncentráltabban négy tanszékre hárult az iskolai feladatok végrehajtása. A szervezeti és személyi változások általában pozitívan hatottak az oktató-nevelő munkára. Ugyanakkor némileg hátrányosan hatottak az oktatásra, a hallgatók elég jelentősen eltérő életkora, a belügyi szolgálatban eltöltött időbeli eltérés, valamint az állami és belügyi szakiskolai előképzettségből adódó különbségek.

Ez utóbbi különösen a közlekedésrendészeti szak hallgatóira volt jellemző. E szak hallgatóinak összetétele ez évben is tükrözte a szakmai tudásbeli különbségeket, hiszen voltak olyan hallgatók is, akik belügyi szakmai előképzettséggel nem rendelkeztek.

A nevelési feladatok végzésében az oktatás-nevelés egysége volt a meghatározó, amely jelentős didaktikai szemléletváltást tükröz. A korabeli adatokból általánosságban kitűnik, hogy:

- a tiszthelyettes-képzésben résztvevő BV. szak hallgatói – általában kimagasló eredményeket értek el – és hosszú távon, fegyelmi téren is példamutató magatartást tanúsítottak;
- a beiskolázásra sok esetben már akkor került sor, amikor ennek szükségessége halaszthatatlanul jelentkezett, a tényleges beiskolázás nem mindig volt összhangban a tervezettel;
- a belügyminiszter parancsa[7] ellenére azonban – a teljesség igényét szem előtt tartva – még nem mondható egységesnek a belügyi tiszthelyettes-képzés a parancs kiadását követő években, ezt igazolja, hogy az eseti felmerült igények alapján különböző tanfolyamokat (pl. vegyvédelmi, fegyvermesteri) kellett szervezni, az egységes tiszthelyettes-képző iskolától teljesen függetlenül;
- ugyanakkor az állambiztonsági szakon iskolai szervezésben tiszthelyettes képzés nem folyt.

Hathatósabb intézkedéseket kellett tenni a tiszthelyettesek tervszerű és folyamatosabb továbbképzésére. Korabeli oktatási szakemberek szerint ezt az

segíthette elő, ha időszakonként 3-4 vagy 5 évenként a tiszthelyettesek a **Kun Béla** Tiszthelyettes-képző Iskolán, centrális továbbképzésben vesznek részt.

Az 1974-ben kiadott belügyminiszteri parancs rendelkezett a zászlósképzés bevezetéséről, amely a Böszörményi úti objektum életében is változást hozott. A BM Kun Béla Tiszthelyettes-képző Iskola neve BM Kun Béla Zászlósképző Iskolára változott. Az iskola a rendőrzászlósokat négy (állambiztonsági, távírász-felderítő közbiztonsági, közlekedésrendészeti, anyaggazdálkodási) szakon képezte ki.

A továbbfejlesztéshez az impulzust az 1976-ban kiadott fejlesztési koncepció adta meg, ugyanis még mindig – országos viszonylatban is – 830 fő rendőrzászlós volt kiképzetlen.

Az 1979-es szabályozás a Böszörményi úti zászlósképzésre bízta döntően ezen állománykategória kiképzését. E szabályozás szerint nappali tagozaton 1080 tanórában, egy évben, a levelező tagozaton pedig két tanév alatt, 120 tanórában kellett a képzést végezni.

Az 1986-ban[8] kelt intézkedésben már azt határozta meg az illetékes belügyi szerv, hogy a rendőrzászlós-képzésre csak olyan személy iskolázható be, aki középiskolai végzettséggel rendelkezik. A közbiztonsági, közlekedési állomány esetében feltétellé vált az is, hogy a beiskolázandónak, tiszthelyettes-képző iskolai végzettséggel és legalább hároméves belügyi szolgálattal kellett rendelkeznie. A képzés időtartamát nappali tagozaton kilenc hónapban, az esti és levelező tagozaton tíz hónapban állapították meg.

Érezhető, hogy ezek a követelmények még nagyobb fokú szakmai és szervező munkára késztették a Böszörményi úti zászlósképző iskolát.

A zászlósképzés ugyan még évekig eredményesen működött, de az 1989-ben megindult demokratikus átalakulások előrevetítették magának az ország politikai rendjének, ezen belül rendvédelmi szerveinek átalakulását is. A változások mind az objektumban, mind a belügyi oktatás rendszerében éreztették egy perspektivikus átalakítás elkerülhetetlenségét.

Jegyzetek a 2. fejezethez

1. 192.025/1947 V/1. számú BM rendelet
2. 245.175/1949 IV/1-b számú BM rendelet
3. Belügyi Szemle 1955/3. szám
4. Belügyi Szemle 1956/1. szám
5. Dr. Bökönyi István: A rendőri tiszthelyettes és zászlósképzés felszabadulás utáni története, helyzete, fejlesztésének lehetőségei. Kandidátusi értekezés. 1988. ZMKA. Tudományos Könyvtára.
6. BM 01/1968 számú parancs
7. BM 01/1968 számú parancs
8. 11 / 1986. BM. Oktatási Csoportfőnök intézkedése a zászlósképzésről

3. A RENDSZERVÁLTÁS

3.1. Az ORFK Oktatási és Kiképző Központ megalakulása

Az Országos Rendőrfőkapitány 1992-ben már módosítja, szélesíti a Böszörményi úti objektum feladatait, hatáskörét.

Kimondja, hogy a rendőrségi szakképzés és a továbbképzés fejlesztési elképzeléseinek megvalósítására, az oktatásigazgatási és szervezési feladatok ellátására a Zászlósképző Iskola átszervezésével, az iskola objektumában meg kell szervezni az ORFK Oktatási és Kiképző Központot (OKK) és ennek megfelelően szabályozta a létrehozandó központ feladatait:

- *-„Az OKK ellátja a bűnügyi-technikusi baleseti-helyszínelő és vizsgálói, valamint a szakmai főigazgatóságok igényeinek megfelelő szakképzést, szaktanfolyami képzést;*
- *-Végzi a zászlósi beosztásokra felkészítő szakoktatást;*
- *-Ellátja a hazai és külföldön történő rendőri szakoktatás igazgatási- és szervezési feladatait, felügyeli a tanintézeti és tanintézeten kívüli szakoktatást;*
- *-Szervezi a rendőrség központi továbbképzéseit, az ORFK állománya idegen-nyelv képzését, lőkiképzését, testnevelését;*
- *-Koordinálja a tanintézetek jegyzetekkel, tansegédletekkel, módszertani kiadványokkal való ellátását, biztosítja a fejlesztési céloknak megfelelő normatív anyagi-pénzügyi feltételeket.*

Az OKK tagozódik;

- *-Oktatásszervezési és Tanulmányi Osztályra*
- *-Bűnügyi Tanszékre*
- *-Szolgálati Kiképzési Tanszékre*
- *-Közbiztonsági Tanszékre*
- *-Közgazdasági Osztályra*
- *-Anyagi Műszaki Ellátó Osztályra*[1]*."*

Az új struktúrára szükség is volt, hiszen a társadalmi változások, a bűnözés nagy ütemű növekedése, új követelményeket támasztott a rendőrképzéssel szemben. Nyomasztó teherként nehezedett az ORFK-ra a kiképzetlen rendőrök nagy száma, amely többszörösen meghaladta a szűkös oktatási kapacitást. Megoldást kellett találni.

Az 1992/93-as oktatási évben az iskolák lehetőségeinek maximális kihasználásával meg kellett kezdeni a területi szervek tiszthelyettes állománya képzetlenségének megszüntetését, az 1993/94-es oktatási évre el kellett érni, hogy kiképzetlen rendőr az állampolgárokkal jogviszonyba ne kerülhessen.

Különböző felméréseket követő helyzetértékelés után kiadásra került az Országos Rendőr-főkapitány Utasítása[2] az 1992/93-as oktatási év feladatairól. A meghatározott feladatok újszerűek, a megszokottól eltérőek voltak. Szokatlan volt oktatási területen a határozott, egyértelmű, részletes feladatszabás:

- *„A különböző képzési formák kialakításával növelni kell a tanintézetek kapacitását, mely nem eredményezhet felületességet, színvonalcsökkenést az oktató-nevelő munkában.*
- *A gyakorlati oktatás arányának növelése nem nélkülözheti a biztos, megalapozott elméleti tudást, az elméletnek és gyakorlatnak összhangban kell állnia.*
- *A gyakorlati oktatást az érintett területi szervekkel közösen, a tanintézeti képzésre alapozva kell tervezni és végrehajtani.*
- *A hallgatókat önálló, felelősségteljes gondolkodásra, döntésre és cselekvésre kell oktatni.*
- *Olyan helyzetbe kell őket hozni, hogy a rendőri feladatok tartalmi területeit önállóan fel tudják dolgozni.*
- *A hallgatókban olyan készséget kell fejleszteni, hogy az adott tényállásokat összefüggéseiben, mindenoldalúan értékeljék és önállóan eredményesen tudjanak intézkedni.*

A képzés végrehajtása során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- *A szakmai tantárgyak oktatásában a váratlan helyzetekben is azonnali beavatkozási képesség kialakítására.*
- *A szolgálati feladatokra történő mindenoldalú felkészítésre, arra, hogy a tiszthelyettesek képesek legyenek az intézkedések során differenciálni, képessé kell válniuk annak eldöntésére, hogy mikor, melyik és milyen súlyú intézkedés indokolt a jogsértéssel szemben.*

- *A rendőri önvédelem (közelharc) oktatásban a durvuló, egyre agresszívebbé váló hazai bűnözéshez igazodó önvédelmi és intézkedési készségek kialakítására, a tiszthelyettesek fizikailag és pszichikailag történő felkészítésére, arra, hogy szolgálatuk ellátása közben támadás érheti őket.*
- *A kényszerítő eszközök jogszerű, célszerűen eredményes alkalmazására."*

Az Utasítás kiadása eredményes volt:

a) A rendőrképzésben bevezetett és egymás mellett működő többféle képzési forma hatására a beiskolázott létszám megtöbbszöröződött, jelentősen csökkent a kiképzetlenség.

b) Bevezetésre került a kétéves rendőr-szakiskolai képzés. 1992. november 2-án 380 fővel a Budapesti Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolán megkezdődött az oktatás.

c) Az ORFK OKK Szakképzési és Szaktanfolyami Tagozat nappali, esti, levelező és kihelyezett levelező tagozatán – a területi rendőri szervek igényeihez alkalmazkodva – jelentősen megnövekedett a beiskolázott hallgatók létszáma. Kiemelt létszámban kerültek kiképzésre nyomozók és bűnügyi technikusok.

d) Bevezetésre került a tanintézetekre alapozott felvételi, mely megfelelő alapot nyújt az egységes rendőri felvételi követelményrendszer teljes körű bevezetéséhez.

e) A képzésen belül az elmélet és gyakorlat aránya 60-40%-ban került meghatározásra. A korábbi gyakorló szolgálat helyett elrendelt gyakorlati oktatás eredményesnek bizonyult, megteremtődött az 1993/94-es oktatási évtől a mentor (rendőri szakoktató) rendszerű gyakorlati képzés elméleti alapja, gyakorlati tapasztalatokat szereztek e témában a tanintézetek, az érintett területi szervek.

f) Az 1992/93-as oktatási év eddigi eredményei, a végrehajtott intézkedések megteremtették a feltételeit a korszerűsített rendőrképzés teljes körű bevezetésének.

Az első minőségfejlesztő lépések megtörténtek, hiszen a Zászlósképzővel messze össze sem hasonlítható tartalmi feladatokkal és a megfelelő keretekkel ruházták fel a Központot.

Az 1992-94-es évek új területtel bővítették a Böszörményi úti Oktatási és Kiképző Központ feladatkörét.

Az oktatásért felelős személyek rövidesen felismerték, hogy országos méretekben széttagolt intézmények különböző hatásfokkal működő képzési rendszerét, célszerű egységes új rendszerré átalakítani. Rendőr szakközépiskolai rendszer került bevezetésre. Ez az OKK-ra is jelentős feladatokat rótt.

Az iskolarendszerű rendőr-szakközépiskola, középiskolai érettségire épülő, nappali tagozaton folyó egységes és általános, elméleti és gyakorlati-szakképzést valósított meg.

A kiképzési időszakok tagozódása:

I. félév: általános szakmai alapképzés

II. félév:általános szakmai képzés, melyhez kapcsolódik a közrendvédelmi szolgálat területén, gyakorlati oktató mellett teljesített gyakorlati képzés (szakmai gyakorlat)

III. félév: szakterületi alapképzés

IV. félév: szakterületi képzés, e félévhez kapcsolódik a rendőri szolgálat különböző területein (közrendvédelem, közlekedésrendészet, bűnügy, igazgatásrendészet) a szakmai gyakorlat.

A szakközépiskolák létrehozásában és működtetésében az OKK kiemelt szerepet kapott. 1993-ban az OKK igazgatója által kidolgozásra került egy feladattervezet, amelyet, később az illetékes szervek jóváhagytak.

Néhány jellemző, a feladatterv által célszerűnek tartott tevékenységi rend, menetrend a felelősségvállalás tartalmi elemeiről:

1995-ig a fő hangsúlyt a Budapesti és a Miskolci Rendőrtiszhelyettes-képző Iskola fejlesztésére helyezték. Elérendő célként tűzték ki, hogy valamennyi tanintézetben be kell vezetni az egységes kétéves képzést. Meg kell teremteni a rendőr szakiskolai képzéshez szükséges jogszabályi, gazdasági és személyi feltételeket.

Az OKK, a Budapesti és a Miskolci Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola számára kidolgozta a kétéves gyakorlati-oktatás rendszerét, módszerét, valamint a rendőr szakoktatók (mentorok) kiválasztásának, megbízásának és felmentésének tervét.

Ki kellett dolgozni az OKK ügyrendjét, melyben alapelvként rögzítették, hogy az ORFK hatáskörébe tartozó tanintézeti és tanintézeten kívüli oktatás és továbbképzés szakirányítása, általános és pedagógiai felügyelete, valamint gazdasági ellátása az OKK kizárólagos feladata. 1994-ben az OKK vezetése – a

korábbi tapasztalatokra alapozva – kidolgozta a „Rendőrségi képzés koncepciója (Tervezet)" című átfogó anyagot.

Összességében megállapítható, hogy az OKK rendkívül átgondolt fejlesztési koncepciót alkotott. Természetesen, mindezt a BM és az ORFK által felvázolt irányelveknek megfelelően történt. Lényeg, hogy a fenti szervek összehangolt követelménye és az OKK összefogott munkája révén eredményesen működtek a rendőr-szakközépiskolák és más képzési, továbbképzési rendszerek. Ezt szakirányú publikációk, belső felmérések és értékelések ékesen bizonyítják.

3.2. Az ORFK Oktatási és Kiképző Központ működése és megszűntetése

A 90'-es évek közepétől a Belügyminisztérium és az Országos Rendőr-főkapitányság vezetői egyre nagyobb hangsúlyt fektettek arra, hogy a rendészeti jellegű képzéssel foglalkozó iskolák, a magyar közoktatás, a felsőoktatás, illetve a szakképzés integráns részéve válhassanak, hogy a falaik között folyó felkészítések meghatározó hányada a vonatkozó törvények szellemében kerüljön megvalósításra. Az érintett törvények előírásainak, valamint a pedagógiai és a szakmai elvárásoknak való megfelelés is szükségessé tették, hogy az OKK korábbi feladatrendszere – hasonlóan más rendészeti oktatási intézményekéhez is – némileg átalakuljon. Ennek megfelelően a rendőr-szakközépiskolákra vonatkozó irányítási és ellátási funkciók meghatározott köre az OKK-tól 1996-ban átkerült az ORFK Rendőri Ezred jogutód intézményeként felállított Készenléti Rendőrséghez[3]. A rendőr-szakközépiskolák szakfelügyeletének és szakirányításának ellátását 1997-ben az ORFK Személyügyi Szolgálat szervezeti egységeként létrehozott Szakfelügyeleti Osztály hatáskörébe utalták, míg a gazdasági ellátást az ORFK Gazdasági Ellátó Igazgatóság vette át. A rendőri kiképzések (lő-, gépjármű-vezetéstechnikai és önvédelmi képzés) módszertani irányítása és szakfelügyelete teljes körűen az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központjához került. Az OKK számára új feladatként jelentkezett a felsőoktatási törvény által megszüntetett és a Rendőrtiszti Főiskolán korábban folyó másoddiplomás képzés kiváltására hivatott, alapfokú szaktanfolyami képzés biztosítása, a rendőrséghez polgári diplomával jelentkezők részére. Az ORFK vezetésének igényei szerint e tízhónapos belső szaktanfolyami képzés tapasztalatainak felhasználásával és továbbfejlesztésével született meg a rendőrszervező (tiszti) felsőfokú szakképzés[4], mely azóta is évente több száz diplomás számára teremti meg a testületbe való felvétel lehetőségét, illetve a szakmai feladatok hatékony ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati tudás megszerzését. 1996-ban a tíz hónapos alapfokú szaktanfolyami felkészítés keretében 1247 fő tett sikeres záróvizsgát.

A rendőrség hivatásos állományával szemben támasztott képesítési követelményekhez való közelítés, illetve a fluktuáció csökkentése érdekében, ismételten szükségessé vált egy olyan levelező rendszerű szaktanfolyam beindítása, mely egyszerre, nagytömegű, évek óta becsülettel szolgálatot teljesítő, de az előírt iskolai és szakmai végzettséggel nem rendelkező tiszthelyettesi rétegnek teremtette meg a testületben maradás feltételéül szabott

minimális képzettség megszerzését. Figyelemmel a vizsgált időszakban regisztrált létszámhiányra, a fluktuáció nagyságrendjére, a rendőr-szakközépiskolák akkori kibocsátó kapacitására és egyéb tényezőkre is, a tízhónapos általános rendőri szaktanfolyami képzés OKK-n történő beindítására és a 2000 főt némileg meghaladó hallgatói létszám felvételére, ill. felkészítésére óriási szükség volt.

Ebben az időszakban zászlósi beosztások, illetve munkakörök betöltésére felkészítő szaktanfolyamokat, kizárólag az OKK tartott, illetve kihelyezett formában különböző vidéki helyszíneken rendezett meg. A közel 900 hallgatót 12, háromhetestől, tízhónapos képzési idejű, nappali és levelező tagozatos formában megrendezett szaktanfolyamokon készítették fel.

Az OKK feladatrendszerének átalakításával olyan hiánypótló, a rendvédelmi képzés rendszeréből eddig hiányzó, modern képzési forma beindítására is sor került, mint pl. a vezetők számára szervezett EU-rendőr tréningsorozatra. Az európai normákat közvetítő vezetéselméleti tréning tapasztalatait az egyéb rendészeti képzéssel foglalkozó intézmények fel tudták, illetve ma is fel tudják használni. Az is megállapítható, hogy az idegennyelv-tanítás egyik bázisává vált az OKK, hisz például 1996-ban 270 rendőr számára biztosította a nyelvtanulás lehetőségét. A szolgálati törvény és a bűnügyi operatív munka új szabályzatának a hivatásos állomány egészével történő megismertetése érdekében az OKK szakemberei lerakták az alapjait a multimédiás oktatás és vizsgáztatás rendszerének is. A Borsod megyében megtartott, több helyszínes bemutató bizonyította a rendszer életképességét.

Az Országos Rendőr-főkapitánysággal és a Budapesti Rendőr Szakközépiskolával együttműködve az OKK volt az egyik úttörője annak a kezdeményezésnek, melynek keretén belül civil középiskolákban rendőri pályára irányító fakultációs képzés indult. E speciális tartalmú felkészítés bizonyította létjogosultságát, hisz ma már a kultusztárca támogatása mellett közel negyven középiskola, ezres nagyságrendet is meghaladó tanulója ismerheti meg a bűnmegelőzés, a bűnüldözés, a rendőri munka alapjait, szépségeit, nehézségeit, továbbá rendvédelmi ismeretekből érettségi vizsgát is tehet. A fiatal ennek révén pedig a terület ismerőjévé, elkötelezett támogatójává, esetleg a testület megbecsült tagjává is válhat.

Az OKK meghatározó szerepet játszott a magánszféra felől történő speciális biztonsági, rendvédelmi ismeretek rendszerének kimunkálása[5], a vonatkozó szakképzések és vizsgáztatások országos hálózatának belügyi összefogása, a személy- és vagyonőri, valamint a magánnyomozói szakképzések és a vizsgáztatások jelentős hányadának lebonyolítása terén is.

A rendőr-szakközépiskolák hálózatának teljes körű kialakításában, a pedagógiai munka színvonalának növelésében, az egységes módszertani elvek, illetve gyakorlat megteremtésében, a szakirányítás és a szakfelügyelet megszilárdításában, valamint a szakközépiskolák működési feltételrendszerének biztosításában a **Dr. Simon László** rendőr ezredes, igazgató által irányított OKK vezetése és munkatársai elévülhetetlen érdemeket szereztek. Hasonlóan jelentős szerepük volt a tiszthelyettesi és a zászlósi állomány szakmai továbbképzése, speciális felkészítése és kiképzése terén is.

Az ORFK vezetésének döntése értelmében, a feladatok racionalizálása és profiltisztítása, továbbá a gazdaságosabb működtetés miatt – a rendőrség belső képzési rendszerének átalakítása részeként – az Oktatási és Kiképző Központot 1997. márciusában megszüntették. Feladatait – jogutód nélküli intézményként – az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központja (RSZKK) vette át.

3.3. Az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központja

Az RSZKK az ORFK Személyügyi Szolgálat főosztály jogállású, területi szerveként került kialakításra. A **Simon Géza** rendőr ezredes által vezetett intézmény összetett és sokrétű feladat teljesítését volt hivatva ellátni, melyek az alábbiak voltak:

- az ORFK központi szervei éves továbbképzéseinek részbeni szervezése és lebonyolítása;
- a munkakör megszerzésére, illetve megtartására irányuló továbbképző szaktanfolyamok egy részének lebonyolítása, tisztek, zászlósok és tiszthelyettesek számára;
- a rendőrszervező (tiszt) felsőfokú szakképzés végrehajtása;
- a rendvédelmi szervek hivatásos állományából lőkiképzési, intézkedés-taktikai, sportszakmai és gépjármű-vezetéstechnikai oktatók kiképzése, vizsgáztatásuk és továbbképzésük ellátása;
- a külföldi szolgálatot ellátó magyar kontingens tagjainak felkészítése, kiképzése;
- a rendőrség hivatásos állománya periodikus fizikai kondicionális felméréseinek országos koordinálása és részbeni végrehajtása;
- a belügyminiszter által jóváhagyott éves sport-versenynaptárban foglalt, Magyarországon megtartott nemzetközi rendőri, valamint hazai rendvédelmi országos, területi és tanintézeti sportbajnokságok koordinálása, szervezése és részbeni lebonyolítása;
- a külföldön megrendezésre kerülő nemzetközi kiképzési és rendészeti sportversenyeken Magyarország, a Belügyminisztérium és az ORFK képviselete;
- részvétel a Belügyminisztérium Sportkollégiumának, továbbá a Magyar Rendészeti Sportszövetség és a Budapesti Rendészeti Sportegyesület munkájában;
- a Belügyminisztérium és az ORFK kiemelt, nagy tömegeket megmozgató ünnepségeinek, rendezvényeinek szervezésében és lebonyolításában való részvétel;
- a személy- és vagyonőri, valamint a magánnyomozói vizsgáztatás megszervezése és megtartása;

- a Vágóhíd utcai, a nagytétényi, a Király utcai, a Szilágyi úti és az Árpád fejedelem úti létesítmények üzemeltetése (az utóbbi két objektum 1999-ben átadásra került az Ifjúsági és Sportminisztériumnak);
- a Böszörményi úti objektumban székelő Közép-Európai Rendőr Akadémia (KERA) és a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (NRA) működési feltételeinek biztosítása. [6]

A bemutatott feladatrendszer egészét és annak egyes elemeit az RSZKK vezetése és munkatársai igyekeztek a legjobb színvonalon végrehajtani. Az elvárásoknak való megfelelés különösen összetett és átgondolt tervező, szervező és kivitelező munkát igényelt minden érintettől. Hisz' nem csupán pedagógiai és szakmai vonatkozásban kellett folyamatosan eleget tenni a résztvevők és a szakmai szervek elvárásainak, de a különböző felkészítéseken, kiképzéseken sport és egyéb rendezvényeken megforduló több ezres tömeg mozgatásának, elhelyezésének, ellátásának nehézségeivel is szüntelenül szembe kellett nézni.

Illusztrálásul álljon itt néhány adat, illetve példa. Az ORFK szervei részére Budapesten és 10 vidéki helyszínen megtartott 46 központi továbbképzésen 1998-ban 2000 fő, míg 1999-ben 1200 hivatásos állományú vett részt.

Az RSZKK a rendőr-szakközépiskolák tevékenységét kiegészítendő, számos szaktanfolyamot bonyolított le[7]. 1998-ban 29 fő, 1999-ben 102 fő ügyelet-vezetői feladatot ellátó tiszt részére szerveztek kettő, majd öthetes szaktanfolyamokat. Az ügyeletesi munkakörben foglalkoztatott tiszthelyettesek és zászlósok öthetes szaktanfolyamait 1999-ben összesen 115 fő részére rendezték meg. Ettől az évtől kezdve a váltásparancsnoki munkakörben tevékenykedő 129 tiszthelyettes és zászlós számára is megkezdték a szaktanfolyamok lebonyolítását. Az ügyeletesi szaktanfolyamon oktatott tantárgyak és tanórák megoszlását kördiagram mutatja be.

Az ORFK OKK 1996. szeptemberben indította, a rendőrséghez felvételüket nyert, polgári diplomával rendelkezők átképzését a Felsőfokú rendőrszervező (tiszt) szaktanfolyamon. 1997 márciusától ezt a feladatot az RSZKK végezte tovább. Az iskolarendszeren kívüli 2x5 hónapos oktatásnak az akkreditálását 1998. tavaszára végezték el.

A szeptemberben beiskolázottak már az Országos Képzési Jegyzékben „Rendőrszervező (tiszt) szaktanfolyam" néven bejegyzett képzést kezdték meg. Az alábbi táblázat tanévenkénti bontásban tartalmazza a végzetteket:

Oktatási év	Végzettek (fő)
1996/1997. tanév	798
1997/1998. tanév	468
kereszt-évfolyamon	332
1998/1999. tanév	518
1999/2000. tanév*	458
Összesen:	**2574**

* = A Továbbképzési és Koordinációs Osztály az RSZKK 1999. júniusi székhelyváltása után, még egy évig, 2000. június 31-ig folytatta a képzést a Böszörményi úton.

A 13/2000. (III.17.) BM rendelet 2000. szeptember 1-től az oktatást a Rendőrtiszti Főiskolához telepítette, de a képzés továbbra is ebben az objektumban folyt.

A 2000/2001. tanévben 581, a 2001/2002. tanévben 587 fő oktatása történt meg.
E két tanévben 32 alkalommal 96 oktatási nappal 1168 fő tantermi és élelmezési ellátását biztosította a BM NOK

A rendőrszervező (tiszti) felsőfokú szakképzésen 1997-ben 798-an, 1998-ban 612-en, 1999-ben pedig 518-an szereztek felsőfokú szakképesítést. Az RSZKK szakemberei nagy gondot fordítottak arra, hogy e szakképzés színvonalát folyamatosan fejlesszék, és közelebb hozzák a szakma elvárásaihoz és igényeihez. Ennek érdekében a program részévé tették a hallgatók fizikai és alaki felkészítését, lő és gépjárművezetés technikai kiképzését, a mentorok által irányított szakmai gyakorlati képzésüket, valamint a külső foglalkoztatási helyeken történő oktatásukat is. Ugyanakkor gondot fordítottak arra is, hogy e szakképzést – a rendőri szervek szükségleteinek megfelelően – egyre inkább a távoktatásra, a nyitott képzésre jellemző módon bonyolítsák le. Ezért, a Nyitott Szakképzésért Közalapítvány által kiírt pályázat kínálta lehetőséget kihasználva, multimédiás anyagok készítésére alkalmas számítógépes programot, hallgatói nyilvántartó és számítógépes vizsgáztató szoftvert

vásároltak. Megkezdték a speciális oktatócsomagok tananyagainak, oktatófilmjeinek, multimédiás anyagainak elkészítését, illetve összeállítását is.

Az RSZKK, mint a rendészeti szervek országos hatáskörű lőkiképzési centruma, ebben az időszakban is, az elvárásoknak megfelelően tett eleget szakirányú feladatainak. Az általuk lebonyolított lőkiképzési és lövészeti összesített létszámadatokat a következő táblázat mutatja be:

Létesítmény	1998-ban(fő)	1999-ben(fő)	Összesen(fő)
Vágóhíd utca	4111 fő	5076 fő	9187 fő
Nagytétény	5254 fő	4827 fő	10081 fő

E tevékenység együttes részeként a terület szakemberei még elvégezték a lőkiképzés szakmai felügyeletét, a lőkiképzők szakvizsgáztatását és rendszeres továbbképzését, valamint a hivatásos állomány meghatározott körének a 96 MP9RC maroklőfegyver használatára történő átképzését is. Eleget tettek a területi szervekhez kihelyezett lőkiképzéseknek és a speciális felkészítéseknek, valamint a lövészeti bemutatók iránti igények kielégítésének is. Az RSZKK lőkiképzői eredményesen képviselték a magyar színeket számos nemzetközi és hazai lövészeti versenyen.

A vizsgált időszakban kezdték kifejleszteni és elterjeszteni az intézkedés-központú, a szolgálati feladatok ellátásával nagyobb összhangot mutató intézkedéstaktikai kiképzést, egyrészt az önvédelmi-közelharcoktatók, másrészt a RSZKK különböző szaktanfolyamaira és továbbképzéseire járók számára.

Rendőrségi, illetve vám- és pénzügyőri beavatkozó egység tagjainak speciális ereszkedés-technikai kiképzéseket szerveztek és tartottak meg.

A Bajor Tartományi Rendőrség hathatós szakmai és technikai segítségét is felhasználva, a gépjármű-vezetéstechnikai kiképzés egyik hazai fellegvárává és módszertani központjává vált az RSZKK. Nem csupán a rendvédelmi szervek, hanem egyre több külső intézmény és szervezet számára tudták, illetve tudják biztosítani e speciális felkészítés lehetőségét. A Vágóhíd utcai, később a nagytétényi létesítmény mellett, vidéki kihelyezett tanfolyamokon is megteremtették a módját az ismeretek átadásának és begyakoroltatásának. A vezetésbiztonsági tréningek, a rutinprogramok, a terep és emelt szintű vezetési kiképzések, a mikrobusz és tehergépkocsi-vezetői, a motoros oktatói, a szakoktatói tanfolyamok, vizsgák és továbbképzések mellett bevezették és az imént felsorolt programok részévé tették, a SKID CAR csúszós út szimulátor

használatát is. E kiképzéseken 1998-ban összesen 1204 fő, 1999-ben pedig 1870 fő vett részt.

Az RSZKK hagyományaihoz és egyik meghatározó alapfunkciójához méltóan – az értékelt időszakban is – a belügyi, illetve a rendvédelmi szervek sport és szabadidős tevékenységének fő koordinátora, szervezője és lebonyolítója volt. Az országos, a területi és a helyi sportrendezvényeken, meghívásos versenyeken, rendészeti tanintézeti bajnokságokon évente tízezret is meghaladó résztvevő fordult meg. A legnagyobb tömegeket a kispályás labdarúgó versenyek vonzották, de jelentős számban vettek részt a pisztoly és egyéb lő- versenyeken, a teke és judo bajnokságokon, valamint az atlétikai és terepfutó versenyeken is. Az intézet jó színvonalon látta el az önvédelemmel, illetve a sporttevékenységgel foglalkozó szakemberek módszertani felkészítését, illetve rendszeres továbbképzését, valamint e szakterület országos szintű szakirányítását és szakfelügyeletét is.

Az RSZKK országosan koordinálta a rendőrség hivatásos állománya meghatározott körének előírt éves fizikai állapotfelméréseket, és ezek lebonyolításában – munkatársai révén – tevékenyen részt vett.

Az RSZKK – adottságaihoz és lehetőségeihez képest – hatékonyan és aktívan vett részt a Belügyminisztérium és az ORFK által megrendezett ünnepségek, tömegprogramok szervezésében és kivitelezésében. A belügyi majálisokon 10-13000 főt, a gyermeknapi ünnepségeken 7000 főt, a „Zsaru Fesztiválon" 3000 érdeklődőt, a Köztársaság kikiáltására emlékező ünnepen megrendezett fiatalok-nyugdíjasok találkozókon közel 7000 főt, a Mikulás ünnepségeken pedig 3000 gyermeket és szülőt láttak vendégül, illetve szórakoztattak 1998-1999-ben a Vágóhíd utcai létesítményben.

Ennek a közel sem teljes körűen bemutatott feladatrendszernek a végrehajtásához a szervezeti, a személyi, a tárgyi és az. anyagi feltételek jórészt adottak voltak.

Az RSZKK menedzser szemléletű vezetése a továbbképzések és a kiképzések színvonalának növelése és hatékonyabbá tétele érdekében, évről-évre jelentős mértékben javítani tudta a működés feltétel rendszerét, szolgáltatásaik színvonalát.

1997-1999. években az objektumban – központi költségvetésből, illetve saját bevételből jelentős beruházások végrehajtására került sor:

a./ központi beruházásból:

- *„F"*, a fogdaépület átalakítása büfévé, szabadidős helyiséggé.

b./ saját költségvetésből:

- *„E" épület ~tetőterének* szálláshellyé alakítása;
- *~földszintjén*, a könyvtár áthelyezését követően, apartmanok és oktatókabinet kialakítása;
- *~alagsorában* vegyes raktár létesítése;
- *„D" (parancsnoki) épületben~* vezetői irodák kialakítása;
- *~első emeletén* a KERA munkaszobák létrehozása;
- *„C" épület földszintjén~* új könyvtár létesítése;
- ~ügyeleti helyiség megteremtése, felszerelése technikai eszközökkel;
- ~légkondicionálás fejlesztése;
- *„G" épület (régi raktárépület)* ~ taktikai házzá történő átalakítása;
- *„H" épületben~ sportcsarnok* új burkolattal való ellátása;
- ~kondicionáló terem kialakítása.

Sokak számára ismert, hogy a rendszerváltást közvetlenül megelőző időszakban felszámolták a Belügyminisztérium által egységesen irányított belső oktatási, képzési, kiképzési és továbbképzési rendszert. Az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli felkészítések jelentős hányada így átkerült az érintett rendvédelmi szervek hatáskörébe. E megoldásnak voltak kétségtelen előnyei, de a rendvédelmi szervek feladatrendszeréből mindig is „kilógott"- a kiképzéseket, a speciális felkészítéseket és a helyi továbbképzéseket leszámítva - a pedagógiai munka (különösen az iskolai rendszerű és az erre épülő iskolarendszeren kívüli képzések, továbbképzések, átképzések stb.) irányítása és

végrehajtása. 1999. február elsejére értek meg a feltételei annak, hogy a Belügyminisztérium ismételten átvegye a rendvédelem területén folyó felkészítések központi irányítását, koordinálását, az oktatási intézmények meghatározott körének szakfelügyeletét és szakirányítását, valamint egyéb kérdések mellett működésük feltételeinek biztosítását is. A BM Oktatási Főosztály felállításával[8], illetve az egységes belügyi képzési rendszer kialakításával új helyzet teremtődött. Mivel az RSZKK a belügyminiszter döntése értelmében továbbra is ORFK-hoz tartozó intézményként volt hivatva feladatát ellátni, tevékenysége székhelyét 1999. június 30-i hatállyal a Böszörményi útról a Vágóhíd utcai objektumba tette át.

3.4. Közép-európai Rendőrakadémia-KERA

(Mitteleuropäische Polizeiakademie-MEPA)

Közép-Európában az oktatás terén a nemzetközi rendőri együttműködésben az első kezdeti lépések a 90-es évek elejére tehetők. A statisztikai adatok ebben az időben a bűncselekmények jelentős növekedését jelezték a lengyel, a cseh, a szlovák, a szlovén és a magyar köztársaságokban. A nemzetközi szervezett bűnözésre utaló tények, a brutális erőszak alkalmazása az elkövetéseknél, a nagy kárértékek és e súlyos bűncselekmények nehezen bizonyítható volta komoly problémákat jelentett a rendőri szervek számára. A felsorolt országok új, szinte alig ismert jelenséggel álltak szemben. A rendőrségek a szervezett bűnözés természetéből fakadó a határokon átnyúló bűnözői tevékenység ellenszereként a nemzetközi rendőri együttműködés új lehetőségeit, intenzív megjelenési formáit keresték.

1991-ben **Dr. Günter Bögl** bécsi rendőrfőkapitány és **Fontányi Gábor** bécsi magyar követ, közös osztrák-magyar, – német nyelven folyó – rendőrképzésre tettek javaslatot. Az elképzelést megvalósítandó, 1992. márciusában az osztrák és a magyar belügyminiszter Budapesten „Közös Nyilatkozatot" adott ki, amely közvetlen európai rendőrségi együttműködésre és a rendőrök célirányos közös kiképzésére irányuló felhívást tartalmazott. Még ugyanezen évben 10-10 osztrák és magyar rendőr képzése kezdődött el, öthónapos időtartamban, külön-külön, Bécsben, illetve Budapesten AHPA (Austrian-Hungarian Police Academy) néven.

A következő évben az alapító országokhoz csatlakozott a Cseh, a Szlovák, a Lengyel és a Szlovén Köztársaság. A posztgraduális rendőriskola neve MEPA – Mitteleuropäische Polizeiakademie (magyar neve: KERA – Közép-európai Rendőrakadémia) lett. A nemzetközi elismerést ebben az időben a közös oktatás mellett, az jelentette, hogy a 6 ország legmagasabb szintű rendőri vezetőinek aláírásával a végzettek diplomát kaptak.

Újdonság volt az oktatásban, hogy a szinte kizárólag a nemzetközi szervezett bűnözés témakörével foglalkozó négyhónapos továbbképzés helyszínei a 6 társult országban felváltva voltak, illetve, hogy a résztvevők német nyelven együtt tanultak, záró szakdolgozatot írtak, és szóbeli vizsgát tettek. Ekkor alakult ki az a tradíció, hogy a két alapító ország bécsi kezdéssel és budapesti zárással szervezi az oktatást. A magyar BM Rendészeti Hivatalának elnöke, **Dr. Korinek László**, Budapesten alapította meg a KERA nemzeti irodáját, és

ezzel egy időben alakult a bécsi nemzeti iroda is, amelyet azóta, Központi Koordinációs Irodává fejlesztettek.

A pozitív tapasztalatok további államokat győztek meg arról, hogy csatlakozzanak e posztgraduális nemzetközi oktatási formához. 1994-ben a Németországi Szövetségi Köztársaság, majd 1996-ban a Svájci Államszövetség csatlakozott az alapítókhoz. 1995-ben kezdődött a határőrségek részére, a bűnügyes rendőrökkel azonos céllal, de a szolgálati specifikumokat figyelembe vevő rövidített évenkénti 4 hetes képzés.

A KERA, mint a nemzetközi rendőri posztgraduális képzési formák egy lehetséges változata

A hagyományos rendőri képzési intézményekkel ellentétben a KERA-nak nincs állandó székhelye, a hallgatók országról-országra utaznak, egy- kéthetes időtartamokra. Mindez a KERA stratégiájából, képzési célkitűzéseiből adódik, azaz már kiképzett, szakfőiskolát, egyetemet végzett rendőröknek, egy közös munkanyelven történő abszolút gyakorlatias irányultságú továbbképzése a nemzetközi szervezett bűnözés témakörében. A KERA nem a rendőri munka általános alapismereteit tanítja és ez nem is áll szándékában. Ez az adott országokban az alapképzés feladata.

A közös posztgraduális képzés során a fő cél aktívan részt venni a csoportmunkákban (a tanórákon, a délutáni gyakorlati oktatásokon, az esettanulmányok feldolgozásában), együtt, egymástól tanulni.

A képzés elsődleges céljai:

- a nemzetközi rendőrségi feladatok végzéséhez szükséges ismeretek, készségek, tapasztalatok közvetítése, bővítése és elmélyítése;
- a 8 tagország viszonylatában, a nemzetközi rendőrségi együttműködés jogi és szervezeti feltételei, gyakorlati lehetőségei, módszerei illetve formái tekintetében a szaktudás megszerzése;
- a képzésben részt vevő országok társadalmi, gazdasági és politikai háttérismereteinek megismertetése, a bűnözés e különösen veszélyes megjelenési formáinak összefüggéseivel kapcsolatosan;
- a szolgálati hétköznapok megismerése a helyszíneken, elsősorban a szakszolgálatok reprezentánsaival történő találkozások, viták során;
- az oktatás ideje alatt olyan személyes – a bizalomra épülő – kapcsolatok és kollegiális barátságok kiépítése, amelyek adott esetben a jogi keretek figyelembevételével a nem bürokratikus, gyors

információáramlást lehetővé tehetik, illetve konkrét rendőrségi intézkedések vagy akár együttműködések által felderítési sikereket eredményezhetnek;

- a szociális és a menedzsment képességek, illetve a kommunikatív kompetenciák erősítése;
- előítéletek és megértési problémák kezelése a nyolc résztvevő ország vonatkozásában.

Az iskolára kerülőkkel kapcsolatban a követelményprofil a szakirányú egyetemi vagy főiskolai végzettséget, a tárgyalóképes német nyelvtudást, a minimálisan 5 éves szolgálati tapasztalatokat és lehetőség szerint a 28-40 év közötti kort határozta meg. Az alkalmas jelöltek – évente országonként 2-4 vagy 6 bűnügyes illetve 3 határőr – kiválasztása a tagállamok feladata, az említett keretfeltételek figyelembe vételével.

A nemzetközi oktatást megelőzően magyar vonatkozásban a BM NOK-on a KERA szervezésében évente kb. 50-60 rendőr és határőr, kétszer 5 hónapos német nyelvképzésen vesz részt és a legjobbak esetében ez német nyelvterületen eltöltött 2-3 hetes hospitációval egészül ki.

A kezdeti időkben a KERA az illetékes rendőri vezetők nemzetközi megállapodásai alapján működött. 2001. májusában Budapesten a tagállamok 7 belügyminisztere és a Svájci Államszövetség igazságügyi és rendészeti miniszter asszonya egy Közös Nyilatkozatot írtak alá, mely szerint a nemzetközi rendőri együttműködés alapja a rendőrségi oktató munka, amelyet minden szinten támogatni érdemes. A nyilatkozat (Gemeinsame Erklärung) a KERA újbóli elismerésével, az oktatási célok és tevékenységek meghatározásával, a KERA szerveinek felsorolásával és a döntéshozatal folyamatával, valamint a munkanyelv rögzítésével megteremtette a további oktatási és fejlesztési feltételeket.

A KERA-ra felvett hallgatók 1 (határőr képzés), illetve 3 hónap (bűnügyes képzés) időtartamban együtt tanulnak, írják szakdolgozatukat (2002-től esettanulmányt dolgoznak fel), és vesznek részt az elméleti-gyakorlati foglalkozásokon, illetve a kulturális és sportrendezvényeken. A feszültségmentes, jó légkörhöz lényegesen hozzájárul a közös akadémiai nyelv, a német. Míg a nyelvtudás a kurzusokon résztvevők esetében a követelményprofilhoz tartozik, az előadók esetében, ahol a gyakorlati szakmai hozzáértés áll az előtérben, ez természetesen nem feltétel. Ilyen esetekben szinkrontolmácsok segítik az oktatási célok elérését.

A KERA hallgatóinak több éves múltra visszatekintő jelzései (feedback), miszerint a gyakorlatorientáltság, a szemléletesség, az életközeliség és a rugalmasság, azaz, hogy az aktuális témák gyors felvétele domináljon a tantervek összeállításánál, megértésre talált az oktatásszervezőknél.

Az ismeretek elsajátítását segíti a 8 tagország által, azonos szempontok szerint megírt és 1999-ben megjelent, majd a KERA-honlapra is felhelyezett német nyelvű tankönyv, melynek fejezetei:

- Bevezető (országismertető), alkotmányjogi, államigazgatási ismeretek;
- kriminológiai ismeretek;
- büntetőjog (anyagi- és eljárásjog);
- Rendőrségi Törvény;
- rendvédelmi szervek szervezeti felépítése
- szervezett bűnözés;
- nemzetközi együttműködés.

A tankönyv (cserélhető oldalakkal) Bécsben készül a leadott német nyelvű nemzeti anyagok alapján, és minden hallgató már a nyelvi képzés időszakában vagy (német, osztrák, svájci relációban) ha felvételt nyert, kézhez kapja. A tankönyvön kívül Bécsben kerül kiadásra az évi 3 alkalommal megjelenő KERA újság és rendelkezésre áll az alapinformációkat tartalmazó svájci szerkesztésű KERA-honlap (www.mepa.net) is. Egy-egy fontosabb bűnüldözési témakört ölelnek fel az ún. „Lehrbroschüre" kiadványok, az oktatófüzetek.

A tantermi és helyszíni gyakorlati képzés a szakszemináriumokkal és a hospitálás intézményével egészül ki. A szemináriumok, melyek német nyelven a tagországokban – éves szinten 9-10 esetben – kerülnek lebonyolításra, nemzetközi grémiumok által előkészítettek és az ott elhangzottakról minden esetben egy szemináriumi füzet készül, melyet a KERA végzett hallgatói is megkapnak. Ez egyúttal alapul szolgál a különböző témák további feldolgozásához és a szakmai ismeretek bővítéséhez is. Egyes szemináriumokra a kiírásnak megfelelően Európa más államaiból és az USA-ból is érkeznek előadók, illetve szemináriumi résztvevők.

A KERA a meglévő szemináriumi kínálatot kiegészítendő, rövid idő alatt szervezhető szakértői továbbképzések (ad hoc fórumok) lehetőségét is megteremtette. Ezek a fórumok a bűnözés új, határon átlépő jelenségeivel és a bűnüldözés aktuális problémáival foglalkoznak. Lehetőséget biztosítanak a

KERA tagországok gyakorlatban dolgozó rendőreinek, hogy idejekorán eszmét cserélhessenek, azokkal a problémákkal és kérdésekkel kapcsolatban, amelyek a nemzetközi szervezett bűnözés bizonyos megjelenési formáihoz kötődnek.

Ismert tény, hogy a bűnözés fokozódó internacionalizálódása, bürokráciamentes, gyors és hatékony rendőri együttműködést tesz szükségessé a bűnüldözésben. A rendőrségek határon átlépő operatív munkájának hatékonyságát lényegesen megkönnyítheti és segítheti, ha ehhez – általában, de különös alkalmakkor ad hoc is – továbbképzéssel és tapasztalatcserével közös alapokat teremtünk. Mivel a határon átlépő bűnözés rendkívül dinamikus, valamint a bűnözés jelenségei és a bűnözők elkövetési módszerei folyamatosan és nagyon gyorsan változnak (például a pénzhamisítás terén), az ad hoc fórumok a gyakorlatra irányultan bővíthetik a képzési kínálatot. Azáltal, hogy gyorsan reagálnak az aktuális eseményekre és az új elkövetési módszerekre, platformot biztosíthatnak a tapasztalatcserékhez, a célirányos továbbképzéshez és egy-egy alkalomhoz, ügyhöz fűződő nemzetközi felderítő csoport alakításához.

Az ad hoc fórumok ezzel nem válnak konkrét nyomozások, vagy büntetőeljárások részeivé, hanem elsősorban preventív jellegű továbbképzési rendezvényeket jelentenek. Különösen a szervezett bűnözés olyan területein szervezhetők sikeresen, mint a kábítószer- és emberkereskedelem, a vagyonvédelem, az embercsempészet, valamint a terrorizmus és az extrémizmus.

A KERA menedzsmentje oktatási céljainak eléréséhez nem csupán a tantermi órákkal és a speciális ismereteket nyújtó szemináriumokkal számol, hanem a nyolc ország vonatkozásában a hospitációs lehetőségeket is súlyzottan számításba veszi. A gyakorlatias, egy-egy kiemelt témára koncentráló hospitálás egyúttal a nyelvi ismeretek felfrissítését, illetve elmélyítését is szolgálhatja. Ezek a nemzeti irodák közvetlen együttműködésén alapuló, általában két- háromhetes külföldi tartózkodások egyaránt alkalmasak az új ismeretek megszerzésére, illetve új kapcsolatok kialakítására is.

A KERA oktatás során az általános bűnüldözési ismereteket meghaladó speciális (például: célkörözés, mélységi ellenőrzés a Schengeni határőrizetben, fedett nyomozók alkalmazása, határokon átnyúló üldözés-figyelés, ellenőrzött szállítmányok, nyereséglefölözés, pénzmosás) képzés alapvetően a szemináriumokra és a hospitációkra épül.

A nemzetközi rendőri együttműködés igénye Európában nem csak a KERA-t alkotó 8 országra korlátozódik. Európa-szerte törekvések tapasztalhatók a

rendőrségek részéről egymás kölcsönös megértésére, a hatékonyabb megelőzésre, illetve a felderítésre és mindezek egyúttal széleskörű oktatási együttműködést is feltételeznek. A KERA ezt felismerve már 1997-ben közös megállapodást (Memorandum of Understanding) kötött az Európai Rendőrakadémiák Szövetségével (AEPC), és ennek eredményeképpen évente közös szemináriumok szervezésére, egymás elnökségi ülésein való részvételre, illetve programegyeztetésekre kerül sor. Az AEPC nem konvencionális rendőrakadémia, és nem is a nemzeti rendőrségeknek, hanem az egyedi rendőrakadémiáknak, azaz egy magas szintű kiképző hálózatnak a szervezete. Az AEPC-ben a megállapodások alapján intenzív csere valósul meg a tagállamok rendőrakadémiái között, hallgatók, kiképzők, oktatási anyagok, információk és a tapasztalatok terén. Az utóbbi azért fontos, mert a különböző szerveződésű és szerkezetű akadémiák egységesítésére törekvést, elsősorban a tapasztalatcserék segítik, amelyek a működést, az aktuális kutatási eredményeket és a rendőri munka gyakorlatát érintik.

A KERA szervezete

A KERA bevált koncepciója, hogy egyszerű, bürokráciamentes és hatásos szervezeti rendszert működtessen.

Az akadémia vezetése, menedzsmentje a felső szinttől, a végrehajtó tevékenység irányában felépítve:

- Az Elnökség:
  a társult országok magasabb rendőri-határőr vezetőinek évi 2 alkalommal ülésező (Bécs – Budapest) testülete.
  Feladatai:
  - a KERA oktatási stratégiájának kialakítása;
  - a képzés alapelveinek meghatározása;
  - a végrehajtó-testület (Kuratórium) irányítása;
  - az oktatás feltételeinek biztosítása, a kuratórium által kidolgozott előterjesztések elvetése vagy jóváhagyása;
  - a Kuratórium által javasolt rendezvények engedélyezése.

- A végrehajtó-testület (Kuratórium),
  az Elnökség által kijelölt, a nemzeti irodák vezetőiből és az adott ország belügyminisztériumi, oktatásért felelős igazgatóiból álló testület, amely általában évi egy alkalommal más-más tagországban ülésezik.

  Feladatai:
  - a kiképzési tervek elkészítése és a szervezési feladatok;
  - a kurzusok, szemináriumok és a hospitációk tervezése;
  - tanmenetek összeállítása, az esetleges átfedések kiszűrése;
  - döntés-előkészítő tevékenység az Elnökség részére;
  - az ellenőrzési feladatok elvégzése;
  - a kiadványszerkesztések előkészítése és a konkrét munkát végző albizottság irányítása;
  - javaslatok kidolgozása a KERA továbbfejlesztéséhez.

- Az akadémiai patronálók:
  a nemzeti irodákon a hallgatókkal, a tényleges oktatással és szervezéssel foglalkozó munkatársak.
  Évente egy alkalommal üléseznek a Kuratórium által kijelölt KERA országban.

A Kuratórium elsősorban az oktatást és a rendezvényeket, de éves szinten valamennyi tevékenységét rendszeresen értékeli. Ezen tevékenységhez a hallgatók kurzus végi részletes visszajelzései, és az évenként Magyarországon megrendezésre kerülő utótalálkozóknak a kritikus hangvételű észrevételei, javaslatai adják az alapot.

A KERA magyar nemzeti irodája és a végzett hallgatók patronálása

Az adminisztrációs feladatokat az akadémián a 8 nemzeti KERA iroda végzi, amelyek közül a bécsit Központi Koordinációs Irodává (ZKB Wien) fejlesztették. Ezen iroda feladata elsősorban a koordináció, a grémiumi ülések, szemináriumok, valamint egyéb rendezvények előkészítése és a jegyzőkönyvek, valamint írásos anyagok elkészítése.

A magyar nemzeti irodát megalapításától kezdve **Dr. Magyar József** ny. r. ddtb. vezeti. Az irodán az irodavezető és két további főmunkatárs dolgozik. Három tanárnő gondoskodik a nyelvi képzésről, akik nyaranta Németországban, ill. Ausztriában továbbképzéseken gazdagítják szaknyelvi ismereteiket.

A KERA képzéseken 1993 és 2004 között összesen 295 bűnügyes és 230 határőr szakos hallgató végzett, akik közül jelenleg 48 bűnügyes és 30 határőr dolgozik Magyarországon a végrehajtó állományban, közülük többen a felső menedzsmentben illetve összekötőtisztként. A végzett hallgatók konkrét továbbképzése a nyelvi ismeretfelfrissítőkön, a szemináriumokon, a hospitációkon, valamint az évente megrendezett utótalálkozókon történik. A KERA számára különösen fontos az abszolvensek utólagos patronálása is, mert lehetőséget ad további kontaktusok kiépítésére, új információk továbbítására és egyes fontosabb ismeretek megújítására. Ezért minden évben Magyarországon kerül lebonyolításra 4 nap időtartamban egy utótalálkozó, ahol általában három végzett évfolyam találkozik.

A találkozók célkitűzései:

- az ismeretanyagok aktualizálása;
- tapasztalatok cseréje és a nemzetközi együttműködést akadályozó problémák megvitatása;
- új – ország specifikus – ismeretek és tapasztalatok átadása;
- a bűnelkövetés aktuális módszereinek, valamint a szervezett bűnözés új felderítési lehetőségeinek a megismerése;
- a KERA képzés gyakorlati hasznának értékelése;
- bűnesetek felderítésének példaszerű bemutatása, különös tekintettel a nemzetközi együttműködésre;
- a különböző évfolyamok résztvevőinek megismertetése egymással
- a szakmai és kollegiális kapcsolatok felfrissítése.

A szemináriumi füzetek, az aktualizált tankönyvek, az új írásos tananyagok, a KERA-újságok, a hospitációkon, utótalálkozókon és szemináriumokon való részvétel, valamint a KERA-honlap biztosítja az állandó és színvonalas kapcsolattartást az abszolvensek és a KERA menedzsmentje között.

A KERA jelene és jövője

A KERA mára már túlhaladta a projekt fázisát és a nemzetközi rendőri kapcsolatok szemszögéből megalapozott (2002-ben 10. éves évfordulóját ünnepelte Budapesten és Bécsben) oktatási intézményként értékelhető, amely 1993. óta Közép- és Nyugat-Európában egy, a szakmai körökben elismert és a gyakorlatban bevált rendőri továbbképző intézménnyé fejlődött. Jelenlegi oktatási módszereivel a rendőri képzési intézmények nemzetközi hálózatában egyedinek mondható megoldást nyújt, amivel hozzájárul a nemzetközi rendőrségi együttműködés fejlesztéséhez a szervezett bűnözés elleni küzdelemhez. Kiképzett tagjai képesek – a szakterminológiát is beleértve – , a kommunikációra, és a köztük lévő bizalomra épülő kapcsolatok adott esetben a felderítő munka sikerének alapjai lehetnek.

A képzésben résztvevő országokban a KERA elfogadottsága, a hallgatói helyekre irányuló állandóan növekvő pályázói létszám, és a kiképzettek hálózata bizonyítja, hogy előkelő helyet foglal el az oktatási palettán.

A KERA a tárgyalt témák, a tanfolyamok előkészítése terén rugalmassággal és aktualitással tűnik ki, és mint szupranacionális intézmény, lehetőleg kerüli a bürokratikus megnyilvánulásokat. A szaktudás közvetítése mellett egy-egy ország társadalmi, szociológiai és kulturális sajátosságairól a helyszíni oktatás előnyeit kihasználva, olyan benyomásokat közvetít, amelyeket más módszerrel csak nehezen lehetne bemutatni.

A szervezők és a végzett hallgatók a problémákat és a gyenge oldalakat időben felismerték és a szükséges módosításokkal a tanfolyamokat elsősorban tartalmi kialakításukban célorientáltan továbbfejlesztették. Az egyes országok közötti jobb megértés és a szakirányú képzés eredményessége a koordinálást, szervezést végző személyektől, de végső soron a tanfolyam résztvevőitől is függ, ezért ezen személyek optimális kiválasztása fontos szempont.

A jövőt illetően 2002-ben a KERA elnöksége egy ún. „Stratégiai Bizottságot" jelölt ki 4 ország oktatási szakembereiből (Ausztria, NSZK, Svájc, Magyarország). Ennek elsődleges feladata volt, az egységesülő, de sokszínű Európában, a KERA helyzetének meghatározása, különös tekintettel az EU bővítésére, melynek eredményeképpen a 8 KERA ország közül egyedül Svájc marad kívül az EU-n, és a határellenőrzések kelet felé tolódnak ki. Az elkészült jelentés vitaalapul szolgál a Kuratórium és az Elnökség számára.

A jelentés lényeges megállapításai:

- a KERA a 8 tagország oktatási intézménye marad, mai formájában;
- nyílt szemináriumok szervezésével más országoknak is lehetővé teszi a részvételt az oktatásban;
- a KERA együttműködik, és fokozatosan összehangolja tevékenységét a hasonló célú oktatási intézményekkel;
- a KERA, a tapasztalatok átadásával támogatja új regionális oktatási intézmények létrehozását (pl. egy dél- illetve észak-európai akadémia létrehozását);
- rendszeresen, évente felül kell vizsgálni a képzési kínálatot, és az elérni kívánt célokat;
- minőségbiztosítással kell megfelelni a KERA igényeinek.

A felsorolás egyik legfontosabb ajánlása a minőségbiztosítás rendszerének kidolgozása volt, melynek ki kellett terjednie a teljes tevékenységi spektrumra. Az oktatási ciklusokra és a szemináriumokra vonatkozóan már 2003-ban kidolgozásra és az Elnökség részéről jóváhagyásra is került a minőségbiztosítás koncepciója. A 2004 második félévében lebonyolított rendezvények kérdőíves felmérésére sor is került. Jelenleg zajlik az első értékelések feldolgozása, amely értékes információkkal szolgál majd a minőségbiztosítás széleskörű megvalósításához.

Magyar vonatkozásban a BM Oktatási Főigazgatósága irányításával, a BM Nemzetközi Oktatási Központ (NOK) látja el a nemzetközi kapcsolatokból és kötelezettségekből eredő, magyarországi feladatok jelentős részét. A NOK ad otthont az ILEA-nak és a magyar nemzeti KERA-irodának, illetve végzi az AEPC és CEPOL-lal kapcsolatos feladatokat is. A KERA vonatkozásában a magyarok, mint alapító ország, megfelelő reputációval rendelkeznek. A magyar nemzeti iroda tevékenységét, kezdeményező készségét nemzetközi szinten is elismerik.

A KERA menedzsmentje már több alkalommal kifejezésre juttatta azon véleményét, miszerint a határokat átlépő, rendkívül veszélyes nemzetközi, szervezett bűnözés ellen csak közös fellépés és együttműködés vezethet eredményre. Ezzel függ össze az a véleményünk is, hogy a nemzetközi bűnözéssel csak egy széleskörű, nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező rendőrség veheti fel eredményesen a harcot. Az is nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy elsősorban a szomszédos közép és nyugat-európai régióba tartozó országokkal kell szorosabbra fűzni a kapcsolatainkat, s hogy törekedni

kell arra, hogy ezen országok KERA-n kiképzett tisztjei, hasonló módon közelítsenek a problémák megoldásához, ismerjék egymás szakmai-technikai felkészültségét, lehetőségeit és módszereit.

Mindez egyedül nem lehetséges, a rendőrakadémiák európai hálózata szükséges ahhoz, hogy egymás oktatási repertoárját kiegészítve, egymással együttműködve olyan, a nemzetközi rendőri munkára is alkalmas rendőrtiszteket tudjunk évente kiképezni, akik az EU amszterdami szerződésének a szabadság, a jog és a biztonság terén kitűzött céljai megvalósításához nyújthatnak segítséget.

3.5. A Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA)

Az Amerikai Egyesült Államok és a Magyar Köztársaság Kormányának megállapodása értelmében 1995. április 24-én létrejött a budapesti Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA) a Belügyminisztérium Böszörményi út 21. számú objektumában azt követően, hogy 1994. júniusában **Louis Freeh** az FBI igazgatója Budapesten megállapodott az ILEA létrehozásáról az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőivel és 1994. decemberében **Bill Clinton** amerikai elnök és **Horn Gyula** magyar miniszterelnök megegyeztek az ILEA Budapesten történő felállításáról.

Magyarországra annak kedvező földrajzi elhelyezkedése, a helyszínen lévő infrastruktúra, valamint a rendszerváltást követő pozitív politikai és gazdasági változásoknak köszönhetően esett a választás.

Az Akadémia feladatának a közép-kelet-európai országok rendészeti szerveinek szervezett bűnözéssel foglalkozó szolgálatainál középvezetői beosztást betöltő szakemberek részére továbbképzési lehetőség biztosítását tűzték ki maguk elé, hogy segítséget nyújtsanak a térség újonnan demokratizálódó államainak a szervezett bűnözés elleni harc terén jelentkező feladatok magasabb szintű megoldásához. A vezetőképzés valamint a speciális elméleti és gyakorlati felkészítés során kívánják átadni azokat a tapasztalatokat, melyekre a fejlett demokráciák az elmúlt évtizedek alatt szert tettek. Az oktatás keretein belül lehetőséget nyújtanak a közép-kelet-európai rendőröknek személyes kapcsolatok és ismeretségek kialakítására, mellyel a jövőbeli hatékonyabb együttműködést, bűnüldözést kívánják elősegíteni és az országok közötti együttműködést elmélyíteni.

A Nemzetközi Rendészeti Akadémia további céljaként tudományos központként történő működését fogalmazták meg, ahol rendszeresen lehetőség nyílik a rendészeti tevékenységgel összefüggő aktuális kérdések megvitatására.

Az ILEA működéséhez szükséges feltételeket a BM Nemzetközi Oktatási Központ biztosítja. A BM NOK igazgatója és az ILEA igazgatója a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között a Nemzetközi Rendészeti Akadémia létesítéséről szóló Megállapodás (165/1996. /XI.20./ Korm.Rendelet), illetve Megállapodás végrehajtására létrejött Megállapodás, valamint annak 1998. december 11-én, és 2000. szeptember 13-án hatályba lépett módosítása szerint együttműködnek.

Rendészeti képzés Közép-Európában

A nemzetközi bűnözés, különösen a pénzügyi és szervezett bűnözés felderítése egyre szélesebb körben történik Nyugat-Európában és az Amerikai Egyesült Államokban. Minden évben növekszik azoknak a bűneseteknek a száma, melyek gyökerei Közép-és Kelet-Európába nyúlnak vissza.

Az Amerikai Egyesült Államok és a nemzetközi rendészeti közösség érdeke, hogy segítséget nyújtson ezen országok szerveinek a bűnözés továbbterjedésének megakadályozásában, az országok közötti együttműködés kiépítésében a felderítés és a bűnözők kézrekerítése terén.

Az Amerikai Egyesült Államokban az FBI Quantico-i kiképző központjában működő Rendészeti Oktatási Központot több éve hozták létre azzal a céllal, hogy bővítsék a középszintű vezetőként dolgozó rendészeti szakemberek szakmai, vezetési ismereteit, s felkészítsék őket a nemzetközi szervezett bűnözés ellen. A szakemberek nemcsak a helyi, de külföldi hallgatók számára is biztosítottak helyet.

A más földrészekről érkezett hallgatókkal kapcsolatos sajátos képzési igények miatt felvetődött egy ILEA Közép-Kelet Európában való felállításának a gondolata.

A tantervet és a képzési dokumentumokat 1994. januárjában a Nemzetközi Tantervi Bizottság hagyta jóvá. E bizottságban az amerikai kormányzati szervek képviselőin kívül amerikai egyetemek, főiskolák szakemberei, a képzésben résztvevő országok képviselői, valamint e programot támogató nyugat-európai országok (Nagy-Britannia, Ausztria, Olaszország, a Skandináv országok, az Európai Unió más tagállamai) és az ENSZ Bűnmegelőzési Irodájának képviselői vettek részt. A 2005. évi tanév tantervét 2004. májusában az ILEA-n megtartott Tantervi Bizottsági ülésén hagyták jóvá. Az oktatás tematikáját az amerikai fél folyamatosan módosítja a Nemzetközi Tantervi Bizottság tapasztalatai és a folyamatos visszajelzések, értékelések, aktuálpolitikai igények alapján. Megmaradt azonban az oktatás szerkezeti váza, amely jobban illeszkedik a közép-kelet-európai környezetbe.

Az Akadémia programja egy nyolchetes személyiségfejlesztő és szakmai program, amelyet évente öt alkalommal 50-50 hallgató részére, azaz évi 250 rendészeti szakember részére szervezünk. A tanfolyamokon egyszerre három ország résztvevőit fogadjuk, így csökkentve a szinkrontolmácsolási és fordítási nehézségeket mivel az angol nyelvtudás nem kötelező. E képzési formában 2005. május 13-ig, 27 volt szocialista ország, beleértve a Szovjetunió utódállamait is, 2317 hallgató szerzett diplomát az 50 kurzus során.

Az előadások alapvető kérdéskörei a nyolchetes kurzusokon a következők:

- szervezett bűnözés elleni küzdelem;
- kábítószer elleni harc;
- terrorizmus elleni harc;
- emberi jogok kérdései;
- pénzügyi-, gazdasági bűncselekmények;
- erőszakos bűnözés, autólopás, utcai túlélés;
- a bűnüldöző szolgálat (rendészeti szervek) hatékony lakossági támogatása;
- vezetéselméleti ismeretek;
- kihallgatási technikák, taktikák;
- tanúvédelem;
- korrupció elleni küzdelem;
- bűnügyi technika;
- hasadóanyag csempészet;
- útlevél és dokumentum hamisítás;
- illegális bevándorlás;
- lőfegyverek és robbanóanyagok;
- számítógépes bűnözés;
- illegális bevándorlás;
- embercsempészet, emberkereskedelem, gyermek kizsákmányolás;
- szexturizmus;
- az amerikai rendészeti szervek felépítése, működése;
- a magyar rendészeti szervek felépítése, működése;
- válságkezelés;
- jogi rendszerek összehasonlítása;
- kötelező angol nyelvoktatás;
- intézkedés lélektan
- rendőri fizikai állapot /fitness program/;
- Interpol;
- Europol.

Az oktatásban résztvevő országok:

Ausztria, Franciaország, Hollandia, Írország, Kanada, Magyarország, Nagy-Britannia, Olaszország, Oroszország, Svédország, Ukrajna, USA.

A magyar részvétel:

1. Kurzus 1995.04.25.-1995.06.16. 11 fő
2. Kurzus 1995.07.17.-1995.09.08. 8 fő
5. Kurzus 1996.03.25.-1996.05.17. 17 fő
8. Kurzus 1996.10.28.-1996.12.20. 18 fő
11. Kurzus 1997.06.02.-1997.07.25. 18 fő
14. Kurzus 1998.01.12.-1998.03.06. 18 fő
15. Kurzus 1998.03.23.-1998.05.15. 2 fő
17. Kurzus 1998.08.24.-1998.10.16. 3 fő
18. Kurzus 1998.10.26.-1998.12.18. 18 fő
19. Kurzus 1999.01.05.-1999.03.15. 18 fő
20. Kurzus 1999.03.22.-1999.05.14. 1 fő
21. Kurzus 1999.05.31.-1999.07.23. 2 fő
22. Kurzus 1999.08.23.-1999.10.15. 4 fő
23. Kurzus 1999.10.25.-1999.12.17. 20 fő
24. Kurzus 2000.01.10.-2000.03.03. 2 fő
25. Kurzus 2000.03.20.-2000.05.12. 20 fő
26. Kurzus 2000.05.29.-2000.07.21. 1 fő
27. Kurzus 2000.07.21.-2000.10.13. 16 fő
28. Kurzus 2000.10.23.-2000.12.15. 2 fő
29. Kurzus 2001.01.15.-2001.03.09. 2 fő
30. Kurzus 2001.03.26.-2001.05.18. 2 fő
31. Kurzus 2001.06.04.-2001.07.27. 1 fő
32. Kurzus 2001.08.27.-2001.10.19. 18 fő
33. Kurzus 2001.10.29.-2001.12.21. 1 fő
34. Kurzus 2002.01.14.-2002.03.08. 1 fő
35. Kurzus 2002.03.25.-2002.05.17. 2 fő
37. Kurzus 2002.08.26.-2002.10.18. 18 fő
38. Kurzus 2002.10.28.-2002.12.20. 2 fő
40. Kurzus 2003.03.17.-2003.05.09. 2 fő
41. Kurzus 2003.05.26.-2003.07.18. 2 fő
42. Kurzus 2003.08.25.-2003.10.17. 18 fő
43. Kurzus 2003.10.27.-2003.12.19. 2 fő

44. Kurzus 2004.01.12.-2004.03.05. 2 fő
45. Kurzus 2004.03.22.-2004.05.14. 2 fő
46. Kurzus 2004.05.31.-2004.07.23. 2 fő
47. Kurzus 2004.08.23.-2004.10.15. 17 fő
48. Kurzus 2004.10.25.-2004.12.17. 2 fő
49. Kurzus 2005.01.10.-2005.03.04. 2 fő
50. Kurzus 2005.03.21.-2005.05.13. 15 fő

A kurzusokon résztvevő 312 magyar hallgató közül 25 fő a Határőrség Országos Parancsnokságáról, 13 fő a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságáról, 10 fő a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságáról, 2 fő az APEH Nyomozó Hivatalától érkezett, valamint 262 fő rendőr végzett a kurzusokon.

A budapesti ILEA az első tengerentúli oktatási intézmény. Miután bizonyította életképességét, és kivívta elismertségét, követte a thaiföldi ILEA, majd a botswanai ILEA megnyitása, azonban a mai napig példa nélküli a Budapesten folyó munka és együttműködés.

Az ezekben az ILEA intézményekben végzettek további képzésére jött létre az Egyesült Államok New Mexico állam Roswell városában működő ILEA 2001-ben, amely a már megszerzett ismeretekre épül és ezeket kívánja tovább bővíteni. Magyarország 2004-ben már harmadik alkalommal küldött résztvevőket, összesen 46 főt Roswellbe. Az Akadémia, ahogy 2002-ben is, 2003-ban is, 2004-ben is magára vállalta a szervezési és lebonyolítási feladatokat.

A hallgatók országonkénti és részvételi alkalom szerinti megoszlása a nyolchetes tanfolyamokon 2005. május 13-ig:

Albánia /6/, Azerbajdzsán /2/, Belarusz /1/, Bosznia-Hercegovina /1/, Bulgária /8/, Csehország /2/, Észtország /3/, Grúzia /5/, Horvátország /6/, Jugoszlávia /1/, Kazahsztán /7/, Kirgizisztán /8/, Lengyelország /4/, Lettország /3/, Litvánia /3/, Macedónia /8/, Magyarország /17/, Moldova /8/, Montenegró /4/, Oroszország /11/, Örményország /2/, Románia /9/, Szerbia és Montenegró /2/, Szlovákia /4/, Szlovénia /5/, Tadzsikisztán /5/, Türkmenisztán /4/, Ukrajna /7/, Üzbegisztán /7/.

A nyolchetes alapképzésen kívül egy-egy speciális témában 3-4-5 napos, illetve egy-két hetes továbbképzésre is sor kerül traszológiai kérdések, autólopások felderítésének technikája, pénzmosás kérdései, számítógépes

bűnözés, menekültügy és bevándorlás, végzett hallgatók tapasztalatcseréje, törvényszéki ismeretek, fedett nyomozói, embercsempészet, emberkereskedelem, APEH bűnügyi nyomozati továbbképzés, tömegpusztító fegyverek, terrorizmus, környezetvédelem, szervezett bűnözés, stb. témákban. Ezeken a továbbképzéseken 2005. május 13-ig 55 országból 8238 fő vett részt, ezen belül 2355 fő magyar.

A nyolchetes oktatáson résztvevő országokon kívül az alábbiak vettek részt a speciális képzéseken: Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Ausztria, Belgium, Brazília, Ciprus, Dánia, Franciaország, Finnország, Görögország, Hollandia, India, Írország, Izland, Izrael, Kanada, Kolumbia, Málta, Nagy-Britannia, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szenegál, Szingapúr, Törökország.

Jelentkezési feltételek:

A jelentkezőket az adott ország jelöli származásra, bőrszínre és nemre való tekintet nélkül.

A jelentkező legalább 25 éves.

A jelentkező minimum 5 év folyamatos rendészeti gyakorlattal rendelkező, főállású, teljes munkaidejű rendészeti tiszt legyen, aki a tanfolyam befejezése után minimum három évig köteles rendészeti szervnél dolgozni.

A jelentkező fizikai kondíciója legyen kiváló, bírja a megerőltető fizikai igénybevételt, rendelkezzen bizonyítvánnyal a rendszeresített lőfegyver ismeretről, önvédelmi taktikák gyakorlásáról. Az egészségügyi bizonyítványt a jelentkező által választott orvos vizsgálat után állítja ki, melynek költségét a jelentkező állja. A vizsgálat nem lehet régebbi egyévesnél és tartalmaznia kell a rutin vérvizsgálaton kívül lehetőleg az alábbi szerológiai vizsgálatokat is: Wassermann, STS, VDRL vagy RPR, HIV és kábítószer teszt. Az EKG-t is be kell mutatni, mely csak a normál határértékek közt fogadható el. A jelentkező súlya a magasságának és testfelépítésének megfelelően előírt határértékek közt legyen.

A jelentkező erkölcsileg kifogástalan, rendészeti szakmájában kitűnő legyen.

A jelentkezőknek legyen legalább középiskolai szintű végzettsége, bármilyen felsőfokú végzettség előnyös mivel a kurzus intenzív és magas fokú teljesítményt kíván. Ennek megfelelően a jelentkezőnek képesnek kell lennie a felsőfokú képzésben való részvételre.

A jelentkezők ellenőrzése – mivel nem lehetséges a megfelelő háttérvizsgálat a jelentkező országában működő amerikai nagykövetségen keresztül történik, megvizsgálva az esetleges kizáró tényezőket.

A tanfolyamokkal kapcsolatos adminisztratív információk:

Minden ország egy csoportvezetőt delegál, aki a nyolc hét alatt a csoport hivatalos vezetője. A csoportvezetőnek olyan beosztásúnak kell lennie, hogy elláthassa a hallgatói csoport adminisztratív és vezetői teendőit. Ez a csoportvezető elsődleges feladata, de részt vesznek az órákon is, ha nincsenek mással elfoglalva. A hallgatók kiválasztásának szempontjait már a korábbiakban ismertettük, és ezek szerepelnek a jelölőlapokon is, amelyeket az adott nyelven lefordítva minden követség megkapott. Minden hallgató és csoportvezető ellátását, szállását és a kurzussal kapcsolatban felmerülő más költséget az Amerikai Egyesült Államok fedezi.

A résztvevő országok amerikai követsége kapcsolatba lép a megfelelő minisztériumi tisztviselőkkel, s kéri minimum 20 jelölt felterjesztését, akikből az ILEA soron következő tanfolyamának hallgatóit kiválaszthatják. A tanfolyamra küldhető létszám feletti jelölés biztosítja, hogy legalább 16 jelölt valóban megfelel majd a követelményeknek. Amennyiben mind a húsz jelentkezőt elfogadnák, akkor a létszámon felüliek azon a következő ILEA tanfolyamon vehetnek részt, melyen az adott ország is szerepel. A jelölési és kiválasztási eljárásban az adott ország amerikai követségének dolgozói és az amerikai rendészeti szervek munkatársai működnek közre. Fontos a jelentkezők előtt hangsúlyozni, hogy az ILEA programja magas szintű, ahol elvárják az aktív órai részvételt, az egyéni kutatómunkát, az írásbeli munkát, és kiselőadások tartását. Ezen kívül a hallgatóknak szigorú viselkedési szabályokat is be kell tartaniuk. Azok a hallgatók, akik nem felelnek meg a szakmai és magatartásbeli elvárásoknak, bármikor az ILEA tanári kar és az iroda vezetése által lefolytatott alapos vizsgálat után elbocsáthatóak.

Fontos kiemelni, hogy az ILEA bentlakásos oktatási program, azaz a hallgatóknak hétfőtől péntekig és egyes hétvégéken is az ILEA szállásán kell tölteniük az éjszakát.

Minden felterjesztett jelöltről a jelölőlapot és a jelentkezési lapot három példányban kell benyújtani. Miután a lapok kitöltésének helyességét ellenőrizték, a lapokat az amerikai követségnek kell továbbítani, ahol megkezdik a hallgatók ellenőrzését és kiválasztását. A követség faxon továbbítja a kitöltött lapokat Washington D.C.-nek. A jelöltek listáját, megfelelő személyazonosítóval ellátva, a szomszédos országok amerikai

nagykövetségének is meg kell küldeni, hogy azok is segítséget nyújtsanak az amerikai rendészeti szervek és a követségi dolgozók által végzett ellenőrzésben. A végső ellenőrzés és kiválasztás Washington D.C.-ben történik, az eredményről tájékoztatják a helyi követségeket. A helyi követségen keresztül mindegyik kiválasztott jelöltnek hivatalos meghívólevelet küldenek. A helyi követség dönti el, hogy ezt a hivatalos meghívást azután a Belügyminisztériumnak vagy közvetlenül a hallgatónak továbbítja-e. A magyar hallgatók kiválasztása a fentiek alapján történik, és a felvételt nyert hallgatók névsorát az ILEA igazgatója megküldi jóváhagyásra az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Az ILEA szervezete, személyzete:

Az ILEA a kétoldalú kormányközi szerződésben vállalt kötelezettségeit a Belügyminisztériummal, ezen belül is a BM NOK-kal együttműködésben látja el.

Az Akadémiát az amerikai fél által kinevezett amerikai igazgató vezeti, aki egyúttal a budapesti Amerikai Egyesült Államok Nagykövetsége jogi attasé szintű diplomatája. Az igazgató felett az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövete gyakorolja a felügyeletet. Az igazgató önállóan vezeti az Akadémiát, irányítja, ellenőrzi a szervezeti egységek együttműködését, szakmai tevékenységét. Az igazgató amerikai helyettese az Amerikai Egyesült Államok diplomáciai szolgálatának tagja.

Az Akadémia Amerikai és Magyar Titkárságra tagozódik. Az Amerikai Titkárság dolgozói a budapesti amerikai Nagykövetség személyi állományából kerülnek ki. A Magyar Titkárság állománya a BM Nemzetközi Oktatási Központjának osztály jogállású szervezeti egysége. Az amerikai igazgató szakmai szinten irányítja a Magyar Titkárság napi tevékenységét.

Kapcsolattartás, látogatások:

Az ILEA közvetlen és hatékony kapcsolatot épített ki a magyar rendészeti szervekkel. Ezek a kapcsolatok az oktatásban is hasznosulnak intézménylátogatások szervezésében és szimulációs nyomozásban való magyar közreműködéssel. Az oktatás kezdete óta az Akadémia tevékenysége iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Kiemelkedett az Egyesült Államok kongresszusi delegációinak, igazságügy-minisztereinek, az FBI igazgatójának, helyetteseinek, számos belügyminiszternek, ENSZ nagyköveteknek, magyar dignitáriusnak, szenátoroknak és nem utolsó sorban az USA külügyminiszter

asszonynak a látogatása. Folyamatos az Európai Unió, illetve a nyugat-európai államok érdeklődése is.

Eredményeink

Az Akadémia 1995. április 24-i megalakulása óta folyamatos átépítések, felújítások és beruházások alatt áll. Így az évek során elkészültek a tantermek, két 50 fős, legmodernebb technikájú osztályteremmel, egy 26 fős konferenciateremmel. Felújítottuk a hálókörleteket, létrehoztunk két taktikai házat, kialakítottunk egy orvosi és fogászati rendelőt, büfét, biliárd termet. Európai szintű felszereltségű a tornacsarnokunk és a kondicionáló termünk, melyet 2004-ben egy mászófal megépítésével tovább bővítettünk. Gazdagodott a könyvtárunk, angol nyelvi és számítástechnikai laboratórium várja a tanulni vágyókat, s felújítottuk a diplomakiosztó színhelyéül szolgáló színháztermet. Digitális műholdvevő rendszert telepítettünk annak érdekében, hogy hallgatóink részére lehetővé tegyük saját nemzeti TV csatornáik vételét a hálóépületekben.

2001-ben kezdődtek az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériuma és a Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma képviselőinek tárgyalásai az Akadémia területén felépítendő, elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására is alkalmas Bűnügyi Szakértői Laboratórium létrehozásáról. A három szakaszból álló építkezés munkálatai befejeződtek és 2004.január 26-tól a hivatalos megnyitóval már a képzés is megindult. Bár csak egy év telt el az átadás óta, újabb másfél millió forintos beruházás keretében több fejlesztés is történt a Laborban.

Az ILEA életében mindig is nagy szerep jutott a sportnak, a kirándulásnak, szakmai látogatásoknak, aktív, csapatépítő programoknak.

Hallgatóink az ILEA sportot kedvelő és aktívan űző munkatársaival együtt a 10 év során megismerkedhettek Magyarország szinte valamennyi megyéjével, annak kulturális, történelmi nevezetességével, rendészeti életével, és nagy elismeréssel beszéltek róla.

Nem maradhat ki a dicséretből a magyar konyha sem, amelynek hallgatóink nagy élvezői lettek.

Az ILEA fennállása történetének legnagyobb eseményére 2005. május 12-13-án került sor, amikor az intézmény 10. éves megalakulásának évfordulóját ünnepeltük. Ez alkalomból meghívtuk **Dr. Lamperth Mónika** belügyminiszter Asszonyt, **Robert Mueller** FBI Igazgató Urat, valamennyi magyar rendészeti vezetőt és az oktatásban résztvevő 27 ország miniszterét.

Jegyzetek a 3. fejezethez

1. 2/192 számú ORFK. utasítás

2. 11/1992 számú ORFK. utasítás

3. A belügyminiszter 22/1996 (IX.2.) BM rendelete a Készenléti Rendőrség létesítéséről, feladatáról és hatásköréről.

4. 38/1997 (IV. 27.) BM rendelet egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról.

5. 1998. évi IV. törvény a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról

6. Forrás; Jelentés az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központ 1998. évi főbb tevékenységéről. Budapest, 1999. január; Jelentés az ORTK Rendészeti Szervek Kiképző Központ 1999. évi munkájáról. Budapest, 2000. január.

7. Az Országos rendőrfőkapitány 1/1998. utasítása a rendőrség szakmai alapképzéseire épülő kiképzés, átképzés és továbbképzés tervezésére, szervezésére és végrehajtására. Budapest, 1998. január 27.

8 Forrás: Előterjesztés a BM Oktatási Főosztály szervezetének kialakítására. Budapest, 1999. január 27. szám; 16-18/1999.

4. BM NEMZETKÖZI OKTATÁSI KÖZPONT

4.1. A BM NOK megalakulása

Hazánkban, 1989-ben bekövetkezett belpolitikai változások kényszerére, megkezdődött rendvédelmi szerveink demokratizálódási folyamata. *„Az állam érdekeinek védelmét ellátó szerveket át kellett alakítani az állampolgárok érdekeit védő, hatékony rendvédelmi szervezetekké. Ez igen sok gondot és problémát okozott a társadalmon belül is. Tanúi lehettünk a bűnözés ugrásszerű emelkedésének, a Rendőrség és a többi rendvédelmi szerv elbizonytalanodásának, a nemzetközi szervezett bűnözés és terrorista merényletek, leszámolások sokkoló hatásának. Ebben a helyzetben csak a nyugati fejlett demokráciáktól kaphattunk segítséget, ami elsősorban képzési területen meg is érkezett”*[1].

A belügyminiszter által 1999. június 18-án aláírt alapító okirat alapján, 1999. július 1-i hatállyal, **Dr. Boda József** r. ezredes igazgatói kinevezésével, a Böszörményi út 21. szám alatt a Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ (a továbbiakban: BM NOK) megkezdte tevékenységét. Országos hatáskörű, főosztály jogállású intézményünk – melyet a BM Oktatási (akkor még) Főosztály szakmai alárendeltségében helyeztek el – alapvető feladatai az induláskor az alábbiak voltak[2]:

- *„az objektum területén működő Nemzetközi Rendészeti Akadémia (a továbbiakban: ILEA) és a Közép-európai Rendőr Akadémia (a továbbiakban: KERA) magyar titkárságok napi működésének, gazdasági kiszolgálásának biztosítása;*
- *a békeműveletek végrehajtására kiválasztott és berendelt rendvédelmi szakemberek felkészítésének végrehajtása;*
- *a rendvédelmi szervek számára hazai és nemzetközi konferenciák, értekezletek szervezése és lebonyolítása;*
- *a képzéssel kapcsolatos nemzetközi kapcsolatok és külföldi finanszírozási lehetőségek koordinálása, valamint;*
- *speciális szaktanfolyamok, továbbképzések, nyelvtanfolyamok szervezése, továbbá az Európai Unióhoz való csatlakozásból adódó, feladatkörébe utalt oktatási és képzési feladatok ellátása.”*

Fentiek mellett feladatul kapta a Rendőrtiszti Főiskola Vezetőképző, Továbbképző és Kutató Intézetével való együttműködést.

A BM NOK osztály-alosztály alapú strukturális felépítése azonos hazánk bármely mai rendészeti intézményével. Önálló titkársága, továbbá Gazdasági és Ellátó Osztálya mellett az igazgató közvetlen hatáskörében tevékenykedik a Nemzetközi Program Iroda, valamint a Továbbképzési és Koordinációs Osztály. E mellett az ILEA és a KERA magyar titkárságaival kapcsolatban is az intézmény igazgatója gyakorolja a szakmai felügyeletet és közvetlen elöljárói jogkört. Intézményünk állandó munkatársainak összlétszáma 72 fő, közülük 15 hivatásos állományú, többségük azonban közalkalmazott, továbbá 7-10 főt alkalmazunk megbízási szerződés alapján.

Az egyébként rendkívül összetett alapfeladat tehát adott: az ILEA és a KERA infrastrukturális és logisztikai háttértámogatása, ám az elmúlt hat esztendő során – persze a kétoldalú szerződésben vállalt, valamint az Alapító Okiratban rögzített szakmai prioritások érintetlenül hagyása mellett – a BM NOK rendkívüli mértékben szélesítette tevékenységi körét.

Ezen intenzíven növekvő szakmai feladatok szervesen beépültek az intézmény mindennapos munkájába, melyről kijelenthetjük: jelentős hatással van a Magyar Köztársaság hazai és nemzetközi megítéltségére. Az intézmény rendészeti jellegű oktatási és kapcsolattartó tevékenysége nem merül ki nemzeti és nemzetközi konferenciák, értekezletek, szemináriumok szervezésével. A BM NOK neve e mellett egyre inkább összefonódik a békeműveleti kiképzésekkel, alap- és célfelkészítésekkel, szinten tartó tréningekkel. Intézményünk felelős az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), a Többnemzetiségű Erők és Megfigyelők (MFO), az Európai Unió (EU), az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), valamint az Európai Biztonság és Együttműködés Szervezete (EBESZ) nemzetközi műveleteinek végrehajtására kiutazó rendészeti állomány szakmai felkészítéséért. Persze a békeműveletekkel kapcsolatos szakmai munka nem csak és kizárólag felkészítést vagy szinten tartást fed, ebbe szervesen integrálódik a kapcsolattartás, a kulturális tevékenységeken való részvétel, esetleg annak hazai megszervezése. Eklatáns példa a 2004 júliusában megrendezett Nemzetközi Békefenntartó Konferencia, melynek keretén belül helyt adtunk a CivPol Baráti Világszövetsége (AMACIP) éves közgyűlésének és találkozójának. Ez utóbbi az egy évvel korábban megkezdett folyamat továbbvitele volt, ugyanis hazánk 2003. óta tagja az AMACIP világszövetségnek, melynek a franciaországi Montmedy

városban megtartott éves közgyűlésén, csatlakozásunk évében már részt vettünk.

Fontosnak tartjuk a rendészeti szervek hagyományainak ápolását, kiváltképp azokon a területeken, mely területeken más rendészeti szerv azt nem vállalja fel. Ennek kapcsán, 2003 nyarán, az egykori kontingenstagok és a műveletben meghatározó szerepet játszott rendészeti vezetők (egykori belügyminiszter, országos rendőrfőkapitány, BM Személyügyi Szolgálat akkori vezetője stb.) meghívásával megemlékeztünk az első, tisztán rendészeti békemisszió, a kambodzsai UNTAC-ban történt szerepvállalásunk 10. éves évfordulójára. A sikeres programot 2004 januárjában hasonló követte: az 1994 januárjában indult mozambiki ONUMOZ békemisszióra történő 10. éves megemlékezés. Ez utóbbi annyiban tért el az előző évitől, hogy a Mozambikban szolgálatot teljesítő rendőrök mellett – tőlük és tevékenységi körüktől függetlenül – HM állományú tisztek is szerepet vállaltak a dél-kelet afrikai ország rendezési tervében, így a bensőséges ünnepségre a HM egykori – még felkutatható – állománya is meghívást kapott. Érdekes egybeesés, hogy mindkét, fentebb említett 10. éves, jubiláló „rendőri misszió" egykori kontingensparancsnoka **dr. Boda József** (akkor) r. alezredes volt, a békemissziók elszánt támogatása részéről tehát érthető személyes érzelmi kötődés is egyben.

2005 tavaszán a Honvédelmi Minisztérium kijelölt bizottságával közösen szervezzük a fentebb már említett MFO és a (csak katonai) ciprusi UNFICYP misszió 10. éves évfordulójával kapcsolatos monstre (kétnapos) májusi megemlékezést is. Az eleddig példa nélküli közös HM-BM szervezéstől függetlenül, idén ünneplik Vietnámban szolgált veteránjaink misszíójuk 30. éves évfordulóját, ám a két rendezvény összehangoltan, egymást követő három napon keresztül, több helyszínen kerül megrendezésre. Mindemellett a békefenntartással (békeműveleti felkészítésekkel) kapcsolatos szakmai munkánk – éves szintre kivetítve – arányaiban kevesebb, mint egyharmadát teszi ki napi feladatainknak.

Messze nem a teljesség igényével, sokkal inkább egyfajta tevékenységi spektrum felvillantatásával – annál is inkább, mert részleteiben az osztályok vázolják majd a *fő csapásirányaikat* – az alábbiakban betekintést nyújtunk az elmúlt öt esztendő során végrehajtott, kiemelt nemzetközi oktatási és képzési feladatok sokrétűségébe:

- A BM Határőrséggel közös alapképzés az alakuló új boszniai Határőrség részére;
- közös regionális felkészítés szervezése az ENSz Békefenntartó Főosztályával, 12 ország felkészítő tisztjei számára (Train the Trainers program[3]);
- Az Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetségével együttműködve, PHARE típusú horizontális képzési program (ENFOPOL 118-as) megszervezése itthon és külföldön;
- a Magyarországon akkreditált katonai és rendészeti attasék részére szakmai nap szervezése;
- a Szövetségi Nyomozó Iroda (FBI Nemzeti Akadémiájára jelentkezett magyar hallgatók felkészítése és vizsgáztatása;
- részvétel az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) tagjelölt országok részére rendszeresen szervezett képzéssel kapcsolatos konferenciáin;
- részvétel a Békefenntartó Kiképző Központok Nemzetközi Szövetsége (IAPTC) éves konferenciáján;
- a Külügyminisztériummal, a Határőrség Országos Parancsnokságával (HÖR. OP), valamint a Közép-európai Választási Szakértők Szervezetével (ACEEEO) közösen végrehajtott Nemzetközi Együttműködési és Fejlesztési Program vállalt fejezeteinek megszervezése és koordinálása (a programról bővebben a Továbbképzési és Koordinációs Osztály feladatainál);
- az Európában egyedülálló Intézkedés- és Lélektaktikai Tréning bevezetése a magyar rendvédelmi szervek kiképzésébe;
- szakmai angol és német nyelvtanfolyamok szervezése itthon és külföldön;
- az afganisztáni és jordániai kiképző missziók tagjainak felkészítése és szinten tartó tréningje;
- az Irakban speciális feladatokat ellátó magyar rendőri csoport felkészítése.

Az intézmény felső vezetésének szilárd meggyőződése, hogy a hazánkban egyedülálló színvonalon megvalósított rendészeti-békeműveleti felkészítéshez elengedhetetlenül szükséges a folyamatosan megújuló tapasztalat mind a vezetők, mind a kiképzők szintjén. Fentiek miatt a BM NOK – alkalmazottai

tudományos tevékenysége támogatása mellett –, lehetőséget nyújt minden hivatásos állományú tagjának a békeműveleti (külszolgálati) részvételhez, melynek végrehajtásába a csúcsvezetés is bekapcsolódott. **Dr. Boda József** r. ezredes igazgató külszolgálati tapasztalatainak felfrissítése végett 2004. novembertől egy évig az ENSz grúziai UNMIG misszióban lát el rendőrparancsnoki (Commissioner) beosztást. Távolléte idején feladatait a BM NOK élén **Dr. Farkas István** r. alezredes, mb. igazgató látja el.

A BM NOK szervezte képzésekben az eltelt öt év során több mint 31.200 külföldi és magyar rendvédelmi szakember vett részt.[4]

4.2. Nemzetközi Program Iroda (NPI)

A BM NOK Nemzetközi Program Irodát 1998. végén a BM Oktatási Főosztály hozta létre, és eredetileg a PHARE horizontális ENFOPOL 118 elnevezésű nemzetközi oktatási program szervezésére és hazai lebonyolítására szerveződött.

1999. július 1-től, a Nemzetközi Oktatási Központ megalakulásától, ennek osztály jogállású szervezeti egységévé vált, és jelenleg is a BM NOK igazgatójának alárendeltségében működik.

Feladatai

Alapító Okirat szerinti feladatai

- Hazai és nemzetközi konferenciák, kiemelt értekezletek demonstrációs bemutatók szervezése.
- Nemzetközi kapcsolatok és külföldi finanszírozási lehetőségek koordinálása.
- A békefenntartáshoz kapcsolódó felkészítés, valamint koordináció.
- Az Európai Unióhoz történt csatlakozásból adódó, az intézmény feladatkörébe utalt oktatási és képzési feladatok végzése, kiemelten az Európai Rendőr Akadémiával (CEPOL) kapcsolatos feladatok koordinálása.
- Külföldi szakmai utak szervezése és külföldi vendégek fogadása.
- Európai Uniós dokumentációs központ felállítása, kezelése.

Egyéb feladatok

- Együttműködés szervezése és koordinálása a már meglévő nyugat-európai rendészeti képzési- továbbképzési tevékenységet folytató intézetekkel: AEPC (Európai Rendőr Főiskolák Szövetsége), CEPOL (Európai Rendőr Akadémia), IAPTC (Békefenntartó Kiképző Központok Nemzetközi Szövetsége), ACEEEO (Közép-és Kelet-európai Választási Szakértők Egyesülete).

- A rendészeti szervek munkatársai szakmai, idegen nyelvi, vezetői továbbképzésének koordinálása, biztosítva az Uniós normáknak való megfelelést.
- A BM NOK éves nemzetközi kiutazási és vendégfogadási tervének elkészítése.
- A BM NOK hivatali egységek külföldi levelezésének intézése.
- Egyes szakanyagok fordításáról gondoskodás.
- A BM NOK kül- és belföldi utazásainak nyilvántartása.
- A BM NOK munkatársai külföldi kiküldetésének szervezése.
- A BM NOK minőségbiztosítási rendszerének kidolgozása.
- Pályázatok elkészítése.
- Békefenntartói képzéseken előadások megtartása.
- 2004. szeptemberétől a BM NOK belső újságjának, a Hírmondónak a szerkesztése.

Felépítése, személyi állománya

Beosztás	Főbb feladatok	Időtartam
OSZTÁLYVEZETŐ		1999. szeptember 16.
Osztályvezető-helyettes		2000. július 1.
Kiemelt főelőadó	Békefenntartás	2000. december 1.
Kiemelt főelőadó	CEPOL	2003. május 1.
Kiemelt főelőadó	Általános feladatok, nyelvtanfolyamok	2004. szeptember 1.
Kiemelt főelőadó	Általános nemzetközi feladatok, nemzetközi pályázatok, nemzetközi kapcsolattartás	2004. szeptember 1.
Titkárnő	Adminisztratív feladatok	1999. július 1 - 2000. július 31.

Tevékenysége, eredményei

Kiképzési feladatok

ENFOPOL 118 (1999- 2000.)

Az ENFOPOL 118 képzési programot az EU csatlakozásra váró országok számára indították. A programot a Nyugat-Európai Rendőr Akadémiák Szövetsége (AEPC) irányításával angol, holland, francia, olasz, ír, spanyol, finn és svéd témavezetéssel, több nyugat- és kelet-európai helyszínen bonyolították le.

Minden esetben két ország 8-8 fős delegáltja (rendőr, határőr, vám-és pénzügyőr tisztek, ügyészségi, illetve egyéb rendészeti szakterületek képviselői) vettek részt a kurzusokon, ahol az Európai Unió és a csatlakozni kívánó országok tapasztalatairól, problémáiról esett szó.

Általános modulok: kiképzés, vezetés, rendőri etika, rendőri együttműködés Európában.

Speciális modulok: gépjárműbűnözés, műkincslopás; emberkereskedelem, fegyver és radioaktív anyagok csempészete; extrémizmus, kirívó jelenségek kezelése; kábítószer-kereskedelem; a migrációs hullám kezelése; a multikulturális társadalom kezelése; a technikai bűnfelderítés módszerei; közrendvédelem; bűnmegelőzés; környezeti bűnözés; gazdasági bűncselekmények, pénzmosás.

A két év során megrendezett 19 tanfolyamon kilenc résztvevő közép- és kelet-európai országból összesen 304 fő vett részt.

Békefenntartással kapcsolatos feladatok (2000-2004)

- 2000. január 1-től a Nemzetközi Program Iroda végzi a különféle ENSZ és EU rendőri missziókba kiutazó kollégák célfelkészítését és kiképzését:
  - Ciprus (UNFYCIP);
  - Sínai-félsziget (MFO);
  - Bosznia-Hercegovina (UNMIBH, EUPM);
  - Koszovó (UNMIK);
  - Nyugat-Szahara (MINURSO);
  - Macedónia (PROXIMA);
- A különböző misszióból hazaérkező kontingenstagok részére misszióértékelő és – pszichológus bevonásával – a munkahelyre, a családba való visszailleszkedést segítő ún. „visszailleszkedési programot" szervez és bonyolít le.
  - 2000-ben 2 db. célfelkészítő tanfolyamot, és 3 db. visszailleszkedési programot tartottunk.
  - 2001-ben 7 db. célfelkészítő tanfolyamot, és 6 db. visszailleszkedési programot tartottunk.
  - 2002-ben 2 db. célfelkészítő tanfolyamot, és 2 db. visszailleszkedési programot tartottunk.
  - 2003-ben 4 db. célfelkészítő tanfolyamot, és 2 db. visszailleszkedési programot tartottunk.
  - 2004-ben 2 db. célfelkészítő tanfolyamot tartottunk, visszailleszkedési programunk ebben az évben nem volt.

Felépítése, s

2002-2003-ban az EU Válságkezelő Rendőri nek alapfelkészítése. A felkészítést összesen sztvevő részére tartottuk (19 fő határőr és A tanfolyamok sikerének híre elérte a rveket is, melyek érdeklődést mutattak a nt jelezték részvételi szándékukat, tagként és A nagyobb nemzetközi tapasztalat tanfolyamokba pítésének biztosítása érdekében külföldi l/kiképzőkkel, és esetenként megfigyelők fogadásával sítettük a képzéseket. Társoktatók Ausztriából, az EU Rendőri gységéből valamint a SWEDINT svéd kiképzőközpontból érkeztek. A külföldi hallgatók Szlovákiából (4) és Montenegróból (3) vettek részt a tanfolyamokon 2003. év során, összesen 7 fővel.

- 2002-ben sor került a Békefenntartó előadók kiképzésére (14 fő).
- 2002. július 22. és augusztus 10. között a Brit Nagykövetséggel közösen rendeztük meg a Kiképzők Kiképzése (Train the trainers) háromhetes tanfolyamát, ahol a békefenntartói kiképzőket oktatták. A kurzuson 14 fő vett részt, 4 fő magyar (2 fő BM NOK) és 10 fő külföldi rendőrtiszt.
- 2003. szeptember 15 – 26 között 14 fővel nemzetközi békefenntartói parancsnoki tanfolyamot szerveztünk, melyre svéd osztrák szlovén és szlovák hallgatókat is meghívtunk. A részvevők több mint 20 előadótól 21 különböző témában kaptak ismertetést. A tanfolyamok tematikája széles körben ölelte fel a különböző szakmai területek specialitásait, ezáltal átfogó kitekintést nyújtott a különböző rendőri és nem rendőri területekre, amely nagymértékben elősegíti a tanfolyamon résztvevők számára a leendő rendőri missziókban történő sikeres feladat végrehajtást.
- 2004. május 10 – 29. között a Nemzetközi Program Iroda munkatársa (1 fő) három hetes békefenntartói parancsnoki tanfolyamot végzett Dániában.
- 2004. július 12 – 23. között a Nemzetközi Program Iroda munkatársa (1 fő) Civil Válságkezelő tanfolyamot végzett Berlinben.

- 2004. szeptember 13 – október 01. között a BM NOK által szervezett Kiképzők Kiképzése nemzetközi tanfolyamon 1 fő a szervezésben és 1 fő az oktatásban vett részt.
- 2004. év folyamán különböző békefenntartói célfelkészítő tanfolyamokon nyelvi felmérésekben, illetve nyelvi oktatásban részvétel.

2004. január 25-től a békefenntartással foglalkozó kolléga másfélévig tartó külszolgálatra ment Macedóniába, a EU PROXIMA elnevezésű misszióba. Hazaérkezéséig a kiképzési feladatokat a BM NOK-on a Továbbképzési és Koordinációs Osztály munkatársai látják el.

Nyelvtanfolyamok

Angol nyelvtanfolyamok (2000-)

2000-től négy- illetve hathónapos intenzív alap- illetve középfokú angol nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamokat szervezünk rendőrök, határőrök, büntetés-végrehajtási, valamint vám- és pénzügyőr szakemberek számára.

2000- 2005. között összesen 6 alapfokú, 9 középfokú, és 2 szinten tartó angol nyelvtanfolyam került megszervezésre, összesen 219 fő részére. A résztvevők tanfolyamonkénti megoszlását a mellékelt diagramm mutatja.

Francia nyelvtanfolyamok (2002-2003.)

2002-2003. között egy intenzív francia alapfokú nyelvtanfolyamot, és egy szinten tartó francia nyelvtanfolyamot szerveztünk, összesen 17 fő részére.

Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) (2001-)

A Nemzetközi Program Iroda 2001. óta foglalkozik az Európai Rendőr Akadémia – CEPOL szemináriumainak szervezésével és koordinálásával. 2001. november 05-06. között a Rendőrtiszti Főiskola és a BM Nemzetközi Oktatási Központ közösen rendezte meg a *Tagjelölt Országok Konferenciáját*, ahol az akkor még 15 Európai Uniós tagállam és a 10 tagjelölt ország képviseltette magát, összesen 32 fővel. Ezen a konferencián jelölték ki **Dr. Boda József** r. ezredest, BM NOK igazgatót a CEPOL magyar nemzeti összekötőjének.

Az NPI feladata a Magyarországon megrendezésre kerülő szemináriumok teljes lebonyolítása (előkészítő ülések szervezése, a szemináriumok előkészítése, vendégfogadás, kiképzők felkérése, értékelések és jelentések elkészítése), valamint a külföldön megrendezésre kerülő szemináriumokra – a rendvédelmi szervek CEPOL összekötőinek segítségével – résztvevőket delegálunk, alkalmanként a teljes kiutaztatás megszervezésével (kiutazási engedélyhez felterjesztés elkészítése, repülőjegy megrendelése, valutafelvétel, utasbiztosítás megkötése és az utazást követően a kiutazási elszámolás elkészítése).

A 2002. évtől sikeresen kialakítottuk a fent már említett rendvédelmi szervek CEPOL összekötőinek körét, akiknek negyedévente munkacsoport ülést szervezünk a CEPOL-lal kapcsolatos aktuális kérdések és problémák megvitatására és megoldására.

Az Európai Rendőr Akadémiát az Európai Unió Tanácsának Határozata (2000. december 22.) alapján hozták létre hálózat formájában. Tagjai azok az országos kiképző központok, amelyek a rendvédelmi vezetők képzésével és továbbképzésével foglalkoznak.

A CEPOL célterületei:

1. rendvédelmi vezetők képzése;
2. a tevékenységek kiterjesztése Izland, Norvégia és az Európai Unió társult országainak területére;
3. az EU tagországok és tagjelöltek támogatása és felkészítése a bűnmegelőzés, a szervezett bűnözés elleni harc és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem területén;
4. az EU rendőri rendszerei, az EUROPOL és a tagjelölt országok közötti rendőri együttműködéssel kapcsolatos ismeretek növelése;
5. azon nemzetközi eszközök ismeretének bővítése, amelyek bevethetők uniós szinten a bűnözés elleni harcban.

A CEPOL szervezeti felépítése:

Döntéshozó szerve a *Vezető Testület* (Governing Board – GB), amelyben minden tagállam 2 fővel képviselteti magát (1 fő a CEPOL nemzeti koordinátor és 1 fő az adott ország belügyminisztériumának oktatásért felelős személye). A GB évente 4 alkalommal ülésezik, helyszíne a soros EU elnökséget betöltő ország. Az adminisztratív tevékenységet a *Titkárság* folytatja. Az Állandó

Titkárság 2004. október 1-én kezdte meg működését Bramshill – ben, az Egyesült Királyságban, előtte a CEPOL ideiglenes titkárságot működtetett Dániában. A Titkárság vezetője az *Adminisztratív Igazgató*, aki a GB döntései szerint képviseli a CEPOL szervezetét a különböző európai fórumokon.

A CEPOL jelenleg 4 bizottságot működtet: *Éves Tervezői Bizottság, Költségvetési és Pénzügyi Bizottság, Képzési és Tudományos Bizottság, Stratégiai és Koordinációs Bizottság.*

Ezeken felül még 3 munkacsoport tevékenykedik a szervezeten belül: az oktatási szakértők munkacsoportja, az EPLN (Európai Rendőri Tanulási Hálózat) munkacsoport és a külkapcsolati munkacsoport.

A szervezeti egységek működését és a szemináriumok megrendezését a CEPOL az országok által befizetett, ún. országonkénti hozzájárulásból fedezi. (A Magyarországot érintő 2005. évi hozzájárulás összege kb. 29.000 Euró.)

A CEPOL keretein belül számos szemináriumot szerveznek évente. Míg 2001-ben 4 szeminárium került megrendezésre, addig 2005-ben ez a szám eléri az 55-öt.

Az Európai Rendőr Akadémia CEPOL 2005. évi szemináriumai az alábbi tárgykörökben kerülnek megrendezésre:

1. NEMZETKÖZI RENDŐRI EGYÜTTMŰKÖDÉS:
Európai rendvédelmi rendszerek ismerete, Rendvédelmi együttműködés és az EUROPOL.

2. EU RENDŐRI MISSZIÓ
Válságkezelés Polgári Szemszögből, Elemzés és stratégiai tervezés, Polgári válsághelyzetek és katasztrófák kezelése.

3. NEMZETKÖZI ÉS HATÁROKON ÁTNYÚLÓ BŰNÖZÉS
Anti-terrorizmus: a hamis és hamisított személyi azonosító dokumentumok felkutatása, Illegális bevándorlás és határellenőrzés, Embercsempészés, Pénzmosás és gazdasági bűnözés, Kábítószer csempészés, EURO Hamisítás.

4. SZÁMÍTÓGÉPES BŰNÖZÉS ÉS ADATVÉDELEM
Internetes bűnözés

5. SZOLGÁLATTELJESÍTÉS
Közösségi rendőrség, Közbiztonság, Közrendvédelem, Tömegkatasztrófák, Családon belüli erőszak.

6. VEZETÉS ÉS IRÁNYÍTÁS
Magas rangú Rendőri Vezetők Kurzusa – TOPSPOC, Emberi Jogok, Vezetői fejlődés és a változások kezelése, Rendőri Etika, Korrupció.

7. EGYÉB
Információ kezelése és nyelvi szeminárium (angol, német, francia és spanyol nyelven), Közösen felállított nyomozócsoportok, Információszerzés, Környezeti bűncselekmények, Szervezett bűnözés elleni stratégiai kurzus, Csúcstechnológia és Internetes bűnözés, Bűnügyi információ és kockázatelemzés, CEPOL tevékenységek nemzeti adminisztrációja.

Az eltelt 4 év alatt a magyar kollégák közül 108 fő végzett külföldön megrendezett CEPOL szemináriumon (2001: 8 fő; 2002: 15 fő; 2003: 36 fő; 2004: 49 fő), míg a magyarországi képzéseken (2003. április 07-11. EU Rendvédelmi Rendszerek Ismerete; 2004. november 02-05.), összesen 17 magyar rendvédelmi szakember vett részt. (A külföldi szemináriumokon történő részvétel ingyenes, az étkezés, a szállás, valamint az országon belüli szállítás költségeit a szervező ország fedezi, amelyet a CEPOL utólagos elszámolás alapján visszatérít. A küldő felet az utazás költsége és a napidíj összege terheli.)

A CEPOL az évenként megszervezett kurzusok mellett részt vesz az alábbi programokban is:

1. CARDS Program

A nyugat-balkáni országok rendőrségeinek demokratikus átalakítására hozták létre, melynek célja az EU szabványok és a legjobb gyakorlat átadása / átvétele, regionális együttműködés és hálózat kialakítása, valamint intézményi és ellátási fejlesztés technikai és gyakorlati segítségnyújtás formájában. A program célországai: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Macedónia, valamint Szerbia és Montenegró.

A CARDS program Nyitó Szemináriumára 2004. június 28-július 02. között került sor a BM NOK társszervezésében.

2. CEPOL-MEDA program

A Földközi-tengeri országok részére létrehozott program célországai: Algéria, Ciprus, Egyiptom, Izrael, Jordánia, Libanon, Málta, Marokkó, Palesztin Hatóság, Szíria, Tunézia, és Törökország.

A segítségnyújtás formái: kiképzők kiképzése, rendőri kiképzés nemzetközi együttműködési hálózatának kiépítése és szakértői csere; témakörei: emberi jogok, idegen-gyűlölet elleni harc, szervezett bűnözés elleni harc, terrorizmus elleni harc, pénzmosás, pénzügyi bűnözés elleni harc, valamint az illegális bevándorlás elleni harc.

3. CEPOL-EPLN

A CEPOL létrehozta az Európai Rendőri Tanulási Hálózatot (European Police Learning Net-EPLN), mely az Interneten keresztül érhető el. Az EPLN célja az ismeretek és a jól bevált gyakorlatok ismertetése, közkinccsé tétele. Az EPLN különböző funkciói (Tudástár, Párbeszéd és Tanulás) elősegítik az EU rendészeti rendszereinek harmonizációját és a nemzetközi rendőri együttműködést. Az ismereteket és a tapasztalatokat idő- és térbeli határok nélkül oszthatják meg egymás között a rendvédelmi kollégák.

Az EPLN lapja az alábbi részekből áll:

A *tudástár* röviden összefoglalja a témákat azzal a céllal, hogy a felhasználók lássák, a megfelelő helyen keresnek-e. A kezdő oldalak és a linkek segítik a felhasználót abban, hogy találnak-e bővebb információt a keresett témáról.

A *párbeszéd* rész lehetőséget nyújt arra, hogy egy meghatározott szakterületen tevékenykedő nemzetközi szakértőkkel konzultáljunk, anélkül, hogy elmozdulnánk az íróasztalunktól.

A *tanulás* rész a távoktatást szolgálja.

A Nemzetközi Program Iroda munkatársa az EPLN magyar szerkesztője és fordítója.

Egyéb nemzetközi tevékenységek

A Nemzetközi Program Iroda a CEPOL kiutazások mellett szervezi a BM NOK munkatársai részére a külföldi kiküldetések előkészítését, és az utak elszámolását.

A Nemzetközi Program Iroda munkatársai a BM NOK protokolláris feladatainak ellátásában, illetve külföldi vendégek fogadásában is jelentős szerepet vállal, tekintettel arra, hogy az iroda minden munkatársa beszél idegen nyelvet, nyelveket.

2004-től különféle Európai Uniós Pályázatokban történő részvétel előkészítése és koordinálása.

Kiemelkedő események

- 2001. márciusban Nemzetközi Rendészeti Békefenntartó Konferenciát szerveztünk, amelyen az eddigi békfenntartó missziókban szolgálatot teljesítők vettek részt (összesen 150 fő).

- A Magyarországra akkreditált rendészeti attasék számára, évente szakmai napot rendeztünk.

- 2002. március 6-7-én Nemzetközi Rend és Katasztrófavédelmi Lelkészi Konferenciát szerveztünk, amelyen 2 fő külföldi és 42 fő magyar kolléga vett részt. A Konferencián a rendvédelmi területen dolgozó pszichológusok, valamint a rendvédelmi szervekkel kapcsolatban álló lelkészek előadásokon, csoportos megbeszéléseken, vitákon adták közre tapasztalataikat. A konferencia előadói a 2001-es Tiszai árvíz alkalmával szerzett tapasztalataikat is feldolgozták. A szemináriumon kettő fő amerikai rendészeti lelkész a Nemzetközi Rendészeti Lelkészi Szövetség tagjaként elemezte és közreadta a New York-i Világkereskedelmi Központnál végrehajtott terrortámadás utáni lelki- és pszichológiai problémák enyhítésére irányuló rendőri és lelkészi feladatokat, tapasztalatokat.

- 2002. április 8-án a BM NOK adott helyet a „Nemzetközi Roma nap a Rendvédelemben" című konferenciának. 41 fő meghívott vendég, 10 fő magyar és 2 fő külföldi előadó részvételével számos témában

érkeztek. A rendvédelmi szervek és a romák viszonya, a rendőr-roma konfliktus kezelése és megelőzése, a cigány kisebbséggel történő kapcsolattartás, együttműködés, illetve kommunikáció terén is elért főbb rendőrségi eredmények mellett olyan téma is terítékre került, mint a szlovák helyzet a roma problematika megoldásában a Szlovák Köztársaságban. Megjelentettük az előadások anyagaiból összeállított kiadványt, amit a résztvevőknek is megküldtünk.

- 2002. augusztus 30-án megünnepeltük Magyarország 10 éves részvételét a Kambodzsai ENSZ misszióban egy Jubileumi Találkozó keretében. A találkozón a magyar kontingens mintegy 80 fője vett részt, vendégül láttuk az országos rendőr-főkapitányt, a volt belügyminisztert, valamint a Külügyminisztérium képviselőit.

- 2003. február 28-án a Boszniai misszióból hazatért kollégák részére utótalálkozót szerveztünk, 70 fő részvételével, melynek keretén belül megalakítottunk a Békefenntartói Nemzetközi Polgári Rendőri Egyesület (AMACIP) magyar csoportját.

- 2004-ben a BM NOK a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium valamint az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal által kiírt CSALÁDBARÁT MUNKAHELY 2004. pályázatán a családi élet és a munkavégzés összehangolásában elért eredményeiért elismerő oklevelet szerzett. A pályázatot a Nemzetközi Program Iroda munkatársai készítették el.

Várható feladatok

- ***CEPOL*** (tanfolyamok szervezése, koordinálása)

- ***Nyelvtanfolyamok*** (több nyelvtanfolyam szervezése)

- ***Nemzetközi pályázatok*** (részvétel több nemzetközi pályázatban)

- ***Békefenntartás*** (2005. őszén a Macedóniai misszióból visszatérő ENSZ előadó visszaveszi az ideiglenesen a TKO által ellátott békefenntartással kapcsolatos feladatokat)

- ***Gyermektáborok*** (2005. nyarán 2 gyermektábort szervezünk, egy angol nyelvi tábort a Rendészeti szervek dolgozói gyermekei részére, és egyet a Csángó gyermekek részére)

4.3. Továbbképzési és Koordinációs Osztály (TKO)

A Továbbképzési és Koordinációs Osztály az igazgató közvetlen hatáskörében látja el feladatait. Szerteágazó munkaprofilja mellett alapfeladata:

- az intézményben folyó képzések oktatáslogisztikai háttérbiztosítása, valamint;
- rendészeti szerveink részére folyó képzésekhez a helyszín illetve előadók (esetenként külföldről történő) biztosítása.

A 10 fős osztály két oktatásszervezőt, két informatikust és a házinyomda két alkalmazottját foglalkoztatja. A páros csoportok mellett a TKO napi feladatait egy taktikai főelőadó, egy könyvtáros és egy titkárnő látja el.

Oktatásszervezés

Feladatuk a BM NOK-hoz érkezett, képzéssel vagy rendezvénnyel kapcsolatos igények (például: beléptetési, szállás, étkezési, parkolási, oktatástechnikai stb. kívánalmak) összegyűjtése és a megfelelő osztályok részére történő továbbítása. Szervezik és koordinálják TKO vagy külső szervezet által tervbe vett hazai vagy nemzetközi kurzusokat, konferenciákat, tanácskozásokat, találkozókat. Készíti, és folyamatosan vezeti az objektum elosztási tervét és a szállások kivételével, koordinálja az összes belső és külső képzést. Elkészíti az osztály havi munka és ellenőrzési tervét, valamint az osztály féléves és éves jelentésének adatszolgáltatási szegmensét. Ellátja a NOK sajtóreferensi tevékenységét, ezen belül kiemelt feladata:

- az éves sajtóterv elkészítése
- a kiemelkedő rendezvényeken, nagyobb jelentőségű képzéseken, konferenciákon sajtótájékoztató megszervezése
- sajtóközlemények elkészítése
- szükség szerint célinterjúk szervezése
- szerkesztői feladatok ellátása, illetve publikációk megjelentetése a BM NOK Hírmondó című kiadványában
- folyamatos együttműködés fenntartása az intézményünkkel közvetlenül kapcsolatban álló sajtóorgánumokkal.

Az oktatásszervező csoport, képzési terveket készít, melyeket egyeztet és koordinál a hazai és nemzetközi szervezetekkel, az oktatókkal, valamint a tanfolyam résztvevőivel. Elkészíti a TKO hatáskörébe utalt NOK rendezvények forgatókönyvét, valamint a hozzá tartozó programokat.

A 2004-es esztendő kiemelt feladata volt a Külügyminisztériummal történt, januári megállapodás alapján, a Határőrség Országos Parancsnokságával, valamint a Közép-Európai Választási Szakértők Nemzetközi Szövetségével (ACEEEO) együttműködésben beindított és sikeresen végrehajtott Nemzetközi Együttműködési és Fejlesztési Program (NEFE). A projekt keretén belül a TKO csak 2004-ben három nemzetközi határrendészeti kurzust (bosznia-hercegovinai, ukrán és szerb-montenegrói, határőrök, határrendészeti szakemberek részére), valamint egy kéthetes továbbképzést bonyolított palesztin választási szakértők részére. Ez utóbbi képzés külpolitikai jelentősége a 2005. január 9-én megtartott és sikerrel lezajlott gázai és ramallahi (palesztin) elnökválasztás tükrében vitathatatlan.

A hangsúlyozottan, nem a teljesség igényével összeállított kiemelkedő rendezvények 2004-ben az alábbiak voltak:

- a Belügyminisztérium mozambiki nemzetközi békefenntartó szerepvállalásának (ONUMOZ) 10. éves jubileumi ünnepsége;
- Bűnmegelőzési Szakmai Konferencia;
- NEFE Bosznia-Hercegovinai Határrendészeti Képzés;
- NEFE Palesztin Választási Szakértők Képzése;
- NEFE Ukrán Határrendészeti Képzés;
- NEFE Szerb-Montenegrói Határrendészeti Képzés;
- a speciális feladattal Irakba delegált rendőrkollégák speciális felkészítése;
- a képzési feladattal Afganisztánba és Jordániába kiküldött munkatársak célfelkészítése;
- Nemzetközi Békefenntartói Konferencia és AMACIP Nemzetközi Bajtársi Találkozó;
- a Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság konferenciájának előkészítése;
- közigazgatási továbbképzések támogatása;

- fotókiállítással és előadássorozattal egybekötött kulturális program (**Horváth Pál** dandártábornok: „Irak, Irán, Kuvait", illetve „Kambodzsa, Ciprus, Thaiföld" címmel) előkészítésének és a helyszíneken egykoron szolgálatot teljesítő magyar békefenntartók bajtársi találkozójának támogatása;
- terrorizmus ellenes nemzetközi képzés koordinálása, a hallgatók kísérése;
- az MFO Sínai-félszigeti békemisszió évi két váltása célfelkészítésének támogatása.

Taktikai feladatok

Aki tett már látogatást intézményünkben, esetleg belekóstolt taktikai képzési rendszerünkbe, netán megízlelte egy *pisztolypárbaj* kellemetlen, mégis mással nem pótolható, gyakorlati tapasztalattal felvértező érzését, az gyanítom pontosan tudja, mekkora ellentét feszül a könnyen *bagatelizálható* és semmitmondó: „taktikai feladatok" kifejezés, valamint az e tárgykörben megvalósított egyedülálló képzés között. A BM NOK intézkedés- és lélektaktikai tréningje, amelynek bevezetése és tudományos értékű kidolgozása **Végh József** ny. r. alezredes, klinikai szakpszichológus és **Dr. Farkas István** r. alezredes nevéhez fűződik, egy felfutóban lévő, hiánypótló tréning, amely meggyőződésünk szerint, a nem túl távoli jövőben, alapját képezheti majd a rendészeti szervek kiválasztási-alkalmassági szűrésének, általános kiképzésének, továbbá szinten tartó programjának.

Ezen kiemelt fontosságú napi tréningeknek az ILEA alárendeltségébe tartozó és a BM NOK-kal közösen működtetett taktikai ház ad otthon, amely szimulációs helyiségei mellett, audiovizuális rendszerek alkalmazásával segíti az itt folyó oktatást, valamint a gyakorlatok kiértékelését.

A taktikai ház felügyelete, állagának megóvása, az ott folyó oktatás szervezése, koordinálása, felügyelete, és kiértékelése, továbbá az ott rendszeresített gyakorló és védő eszközök karbantartása, használatainak betanítása, a taktikai főelőadó alapfeladata, mindez persze a ház biztonsági szabályzatának szigorú betartatásával. Biztosítja az ILEA tanmenetében szervezett taktikai képzésekhez a rendszeresített felszereléseket, illetve figyelemmel kíséri azok szakszerű használatát. Mindezen képzéseken, felkérés esetén, oktatói feladatokat is ellát. Kezeli, nyilvántartja, tárolja és beszerzi a taktikai képzéshez szükséghez *simunition*[5] lőszereket, valamint a Nemzetközi Oktatási Központ simunition fegyvereit.

Munkája persze nem csupán gyakorlati képzésből áll: különböző szintű, tárgyú képzési programokat állít össze a magyar rendvédelmi szervek részére. Ennek megfelelően karbantartja az objektum kiürítési, valamint az intézmény riasztási tervét. Ezen munkafolyamaton belül évente felülvizsgálja az objektum biztonsági rendszereit, mely alapján tervet készít, a fokozott biztonsági intézkedések bevezetésére és új technikai eszközök beszerzésére.

Taktikai főelőadónk irányítja az objektum beléptetését végző kapu- és ügyeleti szolgálat precíz és szakszerű működtetését, szolgálatellátását. A BM NOK vezetése elkötelezett abban, hogy a terrorfenyegetettség növekedése miatt az intézmény eddigi beléptetési és mozgási szabályait a rendelkezésre álló források szerinti ütemezésben modernizálja – ahol kell, szigorítsa – amely elgondolást a korábban kiadott belépőkártyák felülvizsgálatával – szükség szerint letiltatásával –, valamint az érvényesek aktualizálásával kezdett el. A taktikai főelőadó elkészíti az intézmény őrzését ellátó társaság dolgozói, valamint a BM NOK hivatásos állományának képzésére vonatkozó terveket, és a jóváhagyott tervek alapján a képzéseket végrehajtatja.

Pszichológus

Nem szerepel az osztálynévsorban, szerződéssel alkalmazott független, külső szakértő, aki a megbízott igazgató közvetlen hatáskörében tevékenykedik. Intézményünkben gyakorolt napi tevékenysége azonban horderejénél fogva kötelez bennünket e speciális szakterület felvillantására.

Alapvető feladatai békeműveleti, illetve az ehhez tartozó felkészítések lebonyolítása, ezen belül:

- A külszolgálati tevékenységre történő kiválasztásban való aktív közreműködés;
- a képzések megtervezésében és végrehajtásában való részvétel, valamint a misszióból visszaérkezők részére tartott visszailleszkedési program összeállítása és levezénylése.

További feladata a BM NOK munkatársai részére tanfolyamok megtartása, úgymint:

- vezetőképzés;
- csoportépítő tréningek stb.

Periférikus – fenti két képzési rendszerbe nem illeszthető – tréningek szervezése, a programok összeállítása és levezénylése, ezen belül:

- magyar biztonsági vezetők részére tanfolyamok lebonyolítása;
- biztonsági cégek munkatársai részére továbbképzések megtartása;
- a BM NOK-ban végrehajtásra kerülő tűsztárgyaló alap- és továbbképzések szervezése, tematikájának kidolgozása és végrehajtása;
- az intézményben a válságkezelés témakörében tartandó képzésekben való szervezési feladatok ellátása és közreműködés.

Klinikai szakpszichológusként igény szerint a BM NOK munkatársai részére egyéni tanácsadással szolgál, továbbá rendelkezésre áll a magyar rendvédelmi szervek igénye szerint szaktanácsadóként, mely utóbbi megvalósítása igazgatói engedély alapján történik.

Informatika

Noha az informatikai csoport alapvető feladata a számítástechnikai eszközök és a kapcsolódó kommunikációs, multimédiás, oktatástechnikai területek tervezése, üzemeltetése, fejlesztése, karbantartása, valamint új eszközök rendszerbe illesztése, ezen felül, a csoport mégis egy komplex munkafolyamatot végez. Munkatársaink átfogó ismerettel rendelkeznek a rendszer és alkalmazóprogramok helyi és hálózatos környezetben történő alkalmazásával kapcsolatban, mely szakismeret birtokában az informatikai csoport felelős a BM NOK honlapjának tervezéséért, frissítéséért is.

Szakmai segítséget nyújtanak a Gazdasági és Ellátó Osztálynak (GEO) a leltár végrehajtásában, vezetik a számítástechnikai eszközökben történő változásokat, azokat a GEO rendelkezésére bocsátják.

Kiemelt feladat – a NOK 2001. évben életbe léptetett, új beléptetési szabályokhoz igazodó – belépőkártyák tervezése, gyártása és folyamatos

karbantartása; valamint a sportbelépők és a mágneskártyás NOK belépők elkészítése.

A szakcsoport folyamatosan részt vesz kiemelt rendezvények technikai hátterének biztosításában. E tevékenységi kör lefedi a NOK rendezvényeken készült fénykép-videó anyagok elektronikus dokumentálását, archiválását is. Igény esetén rögzítik és sokszorosítják előadások, konferenciák, tanfolyamok adat, hang és videó anyagait.

Az intézményben megtartásra kerülő külsős számítástechnikai képzésekhez biztosítják az igényekhez igazodó műszaki és technikai hátteret, azoknak zavartalan, folyamatos működését. Folyamatosan ellátja az oktatáshoz kapcsolódó műszaki és technikai feladatokat. Felügyeli a műszaki eszközökkel felszerelt tantermeket, előkészíti a delegációk részére a számítógépes bemutatókat, ismertető anyagokat, segítséget nyújt az előadóknak műszaki problémák esetén.

Ellátja intézményünk rendszergazdai feladatait. Folyamatos felügyeletet biztosít a számítógépen dolgozó felhasználók részére, egyben a nemzetközi, vagy magyar szállóvendégek internetes igényét is kielégíti. Eszközhiba esetén helyszíni hibajavítást végez, el nem hárítható hibák esetén gondoskodik az eszközök külső javíttatásáról.

A Nemzetközi Rendészeti Akadémiával történt megegyezés alapján szakmai segítséget nyújt az ILEA-nak, ha rendszergazdájuk a munkavégzésben akadályoztatva van. Részt vesz, illetve segítséget nyújt a BM NOK belső és külső kiadványainak tervezésében, nyomdai előkészítésében.

Fentieken túlmenően előkészíti és aktualizálja intézményünk informatikai fejlesztési tervét, előkészíti és végrehajtja az ehhez kapcsolódó beszerzéseket. A külső cégekkel folyamatos kapcsolatot tart.

Házinyomda

Noha a házinyomda és a könyvtár intézményünkben történő állandó üzemeltetését az ILEA létrehozásakor az amerikai és a magyar kormány kétoldalú megállapodása rögzíti, a BM NOK időközben felvállalt többletfeladatai a saját nyomda és könyvtár fenntartását a szerződésben foglalt kötelezettség nélkül is megkövetelnék. Megítélésünk szerint a modern, hatékony és folyamatosan minőségi képzéshez elengedhetetlen a BM NOK felelősségi körébe tartozó akadémiák és osztályok által igényelt jogszabályok, szakfolyóiratok, tanfolyami és nyelvi képzéshez nélkülözhetetlen oktatási

anyagok helyi sokszorosítása, a napi anyagok, (pénzügyi bizonylatok, nyomtatványok levelezés stb.), továbbá a NOK belső szabályozók, kiadványok és szóróanyagok objektumon belüli, határidőre, jó minőségben történő elkészítése. Itt kell, hogy említsem: ennek a könyvnek a projektje mögött is házinyomdánk munkatársai állnak.

Messze nem a kihasználatlan kapacitás miatt, sokkal inkább – egyfajta megtisztelő kényszer szülte igény, hogy fentiek mellett házinyomdánk külső szervek részére is rendszeresen bedolgozik. Megrendelő partnerünk többek között a BM Oktatási Főigazgatóság, a korábbi fejezetekben említett Rendőri Szervek Kiképző Központja (RSZKK), valamint a Tarnamérai Múzeum is, mely intézmények részére nyomdánk okleveleket, meghívókat, éves sportnaptárakat készít, történelmi értékű csendőr dokumentumokat archivál, plakátokat másol, esetleg a BM Hírosztály részére készít speciális címkéket.

Persze minél magasabb szintű a vállalt – vagy a megrendelők által már megszokott, így ennek megfelelően az igényelt – szolgáltatás, annál magasabb költséget feltételez egy ilyen saját egység fenntartása. A házinyomda továbbfejlesztése, folyamatos modernizálása, túlterheltségének csökkentése, valamint a nyomdai rendszerek állagának megóvása jelentős anyagi terhet ró az intézményre akkor is, ha az általunk a következő évre kitűzött célok megvalósítása – éppen az anyagi források folyamatos apadása miatt – sok esetben lelassul, vagy időszakosan megreked. A BM NOK mindenkori anyagi helyzetét figyelmen kívül hagyó feladatnövekedés miatt, a nyomdai gépek, műszerek terhelése is jelentősen növekedett, melynek hatására az amortizációs folyamatok felgyorsultak, így az e miatt sűrűsödő gép- illetve alkatrészcserék, javítások újabb anyagi forrás felkutatására kényszerítenek bennünket.

Könyvtár

Folyamatosan bővített könyvpark, napisajtó és magazinpaletta várja az érdeklődő, kikapcsolódni vágyó hazai és külföldi rendvédelmi szakembereket. Könyvtárunk mintegy 10.800 kötetének 60%-a magyar és nemzetközi szépirodalom, 40%-a hazai és külföldi szakirodalom.

Éves viszonylatban a könyvtár látogatóinak száma 3.000-3.200 fő közé tehető, mely létszám dinamikus emelkedésének oka lehet a 2004-es év folyamán beindított DVD kölcsönzési szolgáltatás is. Állandó beiratkozott tagjaink száma 67 fő, s e mellett az ILEA kurzusok ideje alatt is számíthatunk 20-25 fő ideiglenes beiratkozóra.

Külön helyiségünkben két független végponton, korlátlan Internet elérést biztosító számítógép áll a hallgatók részére.

Fentieken túlmenően a könyvtár ellátja az ILEA oktatási anyagainak nyilvántartását és a kiadványok hallgatók részére történő biztosítását. Raktározza és kezeli az RTF Rendőrszervező tanfolyamán készült szakdolgozatokat és biztosítja a mindenkori hallgatóknak az igény szerinti hozzáférési lehetőséget.
Számítógépen folyamatosan frissíti az újonnan beszerzésre kerülő könyvek adatait, így azok a BM NOK hálózatán is figyelemmel kísérhetők.

4.4. Titkárság

Egy osztály jogállású, az igazgató közvetlen alárendeltségében tevékenykedő szervezeti elem, amely már maga a szervezet előtt létezett. A BM NOK egyszemélyes titkársága (legalábbis annak majdani vezetője) ugyanis az őt integráló anyaszervezet hivatalos megalakulását megelőzően három hónappal már az ügyben tevékenykedett, hogy tervek és szabályzatok elkészítésének útján a BM NOK tényleges megalakulását előkészítse. A titkárság így már intézményünk fizikai létezését megelőzően szervezte a majdani osztályok elhelyezésének rendjét, folyt az adminisztrációs munka az új munkatársak kiválasztására, valamint a régi, kipróbált kollégák más szervezetektől történő vezényléses átirányítására.

A BM NOK megalakulását követő legnagyobb kihívás az objektum területén már működő, a szervezeti változásokban érintett három oktatási intézmény: a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA), a Közép-európai Rendőr Akadémia (KERA), valamint a Nemzetközi Program Iroda (NPI) által szervezett tanfolyamok, kurzusok, továbbképzések és egyéb rendezvények mindinkább zökkenőmentes lebonyolítása volt. A titkárság vitathatatlanul maradandó szerepet játszott az oktatás magas szintű feltételeinek megteremtésében. Osztályunk történelmének hajnalán 5 fővel, mára 4 fővel „üzemel", mely 4 fő feltételezi az Ügykezelő Iroda (nálunk: TÜK iroda) két munkatársát is.

A BM NOK megalakulása óta – a teljesség igénye nélkül – a titkárság kiemelt feladatai az alábbiak voltak:

- az intézményben korábban tevékenykedő ORFK OKK (valamint utódszervezete az ORFK RSZKK) hátramaradt anyagainak minősítése, szükség esetén selejtezése;
- a BM NOK Szervezeti és Működési Szabályzatának (SZMSZ) kidolgozása;
- a Belső Iratkezelési Szabályzat és Irattári Terv elkészítése, az Országos Levéltárnak történt felterjesztése;
- a BM NOK Szolgálati Utasításának kidolgozása;
- intézményünk Riasztási, Berendelési Készültségi Tervének elkészítése, annak a BM Védelmi Iroda részére jóváhagyási igénnyel történő felterjesztése;
- a BM NOK éves Rendezvény és Munkaterveinek összefésülése, felterjesztése;

- részvétel az EU Válságkezelő Rendőri Erő 107 fős magyar kontingensének felkészítésében (szervezési és lebonyolítási feladatok);
- az őr és ügyeleti szolgálat újjászervezése, az ügyeletesek részére továbbképzések, valamint a havi munkaértekezletek megszervezése, megtartása;
- az objektumba történő beléptetés rendszerének kidolgozása, e feladatkörön belül új belépő és sport igazolványok megtervezése, elkészítése és kiadása.

Nem kiemelt, mégis fontos napi, de legalábbis rendszeres tevékenységi körükbe tartozik (ismét nem a teljesség igényével) az alábbi munkaterületek lefedése:

- a havi Munka és Ellenőrzési Tervek kidolgozása;
- vezetői értekezletek folyamatos előkészítése;
- jogszabályok, szabályzatok folyamatos figyelése, az intézmény belső utasításainak, igazgatói intézkedéseinek elkészítése.
- az intézmény féléves és éves tevékenységét értékelő jelentés összesítése és felterjesztése;
- az Ügykezelői Iroda vezetése, napi munkájuk koordinálása, az ügykezeléssel kapcsolatos belső továbbképzések megszervezése;
- nemzetközi békeműveletekkel (ENSZ, EBESZ, EU, NATO, MFO) kapcsolatos kapcsolattartói, oktatási, célfelkészítési, visszailleszkedési programok és feladatok szervezése, ellátása;
- a magyar rendvédelmi szervek részére kiírt és megtartott képzéseken történő képviselet, illetve külföldi előadók szervezése;
- hazai és nemzetközi konferenciák, szemináriumok, rendezvények szervezésében történő segítségnyújtás.

Természetesen a fenti lista nem lehet teljes, hiszen az Ügykezelői Irodánk is önálló (részletezésre érdemes) munkaterülettel bír.

4.5. Gazdasági és Ellátó Osztály (GEO)

A Nemzetközi Oktatási Központ Gazdasági és Ellátó Osztálya a legnagyobb létszámmal működő szervezet az intézményen belül.

A Gazdasági és Ellátó Osztály felelős a BM NOK hazai és nemzetközi kötelezettségvállalásából fakadó feladatok teljes körű, logisztikai biztosításáért. Az osztályt két alosztály, egyrészt a Számviteli és Pénzügyi Alosztály, másrészt az Ellátó Alosztály, valamint az Egészségügyi csoport alkotják.

A Számviteli és Pénzügyi Alosztály alapvető feladata az objektumban dolgozó és tanuló állománnyal kapcsolatos kiadások és bevételek koordinálása, kezelése és naprakész nyilvántartása, a BM NOK költségvetésének tervezése, valamint az intézmény fizetőképességének megőrzése.

Az Ellátó Alosztály feladata a BM NOK objektumában illetve azon kívül a BM NOK által szervezett és végrehajtott feladatok teljes körű anyagi biztosítása.

Így többek között:

- szállás biztosítás
- étkeztetés

(külföldi hallgatók számára minden nap, napi 3x-i, valamint munkahelyi étkeztetés, a különböző nemzetközi illetve hazai rendezvények biztosítása)

- szállítási feladatok
- az intézmény gépjárműveinek üzemeltetése, karbantartása
- az objektum épületeinek karbantartása, felújítása
- irodai felszerelés, irodaszer ellátás

Az egészségügyi csoport egészségügyi felügyeletet biztosít, ezen belül belgyógyászati, üzemorvosi, sportorvosi ellátásból tevődik össze. A sürgősségi eseteken kívül prevenciós és gondozási feladatokat is ellát. Heti 2 alkalommal fogorvosi rendelést biztosítunk az ILEA hallgatók, valamint dolgozóink részére. A rendelő felszereltsége lehetővé teszi alapvető labor vizsgálatok, pl. EKG, és Doppler szűrővizsgálat elvégzését. Soft laeser terápiával és TENS kezelésekkel számos beteg rheumatológiai ellátását kiváltjuk. Otoophtalmoscop készülékünk lehetővé teszi, hogy szövődménymentes fül-orr-gégészeti és szemészeti betegségekkel nem kell szakrendelést igénybe vennünk.

A szolgálat végzi az objektum közegészségügyi ellenőrzését, munkavédelmi bejárását is.

Az osztály dolgozói – mindenki a saját területén – jól képzett, tapasztalt szakemberek, akik minden tudásukat latba vetve végzik napi munkájukat igyekezve megteremteni az intézmény zökkenőmentes működését.

Jegyzetek a 4. fejezethez

[1] Dr. Boda József: A nemzetközi oktatás és képzés a magyar rendvédelmi szerveknél – előadói jegyzet, 2. o. – 2001.
[2] A BM NOK Alapító Okirata.
[3] Train the Trainers = angol: kiképzők kiképzése.
[4] Forrás: éves jelentések.
[5] Simunition = angol: a simulation (szimuláció) és az ammunition (lőszer) szavakból összetolt mozaik-kifejezés, amely így utal arra, hogy a gyakorlatok végrehajtása speciális és nem éleslőszerrel történik.

5. 1901-ÓTA AZ OBJEKTUMBAN MŰKÖDŐ SZERVEK

Az 1899. évi XXIX. törvénycikk alapján a belügyminiszter, a csendőrség korszerű elhelyezésére, laktanyát építtetett a Böszörményi út 21. számú ingatlanon. Az épület 1901-ben készült el.

III. CSENDŐRKERÜLETI PARANCSNOKSÁG 1901-1919.
BUDAPESTI VÖRÖSŐR KERÜLETI PARANCSNOKSÁG ÉS A
PEST-PILIS-SOLT KERÜLETI VÖRÖSŐR PARANCSNOKSÁG 1919.
I. CSENDŐRSÉGI FELSZERELÉSI ÉS ANYAGRAKTÁR 1901-1944.
I. CSENDŐRKERÜLETI PARANCSNOKSÁG 1920-1944.
CSENDŐRTISZTI TANFOLYAM.
PÓTKERET PARANCSNOKSÁG.
CSENDŐRSÉG ÁLLANDÓ TANULMÁNYI BIZOTTSÁGA.
KÖZPONTI CSENDŐRNYOMOZÓ PARANCSNOKSÁG 1931-1944.
CSENDŐRSÉGI LAPOK SZERKESZTŐSÉGE 1910-1944.
KÖZPONTI GAZDASÁGI HIVATAL
HÍRADÓ OSZTÁLYPARANCSNOKSÁG

SZOVJET PARANCSNOKSÁG 1945.
VOLT NYILASOK SZÁMÁRA LÉTESÍTETT INTERNÁLÓ-TÁBOR 1945.
BÜM. ORSZÁGOS SZAKTANULMÁNYI FELÜGYELŐSÉG 1945.
NYOMOZÓ TISZTHELYETTESI TANFOLYAM 1947.
FOLYAMRENDÉSZETI TANFOLYAM 1947.
RENDŐRTISZTI TANFOLYAM 1947.
RENDŐRAKADÉMIA 1947-1949.
TÖRZSTISZTI FŐISKOLA 1949.
RENDŐRTISZTI TANFOLYAM.
NEVELŐTISZTI TANFOLYAM.

BUDAPESTI KARHATALMI FORRADALMI EZRED II. ZÁSZLÓALJA 1956.

RENDŐRTISZTI AKADÉMIA 1957.
ŐRSPARANCSNOKKÉPZŐ ISKOLA.
KÖRZETI MEGBÍZOTTI TANFOLYAM 1960.
KÖZLEKEDÉSRENDÉSZETI TANFOLYAM.
TISZTHELYETTES-KÉPZŐ ISKOLA.
KUN BÉLA RENDŐRTISZTHELYETTES-KÉPZŐ ISKOLA 1968-1974.
KUN BÉLA ZÁSZLÓSKÉPZŐ ISKOLA 1974-1990.

ZÁSZLÓSKÉPZŐ ISKOLA 1991.
TISZTHELYETTES-KÉPZŐ ISKOLA 1991.
ORFK OKTATÁSI- ÉS KIKÉPZŐ KÖZPONT 1992-1997.
KÖZÉP-EURÓPAI RENDŐR AKADÉMIA 1995-
NEMZETKÖZI RENDÉSZETI AKADÉMIA 1995-
RSZKK RENDVÉDELMI SZERVEK KIKÉPZŐ KÖZPONTJA 1997-1999.
BM NEMZETKÖZI OKTATÁST KÖZPONT 1999-

6. ZÁRSZÓ

E tanulmánykötet első kiadása az objektum felépítésének, átadásának 100. évfordulója tiszteletére jelent meg. Tudatában voltunk annak, hogy:

„(...) nélkülözhetetlen a nemzeti rendvédelmi hagyományaink feltárásának folytatása, a kutatási eredmények számbavétele és közkinccsé tétele. Ennek, a nemzeti rendvédelem-történeti értékeink feltárására irányuló folyamatoknak képezik fontos láncszemét, az objektumtörténeti kutatások és publikációk. (...) Az objektumtörténeti kutatások, elterjedésük esetén, fontos szerepet tölthetnének be a rendvédelmi testületek és a lakosság kapcsolatának alakításában.”
(dr. Parádi József).

A kiadvány iránt megmutatkozó érdeklődés – az első kiadás rövid idő alatt elfogyott -, arra késztette a szakmai vezetést, hogy kezdeményezze a második, javított, bővített kiadás összeállítását. A kezdeti jelentős energiát felemésztő feladatok elvégzését követően, 2005. év végére sor kerülhetett a kéziratok lezárására és a műszaki, technikai munkák elkezdésére. Sajnálatos, hogy személyi, szervezeti, pénzügyi és technikai okok miatt a meghatározott határidők nem voltak betarthatók és így a kiadás jelentős késedelmet szenvedett.

Ezért is az érdeklődők, közreműködők elnézését, megértését kérjük.

Természetesen a további késedelem elkerülése érdekében arra már nem volt lehetőség, hogy az adatokat (rendfokozat, beosztás, időpont, történések stb.) frissítsük, így ezen információk aktualizálásától eltekintettünk s mindenütt a kézirat lezárásának adatait vettük figyelembe.

2008. július.

Tisztelettel:

Kerekes Tamás Iván
műszaki szerkesztő

7. RÖVIDÍTÉSEK FELOLDÁSA

(az anyagban szereplő fontosabb rövidítések feloldása és fordítása)

AB	Alkotmánybíróság
ACEEEO	Association of Central and Eastern European Election Officials (Közép és Kelet-európai Választási Szakértők Egyesülete)
ACEEEO	Association of Central European Electoral Exprets Organization Középeurópai Választási Szakértők Szervezetének Egyesülete
AEPC	The Association of European Police Colleges (Európai Rendőr Főiskolák /Egyetemek/ Szövetsége)
AHPA	Austrian-Hungarian Police Academy (Osztrák-Magyar Rendőr Akadémia)
AMACIP	Association Mondiale & Amicale CivPol CivPol Tagok Baráti Világszövetsége
APEH	Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal
ÁVH	Államvédelmi Hatóság
ÁVO	Államvédelmi Osztály
BM	Belügyminisztérium
Bp.	Budapest
BRFK	Budapesti Rendőr-főkapitányság
BV	Büntetés-végrehajtás
CEPOL	European Police Colleges (Európai Rendőr Akadémia)
CivPol	Civilian Police (A nemzetközi békeműveletek rendészeti állományú tagjainak gyűjtőneve)
cs. Kir.	császári és királyi
csö.	Csendőr
CSÜSZ	Csendőrségi Ügyviteli Szabályzat
D. C.	District of Columbia (amerikai szövetségi kerület)
Dr., dr.	Doktor
DVD	Digital Versatile Disc (Digitális sokoldalú lemez) számítógép digitális adattárolója
EBEÉ	Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (Szervezet) 1994 decemberig, majd: EBESZ

EBESZ	Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (1994-ig: EBEÉ)
EKG	Elektrokardiográf
EKI	Elemző és Koordinációs Igazgatóság
ELEC	European Law Enforcement Cooperation (Európai Rendészeti Együttműködés) Szövetség
Eln.	Elnöki
ENFOPOL 118	Enforcement Police Megerősített Rendőrség (projekt)
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete (United Nations Organisation – UNO)
EPLN	European Police Learning Net (Európai Rendőrségi Tanulási Hálózat)
ET	Európa Tanács
EU	Európai Unió (European Union)
EUPM	European Union Police Mission Európai Unió Rendőri Misszió
FBI	Federal Bureau of Investigation (Szövetségi Nyomozó Iroda)
FEP	Forgalmi Ellenőrzési Pont Ha ez a kifejezés határőrségi kontextusban van, akkor: Forgalom Ellenőrző- és Áteresztő Pont!
GB	Governing Board – Irányító Testület (CEPOL Vezető Testülete)
GEO	Gazdasági és Ellátó Osztály
HIV	Human Immunodefiency Virus (Emberi immunhiányos vírus)
Hör., hör.	Határőrség
IAPTC	International Association of Peacekeeping Training Centers (Békefenntartó Kiképző Központok Nemzetközi Szövetsége)
ILEA	International Law Enforcement Academy (Nemzetközi Rendészeti Akadémia, NRA)
ISM	Ifjúsági és Sport Minisztérium
K.u.K.	Käiser und König (császári és királyi)
KERA	Közép-európai Rendőr Akadémia (Mitteleuropäische Polizeiakademie – MEPA)
Kir., kir.	Királyi
KKI	Központi Koordinációs Iroda (Bécs) (Zentral Koordination Büro –Wien) ZKB

Korm.r.	Kormányrendelet
KR	Készenléti Rendőrség
M.kir.,	Magyar Királyi
Me.r, ME.r	Miniszterelnöki (rendelet)
MEDA	Euro-Mediterranean Partnership (Euro-Mediterrán Partnerség) (CEPOL képzés a földközi-tengeri országoknak)
MEPA	Mitteleuropäische Polizeiakademie (Közép-európai Rendőr Akadémia – KERA)
MFO	Multinational Force and Observers (Többnemzetiségű Erők és Megfigyelők – TEM)
MINURSO	Misión de las Naciones Unidas para el referéndum del Sáhara Occidental (Az ENSz Nyugat-Szaharai Missziója a Népszavazásért)
MKCS	Magyar Királyi Csendőrség
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Észak-atlanti Védelmi Szövetség)
NBPA	North Baltic Police Academy (Észak-balti Rendőr Akadémia)
NEFE	Nemzetközi Együttműködési és Fejlesztési Program
NOK	Nemzetközi Oktatási Központ
NPI	Nemzetközi Program Iroda
NRA	Nemzetközi Rendészeti Akadémia (International Law Enforcement Academy – ILEA)
ny., nya.	nyugállományú
OKK	Oktatási és Kiképző Központ
ONUMOZ	Operaçao Nacoes Unidas em Moçambique (ENSz Mozambiki Misszió)
ORFK	Országos Rendőr-főkapitányság, Országos Rendőrfőkapitány
OSCE	Organization of Security and Cooperation in Europe (Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet)
Ph.D.	Philosophiae Doctor
PHARE	Poland and Hungary Assistance for Economic Restructuring Program (Lengyelország-Magyarország Gazdasági Átalakításáért Felelős Program)
Pl., pld.	például
PROXIMA	Európai Unió macedóniai missziójának fantázianeve
r.	rendőr
Re., r.	Rendelet

RSZKK	Rendészeti Szervek Kiképző Központja
RTF	Rendőrtiszti Főiskola
RTHI	Rendőr-tiszthelyettesképző Iskola
RTKI	Rendőr Tisztképző Iskola
RVKI, RVTKI	Rendészeti Vezetőképző, Továbbképző és Kutatóintézet
SKIDCAR	Csúszóautó (autóvezetést segítő speciális gyakorló gépkocsi)
STS	Serologic Test for Syphilis (Szifiliszt ellenőrző szerológiai módszer)
sz.	számú
SZBMRTT	Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
szd.	Század
SZUT	Szolgálati Utasítás
T.	Tekintetes
Tc.	Törvénycikk
TEM	Többnemzetiségű Erők és Megfigyelők (MFO – Multinational Force and Observers)
TKI	Tudományos Kutató Intézet
TKO	Továbbképzési és Koordinációs Osztály
UN, UNO	United Nations Organisation (Egyesült Nemzetek Szervezete – ENSZ)
UNFYCIP	United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (ENSZ Békefenntartó Erők Cipruson)
UNMIBH	United Nations Peacekeeping Force in Bosznia-Hercegovina (ENSZ Békefenntartó Erők Bosznia-Hercegovinában)
UNMIG	United Nations Peacekeeping Force in Georgia (ENSZ Békefenntartó Erők Grúziában)
UNMIK	United Nations Peacekeeping Force in Koszovo (ENSZ Békefenntartó Erők Koszovóban)
UNTAC	United Nations Transitional Authority in Cambodia (ENSZ Kambodzsai Ideiglenes Hatósága).
VDRL	Venereal Diseases Research Laboratories (Nemi Betegségek Kutató Laboratóriuma)
ZKB	Zentral Koordination Büro –Wien (Központi Koordinációs Iroda - Bécs KKI)
ZMKA	Zrínyi Miklós Katonai Akadémia

8. NÉVMUTATÓ

(A forrás- és irodalomjegyzékben, valamint a mellékletekben szereplők neveit nem tartalmazza!)

Baczonyi ... 42
Bartos Ödön ... 33
Bill Clinton ... 89
Booth ... 41
Böszörményi László ... 20
Csattos Pál ... 4
Cserni-különítmény ... 32
Deák Ferenc ... 20
Dr. Bíró Sándor ... 53
Dr. Boda József 2, 4, 9, 11, 18, 99, 101, 103, 109, 128
Dr. Bökönyi István ... 61
Dr. Farkas István ... 4, 103, 119
Dr. Günter Bögl ... 78
Dr. Hegedűs Róbert ... 9, 16, 17
Dr. Korinek László ... 78
Dr. Kőrössy Zoltán ... 33
Dr. Lamperth Mónika ... 97
Dr. Magyar József ... 4, 84
Dr. Parádi József ... 4, 14
Dr. Rektor Béla ... 31
Dr. Simon László ... 4, 11, 70
Dr. Szakács Gábor ... 4, 9
Fiskovics Béla ... 4
Fontányi Gábor ... 78
Gősi Tiborné ... 4
Guba László ... 55
Habsburgok ... 21
Hajnácskői László ... 36
Hámory Zoltán ... 45
Horn Gyula ... 89
Horvát Boldizsár ... 20
Horváth Pál ... 119
Jókai Mór ... 26, 27
Kálmán király ... 20
Karaffa Gyula ... 53
Kárpáthy alezredes ... 52
Kasszandra ... 20
Kerekes Tamás Iván ... 4, 18, 131
Kiss Kálmán ... 55
Kossuth Lajos ... 20
Kun Béla ... 13, 56, 58, 59, 60
Lengyel László ... 4, 9
Lepsik Ambrus ... 44
Louis Freeh ... 89
Mocsári Lajos ... 23
Molnár Pál ... 4
Napóleon császár ... 21
Nemesmonostory Jenő ... 36
Orsósné Prokop Mária ... 4
Péchy Jenő ... 23
Pfeifer Károly ... 24
Polonyi Szűcs Dezső ... 55
Preszly Loránd ... 23
Preszter Balázs ... 4
Rajk László ... 51, 52, 53
Robert Mueller ... 97
Simon Géza ... 4, 71
Soós Károly ... 4
Sömjén Dezső ... 42
Szabó Gábor ... 4
Szabó Miklós ... 4
Szabó professzor ... 52
Szederkényi Nándor ... 23
Széll Kálmán ... 28
Szilágyi Dezső ... 23
Tisza Kálmán ... 22
Tóth Sándor ... 45
Török Ferenc ... 23, 28, 29
Végh József ... 119
Végh Zoltán ... 4
Zaj Adolf ... 23
Zilahy ... 52

9. FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK

1. Jogszabályok

1. 1881 / III. tc.
2. 1899.-ik évi törvénycikkek. Kiadja: Ráth. Budapest, 1899
3. 1919 / 1.n. BM népbiztosi rendelet
4. 1919 / XXXIII. Forradalmi rendelet
5. 71.464 / 1930 számú BM rendelet
6. 140.081/1945.VI.1. BM számú rendelete a Magyar Államrendőrség tagjainak állománycsoportokba besorolása és új rendfokozati elnevezése megállapítása tárgyában. Rendőrségi Közlöny, 1945. szeptember 1. 6-8. oldal
7. Az ideiglenes Nemzeti kormány 1.700/1945. M.E. számú rendelete a nyomozótiszti és őrszemélyzeti tájékoztató tanfolyamok megszüntetése tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1946. szeptember 15. 531.oldal
8. Az ideiglenes Nemzeti kormány 1690/1945. M.E. rendelete az Államrendőrség megszervezéséről, a csendőrség felszámolásáról és a 6690/1945. M. E. rendelettel elrendelt módosításokkal és kiegészítésekkel. Rendőrségi Közlöny, 1945.szeptember 1. 2-5.oldal.
9. Az ideiglenes Nemzeti kormány 1945.évi 13. M.E. rendelete a közbiztonság fokozottabb biztosításáról. Rendeletek Tára. 1945. 3-4.oldal.
10. 192.025 / 1947 V/1 sz. BM. Rendelet
11. A belügyminiszter 193.839/1947. BM. számú rendelete az Államrendőrség tagjai tanulmányainak továbbfolytatása tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1947. június 1. 260-261.oldal.
12. A belügyminiszter 198.900/1947. IV. 1. számú rendelete a létesítendő Rendőrakadémia keretében felállítandó egyéves tiszti iskolára vonatkozó „Pályázati felhívás" kiadása tárgyában. Rendőrség Közlöny. 1947. november 614-616.oldal.
13. A belügyminiszter 199.619/1947. BM. számú rendelete az Államrendőrség szervezetében Tisztképző Intézet felállítása tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1947. december 15. 688.oldal.
14. A belügyminiszter 275.570/1948. IV. 1/b. BM számú rendelete az oktatótisztek feladatainak meghatározása tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1948. március 1. 219-220.oldal
15. A belügyminiszter 280.553/1948. BM. számú rendelete rendőrtiszti állásra pályázati felhívás kiadása tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1948. április 1. 285-286.oldal.
16. A belügyminiszter 245.175/1949. IV. 1/b. számú rendelete a 199.619/1947. BM. számú rendelettel létesített Rendőrakadémia megszüntetése tárgyában.
17. A belügyminiszter 254.000/1949. IV. 1/d. számú rendelete a rendőrtiszti alapvizsga és a tiszti minősítővizsga egyes kérdéseinek szabályozása tárgyában. Rendőrség Közlöny. 1949. március 1. 218-219.oldal.

18. A belügyminiszter 256.121/1949. IV. 1/d. BM.számú rendelete a rendőrség szervezetében törzstiszti főiskola felállításának tárgyában. Rendőrség Közlöny. 1949. július 15. 466-467.oldal.
19. A belügyminiszter 256.549/1949. IV. 1/d. BM. számú rendelete rendőrségi Nevelőtiszti tanfolyam felállítása tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1949. július 1. 440.oldal
20. A belügyminiszter 257.340/1949. IV. 1/d.számú rendetelete, a Rendőrtisztképző Iskola felállítása tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1949.október 1. 690.oldal.
21. A belügyminiszter 257.966/ IV. 1/d.számú rendelete a rendőrség tagjai továbbképzése tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1949.november 25. 787-790.oldal.
22. A belügyminiszter 661.727/1949. IV. 1/b. BM. számú rendelete a 256.121/1949. IV. 1/d. BM. számú rendelettel felállított Rendőr Törzstiszti Főiskola megszüntetése tárgyában. Rendőrségi Közlöny. 1950. november 1. 12. oldal.
23. 1968 01/ 1968 számú BM. Parancs
24. 11 / 1986 számú BM intézkedés
25. Az ORFK intézkedései, parancsai az 1990-1995.évi OKK tevékenységét és szervezetét illetően. OKK Irattár. Budapest, XII.ker. Böszörményi út 21.
26. 44 / 1991 (VIII.28) AB
27. 8 / 1991 számú ORFK. Utasítás
28. 11 / 1992 számú ORFK utasítás
29. 2 / 1992 számú ORFK utasítás
30. 245.175 / 1999 IV / 1-b számú BM rendelet

2. Dokumentumok

1. Magyaroszág képekben. Honismertető Album. Szerkeszti: Nagy Miklós. Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv MCDDDLXX. (Jókai szavai: 23-24.o.)
2. Szervezeti és Szolgálati Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.
3. Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára. Pesti Könyvnyomda részvénytársaság. Budapest, 1881.
4. Csendőr Lexikon. Légrády Testvérek Kiadó. Budapest, 1899.
5. Magyar (királyi) Csendőrség szolgálati körére vonatkozó rendelkezések kivonatos gyűjteménye. Toldi Kiadó. Budapest, 1901.
6. Magyar Királyi Budapesti Helyőrségi Altiszti Kaszinó Egyesület. Mars Nyomda, Budapest, 1926.
7. A Magyar Királyi Csendőrség elhelyezési kimutatása. Madách Nyomda. Budapest, 1940.
8. A Magyar Királyi Csendőrség zsebkönyve. 1898-1940.éves kiadványai (6-48.évfolyamok) vonatkozó részei. Megtalálhatók: Országos Széchenyi Könyvtár, Országgyűlési Könyvtár, Hadtörténeti Intézet Könyvtára. Részei: BM Palota Könytár, BM Múzeum Könyvtára
9. 1956.sajtója. Október 23 - november 4. Válogatás. Szerkesztő: Gyurkó László. Kolonel Lap-és Könyvkiadó Kft. Budapest, 1989.

10. Hiányzó lapok 1956. történetéből. Dokumentumok a volt SZKP KB levéltárából. Móra Ferenc Könyvkiadó. Budapest, 1993.

3. Korabeli feldolgozások, önálló kiadványok

1. A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1918. Írta: Preszley Lóránd. Honvédelmi Sajtóvállalat R.T. kiadása. Budapest, 1920.
2. Tisza Miksa: Magyarország rendőrségének története Pécs, 1925. Haladás Nyomda Rt.
3. A Csendőrség úttörői. Írta: Preszley Lóránd. Budapest Hírlap Nyomda. Budapest, 1926.
4. Laky Lajos: Az ötven éves budapesti detektívtestület története 1886-1936 Magyar Rendőr 1936.
5. A 60 éves magyar rendőrség 1881-1941 szerk.: Borbély Zoltán és Dr. Kapy Rezső Budapest, 1942 Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat
6. Çoncha Győző: A rendőrség természete és állása szabad államban A magyar közigazgatás klasszikusai 1877 Budapest 1988. Közigazgatási és Jogi Kiadó

4. Korabeli feldolgozások, cikkek

1. A budapesti csendőrségi új laktanya. Rendőri Lapok - A Csendőrség és a Rendőrség lapja. VIII.évf. 47.sz. Budapest, 1901. november 17.
2. Dr. Preszley Lóránd: A nemzeti társadalom alapkérdései. Négy tanulmány. Kiadja: a Honvédelmi Katonai Hetilap Szerkesztőség és Kiadó Hivatal. Budapest, 1926.
3. Csendőrségi Lapok (havonta megjelenő lap) 1911-1943.évfolyam tanulmányai, cikkei. Megtalálhatók - ld. mint Csendőrség Zsebkönyve.
4. Az 1952/53-as kiképzési év tanulságai. Az iskolai és általános kiképzési osztály értékelése. Rendőrségi Szemle 1953 / 8.szám.
5. Központi Vezetőségünk október 26-i határozata és a rendőri kiképzés kérdései. Bíró Sándor r.százados. Rendőrségi Szemle. 1954/2. 99-105.oldal.
6. Alapfokú rendőriskolás feladata. Karaffa Gyula r.százados. Rendőrségi Szemle 1955/2. 132-140.oldal.
7. A rendőri kiképzés alakulása és fejlődése. Dr.Bíró Sándor r.alezredes. Belügyi Szemle 1965/1. 5-16.oldal
8. A Belügyminisztérium oktatási rendszerének fejlesztéséről. Interjú Dr.Czéh György r.ezredes elvtárssal, a BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség osztályvezetőjével. Belügyi Szemle. 1970/2. 27-32.oldal.
9. A rendőri utánpótlás kérdéseiről. Belügyi Szemle. 1970/10. 52-56.oldal.
10. A rendőrtiszthelyettes képzés hatékonyságának vizsgálata. Dr.Bökönyi István r.őrnagy. Belügyi Szemle. 1982/1.
11. A belügyi képzési rendszer továbbfejlesztésének lehetőségei. Dr. Bökönyi István r.őrnagy. Belügyi Szemle. 1983/4.

12. A Belügyminsztérium tanintézeteiben folyó levelező oktatásról. Simon László r.őrnagy - Bátorfi György r.őrnagy. Belügyi Szemle 1983/4. 89-93.oldal.
13. Új rendszerű kiképzés a Budapesti Rendőrtiszthelyetteskép ző Iskolán. Dr.Simon János (lehetséges elírás a folyóiratban?). Belügyi Szemle. 1988/5. 77-79.oldal.
14. Az aktívizáló módszer lehetőségei a tiszthelyettes képzésben. Kiss István r.alezredes - Kis Szakály Egon r.főhadnagy. Belügyi Szemle. 1989/2. 28-31.oldal.
15. Irányelvek a BM rendőrtiszthelyettes képző iskolák kisérleti nevelési oktatási terveihez. Szerkesztette: Mihalovszky Csaba r.őrnagy. Kiadja a BM Oktatási és Közművelődési Csoportfőnöksége. Budapest, 1989. Bűnügyi Múzeum Tudományos Könyvtára (Archív)
16. Az 1992/93-as oktatási év főbb jellemzői. Válogatás a hazai és külföldi szakirodalomból. Figyelő. OKK Kiadványa. 1993/2.
17. A rendőrtisztképzés és a tiszti továbbképzés reformja. Dr.Kratochwill Ferenc. Rendészeti Szemle. 1993/11
18. A magyar rendőrség új szervezetének kialakításakor követett szempontok. Dr.Felkai László. Rendészeti Szemle. 1994/9. 10-15.oldal
19. A rendőrszakközépiskolai képzés. Babus László. Belügyi Szemle. 1995/1. 58-70.oldal.
20. Ismét a rendőrképzésről. Kerekes Tamás Iván. Belügyi Szemle. 1995/6. 85-87.oldal.

5. Történelmi feltáró munkák, önálló kiadványok

1. Presly Lóránd: A csendőrség úttörői Budapest 1926 Hírlap-nyomda
2. Magyar Királyi Csendőrség. A törvény és rend szolgálatában. Készült: SOVE REGION PRESS 52. M.C.Caul. St.Torontó, 1973.
3. Hollós Ervin: Kik voltak, mit akartak? Kossuth Könyvkiadó. Budapest, 1976.
4. Szabó Árpád: A Magyar Forradalmi Karhatalmi Ezred. Zrinyi Katonai Kiadó. Budapest, 1977.
5. Tóth Sándor: A Budai Önkéntes Ezred. Zrinyi Katonai Kiadó. Budapest, 1980.
6. Dr. Rektor Béla: A Magyar Királyi Csendőr oknyomozó története Clevland 1980 Árpád Könyvkiadó
7. Dr. Parádi József: A határszéli csendőrség (1891-1914) Budapest 1984 BM. Határőrség
8. Dr. Katona Géza: Közbiztonság-védelem Magyarországon az I. világháborúig Budapest, 1984 BM Kiadó
9. Magyarország hadtörténete I-II.kötet. Zrinyi Katonai Kiadó. Budapest, 1985.
10. Történeti hűséggel, politikai felelősséggel. A Belügyminisztérium szervei újjászervezése, a hatalom megszilárdításáért kifejtett tevékenysége. BM Könyvkiadó. Budapest, 1985. (Az MSzMP Belügyminisztériumi Bizottságának elméleti tanácskozása, 1982. június 16. BM Könyvkiadó.)
11. Dr. Parádi József: A dualista Magyarország belügyi szervei Budapest 1987 Rendőrtiszti Főiskola
12. Halas Lajos: Az R-Gárdától a munkásőrségig. Zrinyi Katonai Kiadó. Budapest, 1986.
13. Tények és képek a rendőrtisztképzés történetéből. Szerkesztette: Czéh György. BM Könyvkiadó. Budapest, 1988.
14. Kopácsi Sándor: Életfogytiglan Budapest, 1989 Bibliotóra Kiadó

15. Böszörményi Géza: Recsk 1950-1953. Interart Kiadó. Budapest, 1990.
16. A Magyar rendvédelmi testületek és önkormányzati szervek kapcsolata 1848-1945 Rendvédelem-történeti Füzetek 1990 / I. évf. 1. száma
17. A rendvédelem-története kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszerű kérdései Rendvédelem-történeti Füzetek 1991 / II. évf. 2. száma
18. Tradíció és kórszerűség Rendvédelem-történeti Füzetek 1992 / III. évf. 3. száma
19. A dualista Magyarország rendvédelem Rendvédelem-történeti Füzetek 1992 / III. évf. 4. száma
20. Háború, Forradalom, Trianon Rendvédelem-történeti Füzetek 1993 / V. évf. 5. száma
21. A két világháború közötti magyarország rendvédelme Rendvédelem-történeti Füzetek 1994 / V. évf. 6. száma
22. Dr. Ernyes Mihály: Fejezetek a Rendőrség történetéből Pécs, 1994 Pandúr Könyvek
23. Háborúból Diktatúrába Rendvédelem-történeti Füzetek 1995 / VI. évf. 7. száma
24. A Magyar rendvédelem története. Főszerk: Dr. Parádi József. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Rendőrtiszti Főiskola Magyar Rendvédelmi Dokumentációs Központ kiadványa. Budapest, 1995.
25. A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül Budapestig Rendvédelem-történeti Füzetek 1996 / VII. évf. 8. száma
26. Dr. Ernyes Mihály: Fejezetek a rendőrség történetéből 1952-ig Pécs, 1996 Pandúr Könyvek
27. Dr. Ernyes Mihály: Fejezetek a rendőrség történetéből 1956-ig Pécs, 1997 Pandúr Könyvek
28. Gazdasági Rendvédelmünk a XX. Században Rendvédelem-történeti Füzetek 1997 / VIII. évf. 9. száma
29. Dr. Ernyes Mihály: Fejezetek a rendőrség történetéből 1958-ig Pécs, 1998 Pandúr Könyvek
30. Ph.D. Csapó Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914 Pécs 1999 Pannónia Kiadó
31. A Nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX.századi magyar rendvédelemre Rendvédelem-történeti Füzetek 2000 / IX. évf. 10. száma
32. Szabadmozgás a Kárpát-medencében Rendvédelem-történeti Füzetek 2000 / X. évf. 11. száma
33. A Véderő, a Közigazgatás és a Társadalmi szervek kapcsolata Rendvédelem-történeti Füzetek 2000 / X. évf. 12. száma

6. Történelmi feltáró munkák, cikkek

1. A Belügyminisztérium szervezetének kialakulása és változásai (1944.vége – 1948.közepe). Belügyi Szemle. 1970/3. 3-10. oldal.
2. A demokratikus rendőrség első szervezőinek visszaemlékezései. Körinterjú. Belügyi Szemle. 1970/4. 61-66. oldal.
3. A személyi állomány kiképzésének 25 éve. Rózsa Andor r.ezredes. Belügyi Szemle. 1970/9. 3-12. oldal.
4. Kék Parolin. Történetek a rendőrség életéből. BM Kiadó. Budapest, 1972.
5. A szocialista rendőrtisztképzés három évtizede. Dr.Györök Ferenc r.ezredes. Belügyi Szemle. 1978/9. 3-12. oldal.
6. Dercsényi Dezső: Mai magyar műemlékvédelem. Magvető Kiadó. Budapest, 1980
7. Történeti hűséggel, politikai felelősséggel. A Belügyminisztérium szervei újjászervezése, a hatalom megszilárdításáért kifejtett tevékenysége. BM Könyvkiadó. Budapest, 1985. (Az MSzMP Belügyminisztériumi Bizottságának elméleti tanácskozása, 1982. június 16. BM Könyvkiadó.)
8. Visszaemlékezések, 1956. Zrinyi Katonai Kiadó. Budapest, 1986.
9. Dr. Parádi József: A dualista Magyarország belügyi szervei Belügyi Szele, 1986/4 45-50. oldal
10. Akcióban a néphatalom megvédéséért és megújulásáért. Összeállította: Magyar Miklós, Széchy András. BM Könyvkiadó. Budapest, 1988.
11. Dr. Parádi József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. Hadtörténelmi Közlemények, 1988./1. sz., 56.-92. oldal.
12. Kandidátusi értekezés a hazai rendőrtiszthelyettes és zászlósképzés fejlesztéséről. Dr. Mokány József r.alezredes. Belügyi Szemle. 1989/2. 89-95. oldal.
13. Dr. Parádi József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szerve a Magyar Királyi Csendőrség Belügyi Szemle, 1989./2. sz., 35.-40 oldal.
14. Dr. Parádi József: A dualista Magyarország rendvédelmi szervei Budapest, 1990 Rendőrtiszti főiskola
15. Dr. Parádi József: A dualista Magyarország rendvédelmi testületei és az önkormányzatok kapcsolata Rendvédelem-történeti Füzetek, 1990/1. sz., 30.-37 oldal.
16. Dr. Parádi József: Rendőrtisztképzésünk hagyományai 1867-1945. Rendészeti Tanulmányok, 1991/1. sz., 35.-45. oldal
17. Dr. Parádi József: Adatok a Magyar Királyi Belügyminisztérium ügyrendjének változásaihoz a 20-as évektől In: Fejezetek a Magyar Királyi Belügyminisztérium történetéből 1919-1945. (tanulmánygyűjtemény) Szerk.: Borsi József Budapest, 1992. BM Kiadó 19.-34. oldal
18. Dr. Parádi József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai Rendvédelem-történeti Füzetek, 1992/3. sz., 21.-50. oldal.
19. Tények a magyar rendőrtisztképzés II. világháború utáni korszakából, a rendszerváltás kezdetéig. I.rész. Dr.Szakács Gábor. Főiskolai Figyelő (A Rendőrtiszti Főiskola kiadványa) 1993/1. 107-129. oldal.

20. Dr. Parádi József: A magyar rendőrség hagyományai (Társadalmi és rendészeti szervek: Rendőrség és társadalom. A rendszerváltás magyar rendőrsége.) 1993. Hans Seidler Alapítvány, Batthanyi Lajos Alapítvány, Belügyminisztérium, Honvédelmi Minisztérium gondozásában 21.-50. oldal
21. Dr. Parádi József: A rendőrség és a csendőrség személyi állományának biztosítási tradíciói RTF Főiskolai Figyelő Plusz 1993/1. sz. 130-136. oldal
22. Dr. Parádi József: A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után Budapest, Rendvédelem-történeti Füzetek 1995/7 80.-86. oldal
23. Dr. Parádi József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai Belügyi Szemle, 1997/4. száma, 101.-109. oldal.

7. Kéziratok

* Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Kézirattára = SZBMRTT. KT.

1. Dr. Szabó Gyula: A Magyar Rendőrtisztképzés 1945-1948 között. Egyetemi doktori értekezés. Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Tudományos Könyvtár anyagai.
2. Spitzer Béla: A Magyarországi Munkásmozgalom és a csendőrség viszonya a századfordulón(1868-1919) 1982 (SZBMRTT KT)*
3. Dr. Parádi József: A dualista Magyarország Határőrizete (1867-1914) Bölcsészdoktori disszertáció 1985
4. Dr. Parádi József: A magyar állam határőrizete (1920-1941) Hadtudományi kandidátusi disszertáció 1990
5. Roznár Lászlóné: A BM Budapesti Karhatalmi Forradalmi Ezred megszervezése és tevékenysége 1956 novemberétől 1957 júliusáig 1990 (SZBMRTT KT)
6. Hajdú László és Papp Ferenc: A Magyar Királyi Csendőrség története a második világháborúban 1991 (SZBMRTT KT)
7. Kovács Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség tábori rendészete az első és második világháborúban 1991 (SZBMRTT KT)
8. Lisoczki László: A Magyar Királyi Csendőrség szervezete a két világháború között 1991 (SZBMRTT KT)
9. Némethné Tóth Jolán: Rendőrtiszthelyettes-képzés (1945-1956) 1991 (SZBMRTT KT)
10. Szilágyiné Fehér Gabriella: Csendőrségi Közlöny Repertóriuma (1929-1932) 1992 (SZBMRTT KT)
11. Némethné Papp Anikó: Csendőrségi Közlöny repertóriuma (1927-1931) 1992 (SZBMRTT KT)
12. Szilágyiné Fehér Gabriella: Csendőrségi cKözlöny repertóriuma (1929-1932) 1992 (SZBMRTT KT)

13. Zsirai Lajosné: A csendőrségi oktatás és képzési reformjának kérdései az 1920-30-as években a Csendőrségi Lapok alapján 1992 (SZBMRTT KT)
14. Potornai Zoltán: Csendőrségi Lapok 1941 évfolyamának repertóriuma 1993 (SZBMRTT KT)
15. Beke József: A Magyar Királyi Csendőrség Szakalakulatainak fejlődése 1920-1944-ig 1995 (SZBMRTT KT)
16. Lipták Noémi és Acsádi Tímea: A Magyar Rendőr repertóriuma (1945-1948) 1995 (SZBMRTT KT)
17. Frank Antal: A rendvédelem szerveinek újjászervezése (1919-1922) 1996 (SZBMRTT KT)
18. Bárkányi József: Csendőrségi lapok repertóriuma 1930-1931-es években 1996 (SZBMRTT KT)
19. Koronghy Ádám: Csendőrségi lapok repertóriuma (1928-1929) 1996 (SZBMRTT KT)
20. Vida Zsolt: A Magyar Királyi Csendőrség diszlokációja és működése a dualizmus korában 1998 (SZBMRTT KT)
21. Zsigmond Csaba: Budapest rendvédelmi szervei és közbiztonága 1945-1949 között 1998 (SZBMRTT KT)
22. Bencze Ildikó: A II. világháború. után Kelet-Európában működő államvédelmi szervezetek felépítése és működése 1999 (SZBMRTT KT)
23. Holkó István: A Magyar Királyi Csendőrség felszerelésének változása megalakulásától az I. világháború kitöréséig 1999 (SZBMRTT KT)
24. Hopka Lajos: A rendőrség története és fejlődése 1956-1989 közötti időszakban. 1999 (SZBMRTT KT)
25. Hullay Péter: A Magyar Királyiság rendvédelme a két világháború között 1999 (SZBMRTT KT)
26. Szommer István: A magyarországi rendvédelem a Bethlen-kormány konszolidációja idején.(1919-1926) 1999 (SZBMRTT KT)
27. Szepesiné Bán Katalin: A Magyar Királyi Csendőrség képzési rendszerének kialakulása és fejlődése 2000 (SZBMRTT KT)
28. Horváth Zoltán: A Magyar Királyi Csendőrségre vonatkozó törvények, rendeletek, utasítások 2000 (SZBMRTT KT)
29. Kiss Tibor A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati tevékenysége 2001 (SZBMRTT KT)
30. Gyulai Ákos: A Magyar Királyi Csendőrség strukturális és díszlokációs fejlődése 2001 (SZBMRTT KT)

11. MELLÉKLETEK

Csendőrvértanúk szobra

Pásztor János alkotását 1928. november 17-én avatták fel a főkapuval szemben

RENDŐRI LAPOK

A CSENDŐRSÉG ÉS REI DŐRSÉG LAPJA

A MAGYARORSZÁGI RENDŐRHATÓSÁGOK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ára

Intézi: Kiadótulajdonos MEZEI SÁNDOR. * Felelős szerkesztő GUTHI IMRE.

VIII. évfolyam. — 47. szám. Budapest, 1901. november 17-én.

Fényképek reprodukálása és külön kiadások megegyezés szerint.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Andrássy-ut 64.

„A budapesti III. számú csendőrkerületi parancsnokság és ennek kiegészítő részei ez évi augusztus hó 1-éig a város különböző helyein elszórtan bérházakban voltak elhelyezve, midőn a képünkön most bemutatott, minden követelménynek megfelelő, valóban nagyszerűnek mondható laktanya elkészült.

A laktanya a budai külső nagykörút mentén, a közös katonai kórházon túl gyengén emelkedő lejtőn, a kincstár által megvett 16 000 négyszögméter kiterjedésű telken épült.

A körútra szolgáló két főépület oromfalait egy-egy két méter 50 czentiméter magas egyesített országos nagy czímer díszíti; ezen pyrogranit czímerek a pécsi Zsolnay gyárban készültek.

A pavilon-rendszerben készült laktanyának összesen kilencz nagyobb épülete van, úgymint: törzsépület, tisztilak-épület, altiszti és legénységi laképület, mellék- és börtönépület, a lóistállók, fedett lovarda, továbbá egy jégverem és egy tekepálya. A törzsépületben vannak a számvevőségi és más irodák, helyiségek a segédszemélyzet részére, a törzsirattár, a törzs nyomdája, stb. s ezeken kívül, tiszti lakások.

A tiszti laképületben van elhelyezve a szárnyparancsnoksági és két segédmunkás iroda, szakaszparancsnoksági-, pótkeret-parancsnoksági-, állatorvosi-iroda, nőtlen altisztek részére két helyiség, hadapród és a szárnyparancsnoksági nyomda, továbbá tisztilakások.

Altiszti laképület. Ebben van többek közt a legénységi olvasókör, játszószoba, lakás az altisztek számára, különféle mellékhelyiségek, s néhány raktár.

A legénységi épületben 11 legénységi hálószoba, összesen 138 ággyal, továbbá tantermek és sok más helyiség van; a pinczében pedig nagy legénységi közös étkező stb.

A melléképületben van egyebek közt tiszti étkező és játszószoba, két legénységi étkező, a markotányos konyhája, legénységi közös fürdő, külön fürdők és más helyiségek.

A lóistálló 28 lóra van berendezve különféle mellékhelyiségekkel. A szellőztetést vastag gipsz-lemezekből készült kürtők közvetítik, melyeknek fő előnye az, hogy nyirkos, nedves és téli időben, az istállóban képződő párákat felszívják s ezáltal a csepegést meggátolják.

A fedett lovarda belső hossza 50 méter, szélessége 28 112 méter, a legnagyobb és legtetszetősebb lovardák egyike Budapesten. Világítást a főfalakon át négy oldalról kapja, nagy, félkörívben végződő ablakokon keresztül. A vasfedélszéket a helybéli Danubius Vas-, Gép- és Hajógyár Részvénytársaság készítette, szerelte és állította fel. A tulajdonképpeni lovaglótér oldalfalai két méter és 50 centiméter magasságig fenyőfa deszka borítással vannak ellátva, talaja pedig keményfa fűrészpor és finom szemcséjű Duna-homok egyenletes keverékéből készült. A lovardának egy fő- és két mellékbejárata van. A főbejárattól balra, emelkedett helyen van a széles nézőtér három erkélyszerű nyílással, jobbra a nagy nyeregkamara és mellékhelyiségek.

A fentebb ismertetett épületeken kívül van még a telepen a főbejárattól jobbra és balra egy őrház, egy laktanya-ügyeleti

erkélyszerű nyílással, jobbra a nagy nyeregkamara és mellékhelyiségek.

A fentebb ismertetett épületeken kívül van még a telepen a főbejárattól jobbra és balra egy őrház, egy laktanya-ügyeleti

épület s a tisztek részére egy kényelmes tekepálya.

Az új laktanyában hét tiszt, nyolcz nős altiszt, kilencz altiszt, két hadapród, 138 legény. A munkás- és szolgaszemélyzettel együtt 200 hivatalbeli személy helyezhető el.

A telep körút felöli része vasrácsozattal, többi három oldala tömör kerítéssel van körülvéve.

A kül- és belvilágítást 326 villamos izzóláng szolgáltatja, mely berendezést a Ganz-gyár készítette, a telephez vezető, áramot szolgáltató utczai kábelt pedig a Magyar Általános Villamossági Részvénytársaság létesítette.

*Az építkezés feletti főfelügyeletet dr. **Sélley Sándor** miniszteri tanácsos, a rendőri főosztály kitűnő főnöke gyakorolta. Ezen munkájában neki, mint előadó **Petróczy Lajos** miniszteri titkár segédkezett.*

*Az építkezés ügyeit a m. kir. belügyministerium által egy e czélra szervezett és kirendelt állandó építési bizottság vezette, melynek elnöke **Szabó László** belügy ministeri osztálytanácsos, ki már 25 éve működik a belügyministeriumnál, s jelenleg ott az állami rendőri ügyosztályt vezeti.*

*Tagjai pedig: **Panajott Sándor** m. kir. csendőrezredes, a III. száma csendőrkerület parancsnoka, aki nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a laktanya építése a katonai követelményeknek részleteiben is megfelelőleg hajtatott végre, **Fayer Béla** belügyministeri számvevőségi főnök, **Kovrig Tivadar** királyi műszaki tanácsos, **Krámer János** belügyministeri számtanácsos bizottsági jegyző, **Nicolics Lázár** postai és távirdai főmérnök, **Reischl Ferencz** kir. mérnök a kereskedelemügyi ministeriumból és **Benedicty József** kir. főmérnök, művezető építész, a ki már több nagy laktanyát tervezett és épített, s e téren szerzett kiváló érdemeiért 1899-ben a Ferencz József Rend lovagkeresztjével is kitüntettetett."*

Sajtóhíradás

A csendőrlaktanya felavatásáról megjelent cikk

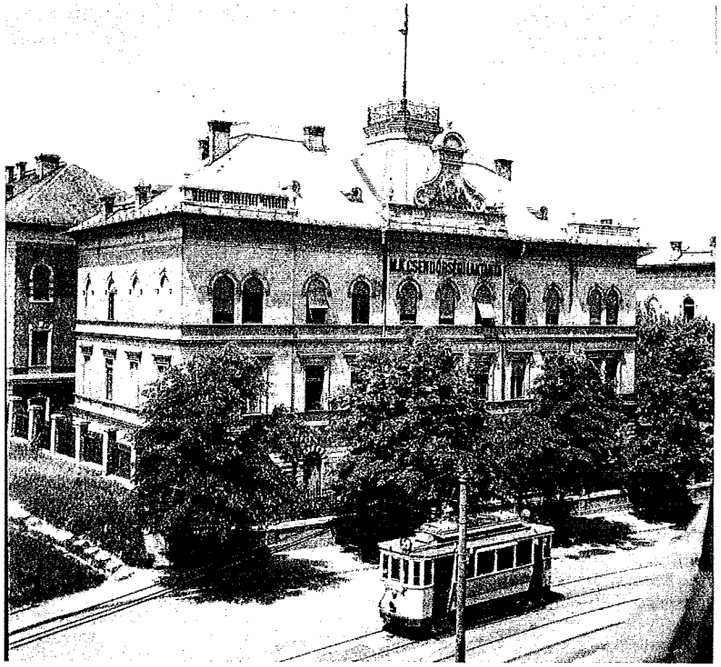

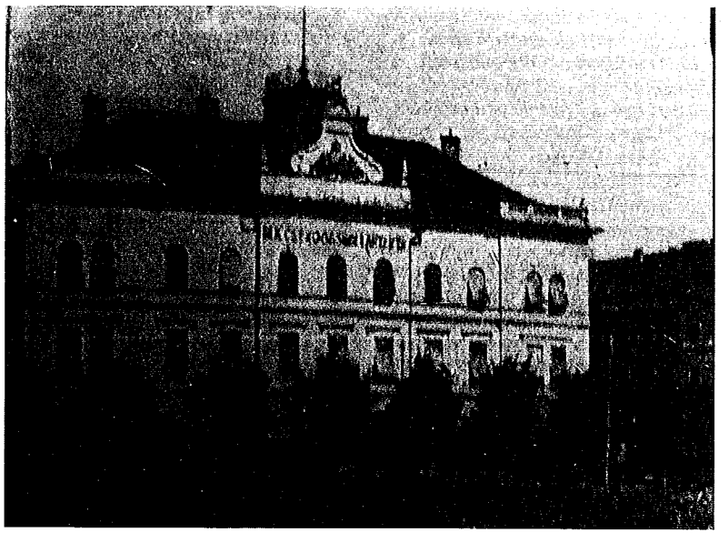

A laktanya homlokzata (1901)

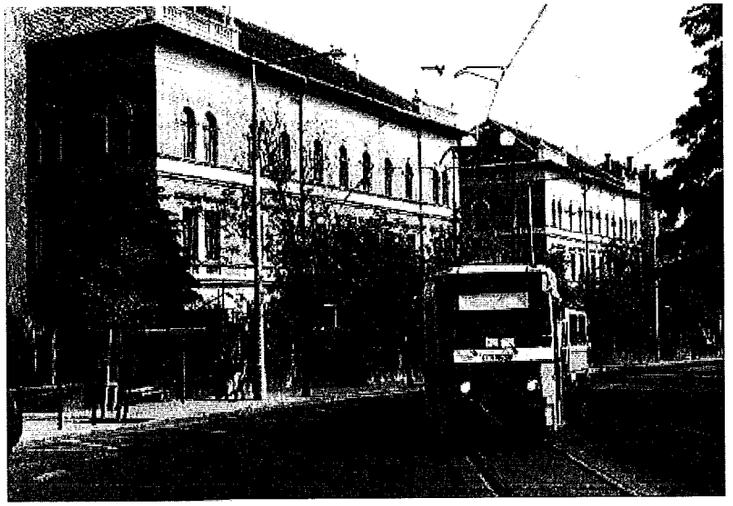

Az objektum mai homlokzata (2005)

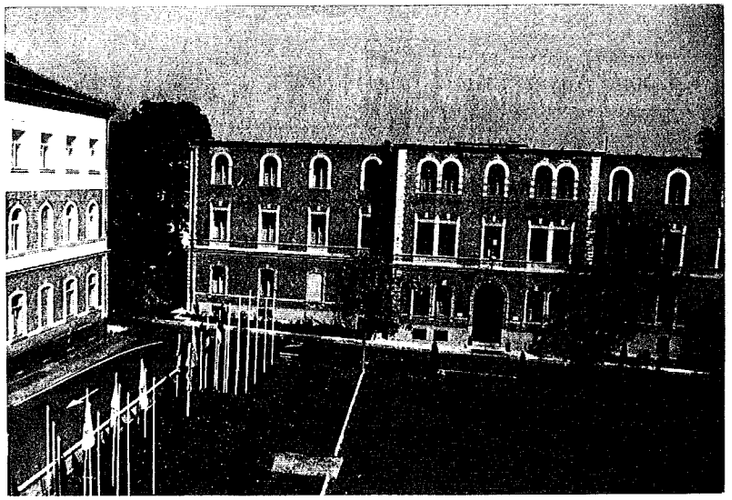

A belső udvar és két épületszárny

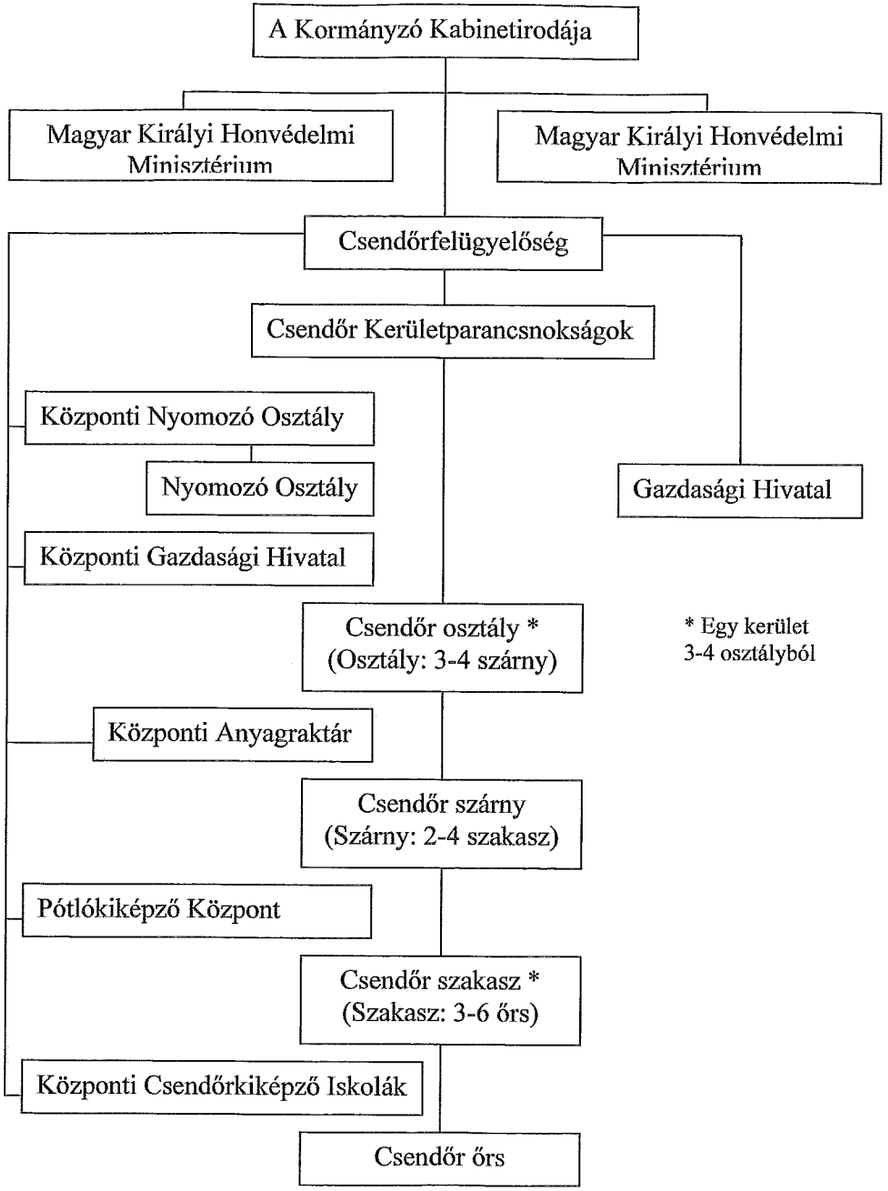

A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti felépítése

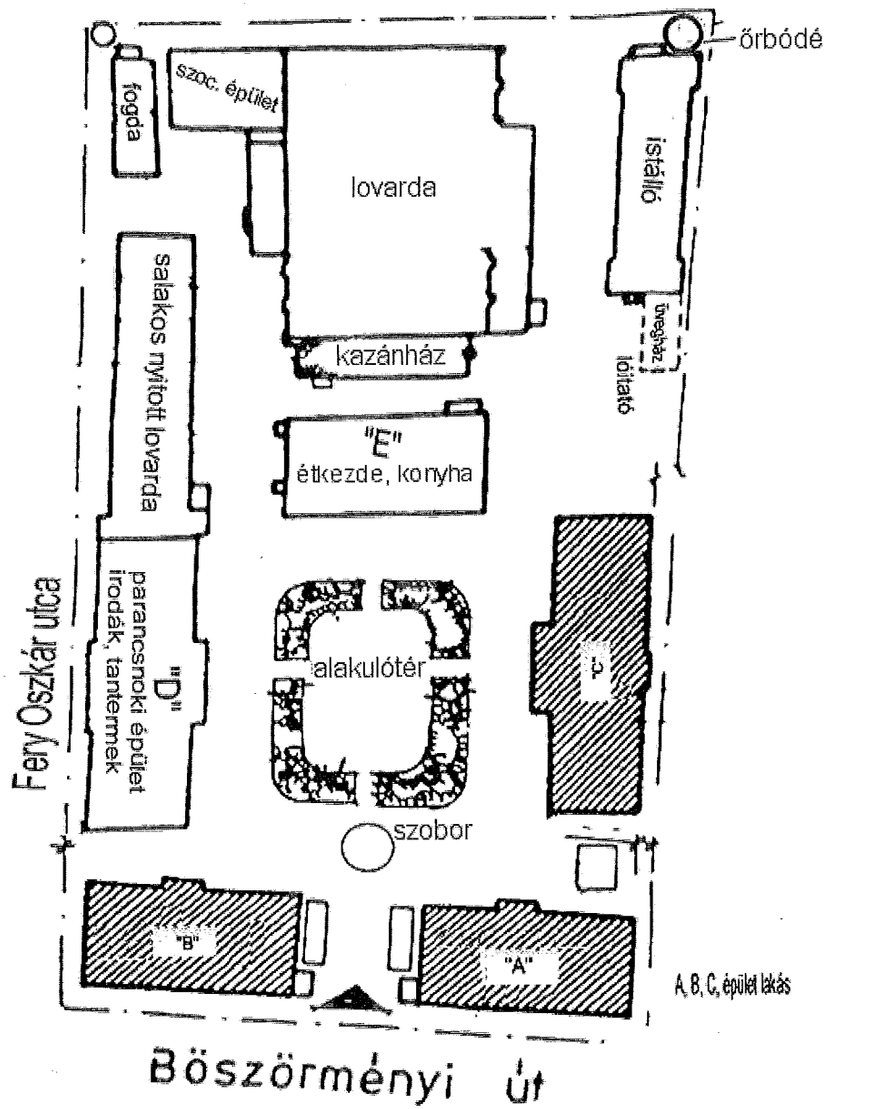

Korabeli alaprajz (1901)

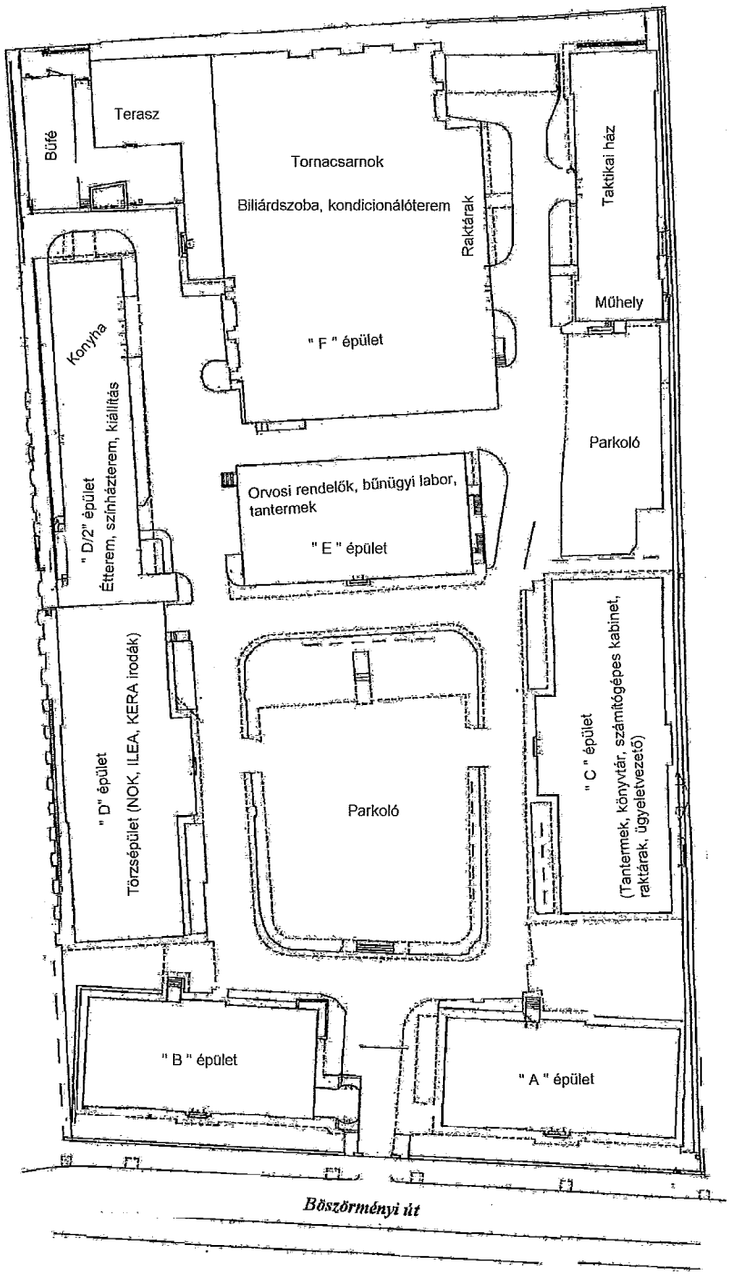

Az objektum mai alaprajza

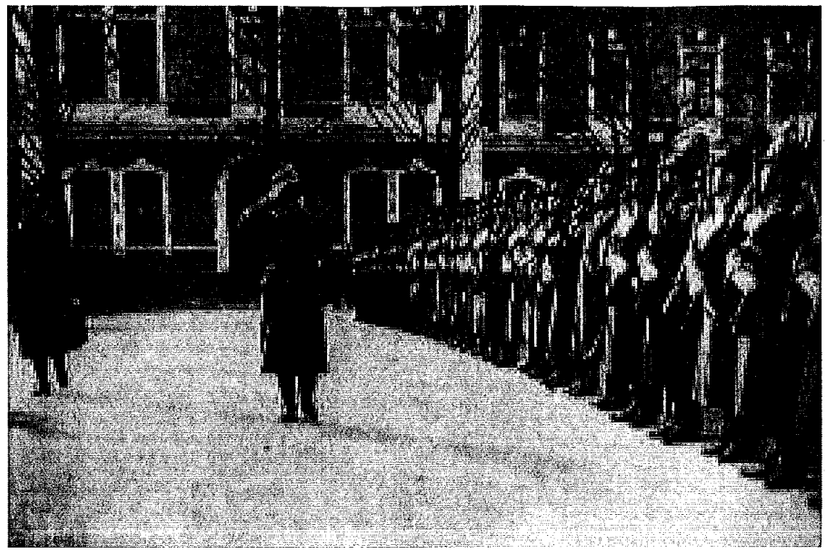

Kivonulásra készen

Koszorúzás a Fery Oszkár utcai emléktáblánál,

a CSENDŐRNAP alkalmából

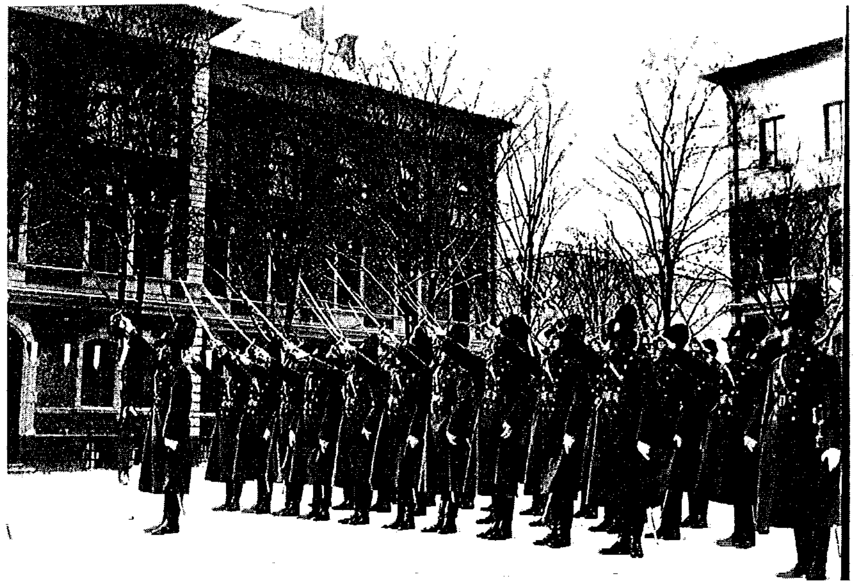

Díszelgés

Ünnepi sorakozó

a vértanúk szobránál

DEMOKRÁCIA

IV. évfolyam 10 szám. Ára 4 pengő. 1945. június 18.

Táborlátogatáson

a Böszörményi-úti nyilas internáltaknál

A böszörményi-úti csendőrlaktanya, ahol eddig azokat a csendőrtiszteket képezték, akik az úrhatnám Magyarország feudalizmusának leghívebb támogatói voltak, most kissé megkopottan, háborúviselten szürkül a budai romházak között.

Itt helyezte el a XI. kerület rendőrkapitánysága azt az internálótábort, amely a közeljövőben felállításra kerülő nagy koncentrációs tábor alapjait képezi.

A kapun csak szigorú igazoltatás után jutunk be. Lepsik Ambrus, a tábor parancsnoka fogad s kérdésünkre elmondja, hogy a kora délutáni órákban nem sok látnivaló akad a tábor területén, mert az internáltak ilyenkor munkán vannak. Tőle tudjuk meg, hogy ezt a fiók-koncentrációs tábort május 10-én létesítette a XI. kerület rendőrkapitánysága, miután a svábhegyi „gyarmatosító-tábort" erélyes kézzel feloszlatta. Annak a tábornak a törzslakói alkotják itt az „őslakosságot". Természetes, azóta ennek a tábornak a létszáma erősen megnövekedett és ez is lassan már megteltnek mondható.

— A tábor mostani lakóinak a létszáma 1237 fő — válaszolja kérdésünkre a tábor parancsnoka. — Itt egyelőre azok a volt nyilasok nyertek elhelyezést, akiknek nincs olyan bűnük, hogy népbíróság elé kelljen őket állítani.

Beszélgetésünk során megtudjuk azt is, hogy elég sok azoknak a száma, akik rosszindulatú feljelentések, alaptalan vádak alapján kerültek ide. Ügyük kivizsgálása éppen most tart és a bűnteleneket haladéktalanul szabadlábra helyezik. Természetesen ez időt vesz igénybe és a táborfegyelem meg az igazság érdekében, nem lehet megkülönböztetést gyakorolni az internáltak között.

Táborfegyelem, napirend

A tábor lakói katonás fegyelem alatt állnak, a körletek rendjéért, a tábor tisztaságáért az egyes körletek parancsnokai egyénenkénten felelősek. Ezeket a körletparancsnokokat a tábor parancsnoksága az internáltak köréből választja ki. Ezek a körletparancsnokok reggel és este jelentik a pontos létszámot. Ők felelősek azért is, hogy a reggeli és vacsora adagját mindenki hiánytalanul megkapja.

Reggel öt órakor van az ébresztő. Utána mosdás, körlettakarítás, majd reggeli, amely fél liter zupából és egy szelet kenyérből áll. Reggeli után az internáltak munkára vonulnak. A férfiak a romeltakarításoknál, a Déli pályaudvar helyreállítási munkálatainál és a tábor 40 holdas kertgazdaságában foglalatoskodnak. A nők pedig épülettakarításokat és konyhai munkát végeznek.

Napi munkájuk végeztével, este hatkor érkeznek vissza a táborba, ahol rendbehozzák magukat, majd vacsorájuk elfogyasztása után nyugovóra térhetnek.

„Szürke párttag voltam"

Alig fejeztük be a tábor parancsnokával folytatott beszélgetésünket, amikor a Böszörményi-út felől megérkezik az első csoport. Két fegyveres rendőr kíséretében felsorakoznak az udvaron. Az őr katonásan jelenti a létszámot és a végzett munkát, majd a kis csoport tisztálkodásra elvonul a körletébe. Gyors egymásutánban érkeznek a csoportok. Megkezdjük mi is a körletek látogatását.

Az első körletben mintegy hatvanan vannak elhelyezve. Priccseken fekszenek, amikor belépünk, kérjük, hogy tartsák fel a kezüket azok, akik párttagok voltak. Eleinte egy kéz sem emelkedik a levegőbe, biztatásunkra azonban egyre többen jelentkeznek.

— Miért lett nyilas? — kérdezzük az egyik értelmesebb kinézésű férfit.

— *Félrevezetett a propaganda* — hangzik a nem túlságosan meggyőző válasz. Máskülönben én csak szürke párttag voltam! Nem vétettem senkinek semmit.

Ahogy járjuk a termeket, majdnem mindegyik „testvér" megdöbbentő egyöntetűséggel csépeli az unalmas frázisokat: „én csak szürke párttag voltam…", „nem vétettem senkinek semmit…"

Sokan jóhiszeműségükre hivatkoznak, mások meg azt hangoztatják, hogy azért csatlakoztak a párthoz, mert „szocializmust" hirdettek. Közöljük velük, hogy a baloldali pártok a szocializmust nemcsak hirdették, de tudták is, mi az. „Igen ám, de azok a pártok üldözöttek voltak akkor" — válaszolják egyszerre kórusban.

Női szakasz

A tábor kétszáznyolcvanhét női internáltját külön épületben helyezték el. Szigorúan elkülönítették őket a férfiaktól; még a házastársakat is elválasztották egymástól. Ezeknek a legnagyobb része mind párttag volt. Sokan érdekből csatlakoztak nyilasékhoz, sokan pedig azért, mert férjük belerángatta őket.

Megdöbbentő az a gerinctelenség, ahogy ezek viselik megérdemelt sorsukat. Mindegyik szoba olyan, mint a megbolygatott méhkas. Veszekednek, civakodnak, sőt nem egyszer átkozódnak is.

Természetesen akadnak olyanok is, akik csendben, megadással viselik a sorsukat. Azt állítják, hogy tévedésből, illetve mások rosszindulatából jutottak ide.

A női szakasz egyik körletében találkoztunk az „*eszmei nyilas*" jó mondta így nővel. Fiatal, alig húszon túli, szemüveges kis hárpia, aki kérdésünkre villogó és csillogó szemmel kijelentette, hogy ő bizony nyilas volt és az is marad, mert ő „eszmei-nő".

Sváb különítmény

A tábor egyik legérdekesebb része az a körlet, ahol *a pestkörnyéki volksbundista sváb internáltak vannak.* Kérdésünkre mindegyik megkísérli, hogy „ékes magyar tájszólással", meggyőzzön minket „ártatlanságáról".

— En nem folt folkszpunt! En tsak folkozó paraszt foltam! En ártatlan fatyok!

En foltam mindik jó matyar! — és így tovább a védekezések végtelen láncolata.

Az idősebb svábok között alig van olyan, aki be merné vallani, hogy a Volksbundhoz tartozott. *Nagyon sok önként jelentkezett SS-katona is akad a fiatalabb svábok körében.* Ezek viszont nem internálást, hanem sokkal szigorúbb büntetést érdemelnének.

Táborjárásunk során nagyon sok panaszt, nagyon sok kérést meghallgattunk. Több 15—16 esztendős gyereket is láttunk, akik azért vannak a nyilasok között, mert lelkiismeretlen vezetők elhurcolták őket a „Hunyadi-páncélosok" közé. Több hatvan-hetven év fölötti öregemberrel találkoztunk, akiknek mégsem az internáltak között lenne a helyük. A betegek, a leromlott fizikumúak száma is elég nagy.

Azoknak, akik vétettek az ország s az emberiesség ellen, sokkal szigorúbb büntetés jár. Azonban a gyerekek, az öregek, az állapotos asszonyok és azok, akik egyes lelkiismeretlen jelentgetők juttattak ide, essenek más elbírálás alá! Az agitátoroknak, a felbujtóknak és a lelkiismeretlen lélekkufároknak ne legyen irgalom, de bűnteleneknek mielőbb igazságot kell szolgáltatni. Nem feltétlenül szükséges, hogy ellenkező előjellel ugyanazt csináljuk, amit a fasiszta őrület a jobb és igazabb sorsra érdemes deportáltakkal tett!

Hámory Zoltán

Újságcikk az internáló táborról (1945)

Az ideiglenes nemzeti Kormány 1690/1945. M. E. számú rendelete

AZ ÁLLAMRENDŐRSÉG MEGSZERVEZÉSÉRŐL, A CSENDŐRSÉG FELOSZLATÁSÁROL ÉS AZ 6690/1945. M. E. SZ. RENDELETTEL ELRENDELT MÓDOSÍTÁSOKKAL ÉS KIEGÉSZÍTÉSEKKEL.

Az ideiglenes Nemzetgyülés által 1944. évi december hó 21. és 22. napjain Debrecenben adott felhatalmazás alapján az ideiglenes Nemzeti Kormány az ország közbiztonságának megszervezése és egységes irányítása alá helyezése végett a következőket rendeli:

1. §.

(1) A volt m. kir. csendőrség a múlt népellenes kormányait feltétlen engedelmességgel kiszolgálta, a magyar demokratikus mozgalmakat kíméletlen eszközökkel megsemmisíteni törekedett és a magyar parasztság és a magyar munkásság ellen megszámíthatatlan erőszakosságot követett el, ezért a magyar nép egységes ítéletének végrehajtásaképpen az Ideiglenes Nemzeti Kormány megállapítja a csendőrségnek, mint testületnek, a felelősségét és intézményét megszünteti, szervezetét felosztalja.

(2) Mindazok a személyek, akik a csendőrség szolgálatában állottak, szolgálatukból elbocsátatnak.

(3) A volt csendőrségi személyeknek és hozzátartozóiknak illetmény, nyug- és kegydíj igénye megszünik, kivévén

a) a 2. §. szerint alakított bizottság által igazolt volt csendőrségi személyt,

b) az 1939. évi szeptember hó 1-e előtt elhalt volt csendőrségi személynek özvegyét és árváit,

c) az 1939. évi szeptember hó 1-én vagy azután elhalt csendőrségi személy özvegyét és árváit, amennyiben a 3. §. szerint igényjogosultak.

(4) Az előző bekezdés *b)* pontjában meghatározott személyek illetményeinek folyósítása miatt bárki panasszal fordulhat a 2. §. szerint alakult igazoló bizottsághoz. A bizottság a panasz alapján az elbíráláshoz szükséges adatok megszerzése céljából bármely igazoló bizottságot megkeresheti. Az igazoló bizottság a megkeresésnek soronkívül eleget tesz. A 2. § szerint alakított bizottság köteles az illetmények folyósításának megszüntetését elrendelni, ha megállapítja, hogy a volt csendőrségi személy életbenléte esetén nem lett volna igazolható. Az illetmények folyósítása a bizottság megvonást rendelő határozatát követő hó 1. napjával szünik meg.

2. §.

(1) A volt csendőrségi személyek az intézmény megszünítése folytán általános igazolási eljárás alá nem esnek. Egyes tagjai vagy közegei azonban, saját kérésükre, különleges igazolási eljárás alá vonhatók.

(2) A volt csendőrségi személyek különleges igazolására a belügyminisztériumban kizárólagos illetékességgel igazoló bizottság alakítandó. A bizottság elnevezése: „A volt csendőrségi személyek igazolására alakult különleges igazoló bizottság". A bizottságot az igazoló bizottságok megalakítására vonatkozó törvényes szabályok szerint kell megalakítani. A beküldendő tagokat az egyes politikai pártok országos vezetősége, illetve a Szakszervezeti Tanács jelöli ki. A 15/1945. M. E. számú rendelet 6. §. 6. bek. szerint behívandó alkalmazott csakis a magyar belügyminisztérium már igazolt alkalmazottja vagy a magyar államrendőrség már igazolt tagja lehet. A főispán (Nemzeti Bizottság) ügykörét a belügyminiszter vagy az általa meghatározott személy tölti be.

(3) A volt csendőrségi személy igazoló nyilatkozatát az előbbi bekezdésben meghatározott bizottsághoz nyújtja be.

(4) A bizottság csak

1. „igazolt", vagy
2. „nem igazolt"

határozatot hozhat.

(5) A bizottság „igazolt" határozatot hoz, ha a volt csendőrségi személy bebizonyítja, hogy

a) a németellenes ellenállási mozgalomban személyesen és hatékonyan résztvett, vagy

b) az ország felszabadulása előtt működött magyar kormányok törvényeivel; rendeleteivel, intézkedéseivel és utasításaival tevőlegesen vagy szolgálati mulasztásokkal szembefordult, vagy

c) bár szolgálatát ellátta, tényleges segítséget nyujtott demokratikus szervezkedéseknek vagy azokban résztvevő egyénceknek.

3. §.

(1) Azokat a volt csendőrségi személyeket, akik már közszolgálati ágban elhelyezést nyertek, azonnali hatállyal el kell bocsájtani és közszolgálatra csak akkor alkalmazhatók, ha a 2. §. szerinti igazolási ügyekben a bizottság „igazolt" határozatot hozott.

(2) Az igazolt volt csendőrségi személy közszolgálatban (honvédség, rendőrség, stb.) alkalmazható. Közszolgálatban való alkalmazása esetén a csendőrség kötelékében eltöltött szolgálti idejét be kell számítani.

(3) Az igazolt volt csendőrségi személynek — amennyiben közalkalmazást nem nyer — nyugellátásra van igénye. A 2. §. 2. bekezdése szerint alakított bizottság köteles vizsgálni, hogy a nyugellátásra jogosult személy a nyugdíjra rászorul-e. A bizonyítás a volt csendőrségi személyt terheli. A bizottság végső fokon dönt az illető személy nyugdíjilletményének tényleges folyósításáról.

(4) Az 1939. évi szeptember hó 1-én vagy azután elhalt csendőrségi személy özvegye és árvái csak az esetben illetményjogosultak, ha kérelmükre (akármelyiktük kérelmére) a 2. § 2. bekezdése szerint alakult bizottság megállapítja, hogy a volt csendőrségi személy életbenléte esetén a bizottság igazolási ügyében „igazolt" határozatot hozott volna. Az eljárásra és az illetmények megállapítására a jelen rendelet 2. §-a és 3. §-ának 3. bekezdése irányadó.

4. §.

(1) Azok a kincstári felszerelési tárgyak (fegyver, lőszer, ruházati cikkek, lovak, kocsik, gépkocsik, kerékpár. stb.) és ingatlanok (laktanya, kórház, jóléti intézmény, stb.) melyek 1944. évi október hó 14-én a csendőrség birtokában vagy használatában voltak, a jelen rendelet hatálybalépésekor a 4. §. szerint meghatározott magyar államrendőrség birtokába vagy használatába mennek át.

5. §.

(1) A magyar állam egész területén a belügyminiszter legfelsőbb felügyelete és ellenőrzése alatt a magyar államrendőrség gyakorolja az összes rendőrhatósági jogokat és látja el a rendőrközegei útján a rendőrszolgálatot.

6. §.

(1) Az államrendőrségi szervek hatáskörébe tartozik:

a) a közbiztonság,

b) az államrendészet (politikai rendészet) minden ágának ellátása,

c) az igazgatási rendészet gyakorlása hatáskörébe utalt közigazgatási ügyekben,

d) rendőri büntetőbíráskodás a törvényes szabályok által hatáskörébe utalt kihágásokban,

e) a volt csendőri teendők és végrehajtó szolgálat valamennyi közigazgatási, közbiztonsági és állambiztonsági (politikai) ügyben,

f) azoknak az ügyeknek az ellátása, amelyeket a jelen rendelet hatálybalépése után külön törvény vagy rendelet a rendőrség hatáskörébe utal.

7. §.

(6690/1945. M. E. számú rendelet 1. §-a.)

„(1) A belügyminiszter közvetlen felügyelete alatt budapesti és vidéki főkapitányság létesül, élükön a budapesti, illetőleg a vidéki főkapitányság vezetésével. A budapesti főkapitányság hatásköre Nagy-Budapestre, a vidéki főkapitányságé az ország egész többi területére terjed ki.

(2) A vidéki főkapitányság vezetője látja el saját hatósága területén a másodfokú hatósági teendőket, ezenkívül felügyelő és ellenőrző hatósága a hatósági területén működő összes államrendőrségi hatóságoknak és szerveknek."

8. §.

(a 6690/1945. M. E. számú rendelet 2. §-a.)

(1) Minden megyei törvényhatóságban a megye székhelyet képező törvényhatósági jogú városban állítani; kivétel Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye, melyben két vármegyei főkapitányságot kell létesíteni; az Észak-Pest vármegyei főkapitányságot Budapest székhellyel (hatásköre kiterjed a szentendrei és váci városi kapitányságokra, az alsódabasi, aszódi, budakörnyéki, gödöllői, gyömrői, monori, nagykátai és ráckevei járási kapitányságokra) és a Dél-Pest vármegyei főkapitányságot Kecskemét székhellyel (hatásköre kiterjed a cegléd, kalocsai, kiskunfélegyházai, kiskunhalasi és nagykőrösi városi kapitányságokra, továbbá az abonyi, dunavecsei, kiskőrösi és kunszentmiklósi járási kapitányságokra).

(2) A belügyminiszter megbizhatja a megyeszékhelyet képező törvényhatósági jogú városban létesült városi főkapitányság vezetőjét a vármegyei főkapitányság vezetője teendőinek ellátásával. Hasonlóképpen megbízhatja a belügyminiszter az egyik vármegyei főkapitányság vezetőjét egy, vagy több más vármegyei főkapitányság vezetője teendőinek ellátásával is.

(3) A vármegyei főkapitányság vezetője a vármegye területén működő városi és járási kapitányságok felügyelő és ellenőrző hatósága.

(4) A vármegyei főkapitányság vezetőjének rendőrhatósági ügyintéző hatásköre általában nincs; a belügyminiszter azonban egyes ügyekben másodfokú hatósági jogkör ellátását átmenetileg a vármegyei főkapitányság vezetőjének hatáskörébe utalhatja. Az ilyen ügyekben harmadfokon továbbra is a belügyminiszter határoz. A vármegyei főkapitányság vezetője a vidéki főkapitányság vezetője alá van rendelve és feladatkörét a belügyminiszter által kiadandó szolgálati szabályzat szerint látja el.

(5) A vármegyei főkapitányság keretében különleges rendőrségi alakulatok állíthatók fel éspedig:

a) tanosztályok és tanfolyamok, amelyek keretén belül gondoskodni kell a rendőrség tagjainak demokratikus neveléséről is,
b) karhatalmi alakulatok,
c) különleges kiképzésű nyomozócsoportok és
d) a szükséghez képest más szervek."

9. §.

(6690/1945. M. E. sz. rendelet 3. §-a.)

„(1) Minden törvényhatósági jogú városban főkapitányságot, minden megyei városban városi kapitányságot és minden járásban, a járás székhelyén, járási kapitányságot kell felállítani. A városi főkapitányság, városi kapitányság és járási kapitányság vezetői látják el az elsőfokú rendőrhatósági teendőket. A városi főkapitányságok közvetlen felügyelő hatósága a vidéki főkapitányság vezetője, a városi és járási kapitányságok közvetlen felügyelő hatósága a vármegyei főkapitányság vezetője. Azokban a járásokban, amelyeknek székhelye megyei város, a járási kapitányság teendőit a városi kapitányság látja el.

(2) Minden városi főkapitányságon, továbbá minden városi és járási kapitányságon

a) politikai,
b) bűnügyi,
c) igazgatás-rendészeti,
d) rendőri büntetőbírói és
e) őrszemélyzeti osztályt kell létesíteni.

(3) Kisebb forgalmú főkapitányságokon és kapitányságokon az előző bekezdés a)—d) pontjaiban megjelölt osztályok ügykőre egy, két vagy három osztályra összevonható. Az előző bekezdésben megjelölt osztályokon felül egyéb osztály felállítását a vidéki főkapitányság vezetője engedélyezi.

(4) A városi főkapitányságok s a városi és járási kapitányságok a végrehajtó szolgálatot az oda beosztott személyzettel látják el éspedig a város belső területén rendőrőrsökkel, külső területén a körzeti örsök, nagyközségekben és körjegyzői székhelyeken a rendőrbiztosságok, egyes kisközségekben pedig ugyancsak a körzeti örsök útján. A rendőrbiztosság parancsnoka rendőrbiztos, a körzeti örs parancsnoka a rendőrsparancsnok. A járási kapitányságok keretében portyázó különítményeket is fel lehet állítani. Mindezek a szervek szolgálatukat az illetékes főkapitányság, illetőleg kapitányság vezetője alá rendelve látják el, hatósági jogokat azonban nem gyakorolnak.

(5) A belügyminiszter felhatalmazást kap arra, hogy összhangban a honvédelmi szervekkel a határrendészeti, folyamrendészeti és légiforgalmi rendészeti szolgálat ellátására az államrendőrség keretén belül különleges hatóságokat és szerveket állíthasson fel."

10. §.

(6690/1945. M. E. sz. rendelet 4. §-a.)

„(1) A budapesti és vidéki főkapitányságok, továbbá a vármegyei főkapitányságok vezetői felhatalmazást nyernek arra, hogy a rendszeresített létszám keretén belül kinevezett alkalmazottak szabályszerű illetményeit, továbbá a dologi kiadásokat a belügyminiszter által rendelkezésükre bocsátott hitelösszegek keretén belül a költségvetésben meghatározott célokra a részükre nyitandó csekkszámlák terhére utalványozzák.

(2) Az utalványozási joggal felruházott hatóságok mellé számvevőségek rendelhetnek; a számvevőség hatáskörét és hivatását az 1897. évi XX. t. c. 95. §-a határozza meg és a számvevőség személyzetéről kinevezés útján a belügyminiszter gondoskodik.

(3) Az államrendőrségi számvevőség a belügyminiszter alá rendelt többi számvevőségtől elkülönítve, a magyar államrendőrség keretén belül külön állománycsoportot képez; az államrendőrségi számvevőséghez kinevezett tisztviselőket külön rangsorozati névjegyzékbe kell foglalni s az államrendőrségi számvevőségi tisztviselők csak az államrendőrség keretén belül helyezhetők át."

11. §.

(1) Budapest rendőrségéről külön rendelet intézkedik.

12. §.

(1) Az 1881. évi II. és III. törvénycikk, valamint a csendőrség intézményeire, szerveire és közegeire vonatkozó minden törvényes szabály hatályát veszti. A volt csendőrség minden személyi és tárgyi ügye a belügyminiszter hatáskörébe tartozik.

13. §.

Jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Végrehajtásáról és az alantas hatóságoknak részletes utasításokkal való ellátásáról a belügyminiszter gondoskodik.

Debrecen, 1945. évi március hó.

Miklós Béla
miniszterelnök.

Rendelet a csendőrség megszüntetéséről

A belügyminiszter 198.900/1947. IV. 1. B. M. számú rendelete
A LÉTESÍTENDŐ RENDŐRAKADÉMIA KERETÉBEN FELÁLLÍTANDÓ EGYÉVES TISZTI ISKOLÁRA VONATKOZÓ „PÁLYÁZATI FELHÍVÁS" KIADÁSA TÁRGYÁBAN.

Az államrendőrség Országos Főkapitányának, budapesti és vidéki főkapitánysága, államvédelmi osztálya Vezetőinek, valamennyi vármegyei körzeti Szemlélőnek, a szegedi és hódmezővásárhelyi rendőrkapitányság, valamennyi határrendészeti és révkapitányság Vezetőjének, az őrsparancsnokképző és valamennyi tanosztályparancsnokságnak, továbbá a központi kiképző zlj. Parancsnokságának,
Székhelyén.

Utasítom címzett Vezetőket, hogy a csatolt „Pályázati felhívás"-t rendeletem kézhezvételét követő három napon napiparancsban (osztályparancsban) tegyék közzé.

Külön felhívom a vármegyei felügyeleti körzeti Szemlélők, valamint a határrendészeti és révkapitányságok Vezetőinek figyelmét, hogy amennyiben a „Pályázati felhívás" I.sz. mellékletében részletezett orvosi vizsgálat egyes egyes beosztottjainak szolgálati helyén részben intézkedő rendőrorvos (rendőr őrsök), részben megfelelő közegészségügyi intézmények (járási kapitányságok) hiányában nem eszközölhető, úgy a Rendőrakadémiára való felvételre jelentkező beosztottjaikat vezényeljék az illetékes vármegyei felügyeleti körzet székhelyére az előírt orvosi vizsgálat eszközlésére.

Utasítom címzett Vezetőket, hogy a pályázati kérelmeket kimerítő véleményezéssel együtt szolgálati úton soronkívül terjesszék fel hozzám a következő címzéssel: Belügyminisztérium Rendőrakadémia Parancsnokság (Budapest, XII. Böszörményi u. 21. sz. Szabadság laktanya). A borítékon kívül feltüntetendő: Pályázati kérvény a Rendőrakadémiára.

Budapest, 1947 évi november 5-én.

A miniszter helyett
dr.Szebenyi Endre s.k.
államtitkár

Belügyminiszteri rendelet a rendőrképzésről

Az Államrendőrség szervezetében tisztképző intézet felállítása tárgyában 6690(1945. M. E. számú rendelet 5. §-ának a) pontjában, a 10.060/1946. M. E. számú rendelet 1. §-ában és a 9.48211947. Korm. számú rendelet 7. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a következőket rendelem:

1§.

Az államrendőrség szervezetében „Rendőrakadémia" elnevezéssel, Budapest székhellyel, tisztképző intézetet állítok fel.

2.§.

(1) A rendőrakadémia személyzete külön létszámmal az államrendőrség budapesti főkapitányságának állományában tartozik.
(2) A rendőrakadémia felett a kiképzés irányítását, a felügyeletet és az ellenőrzést a belügyminiszter közvetlenül gyakorolja.
(3) A rendőrakadémia személyzete a szolgálattal közvetlenül összefüggő személyi és dologi ügyekben közvetlenül a belügyminiszternek, egyéb személyi, valamint a fegyelmi ügyekben a budapesti főkapitányság vezetőjének van alárendelve.

3.§.

(1) A rendőrakadémia élén annak parancsnoka áll, akit az I. állománycsoportba sorolt tisztek közül a belügyminiszter jelöl ki. A parancsnok „a rendőrakadémia parancsnoka:" megjelöléssel és rendfokozatának feltüntetésével írja alá.
(2) A rendőrakadémia létszámához tartozó bármely állománycsoportbeli rendőrtiszt, tiszthelyettes és legénységi állományú egyén, valamint egyéb alkalmazott az akadémia parancsnokának van alárendelve.
(3) A rendőrakadémia parancsnokát a fegyelmi szabályzat 7. §-ának 7.pontjában meghatározott fegyelmi enyhítő jogkör gyakorlása illeti meg.

4.§.

A rendőrakadémia szervezetét, évfolyamainak számát, a kiképzés módozatait és az akadémia parancsnokának feladatkörét külön rendelet állapítja meg.

5.§.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.
Budapest, 1947. évi november hó 24-én.

Rajk László
Belügyminiszter

Rajk rendelet

Rendőrakadémia megnyitója

Rendőrakadémiai hallgatójelöltek 1948

Rendőrakadémia záróvizsga

Tisztavatási ünnepség (1949)

Szakasits Árpád köztársasági elnök és Kádár János belügyminiszter

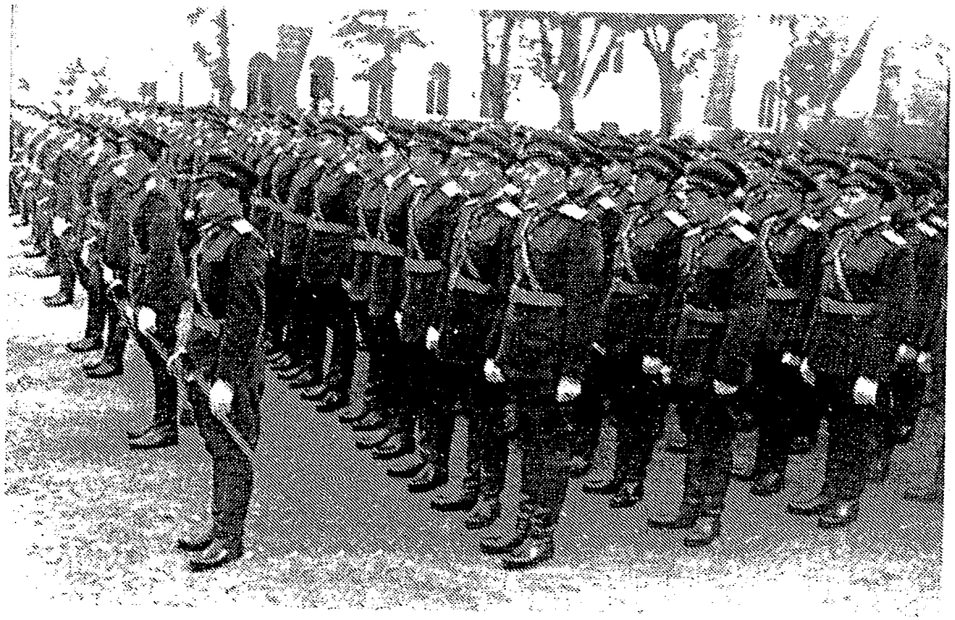

A Rendőrképző iskola záróünnepélye a Böszörményi úton 1952-ben

A karhatalmi egység 1956-ban

Tiszthelyettes avatási ünnepség a Tiszthelyettes-képző iskolán

Tiszthelyettes avatás a csapatzászlóval

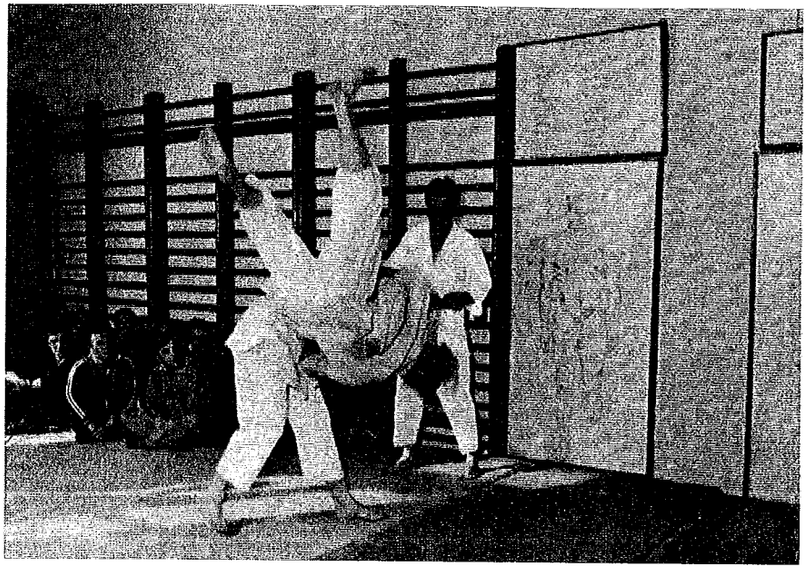

Rendőrhallgatók közelharc kiképzése
a lovardából átalakított tornateremben

Lőgyakorlat

Kun Béla emlékműve a Böszörményi úti objektum udvarán

A zászlósképző névadója

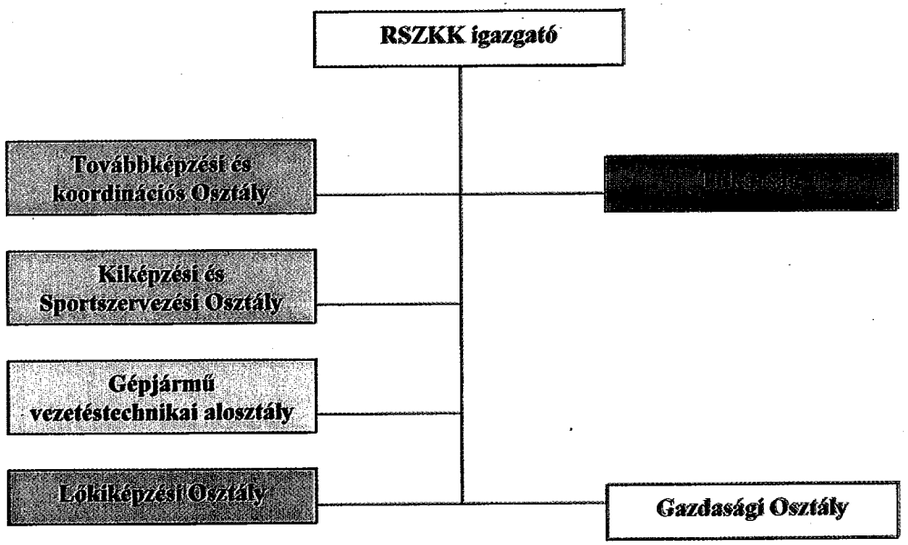

Az RSZKK szervezeti felépítése

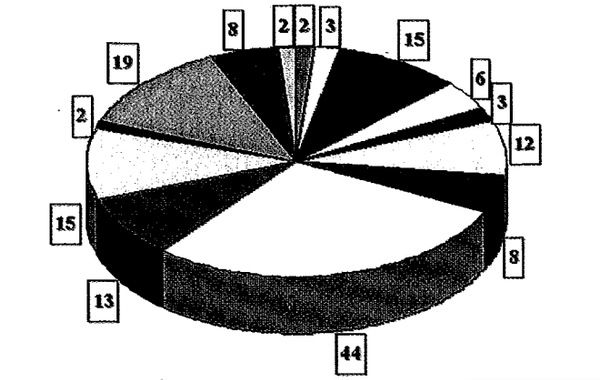

- alkotmányjog
- emberi jogi ismeretek
- büntetőjog
- büntető-eljárásjog
- államigazgatási eljárásjog
- igazgatásrendészeti ismeretek, szabálysértési jog
- koplex helyszíni foglalkozás
- szakmai ismeretek
- intézkedésmódszertan és lélektan
- kommunikáció
- híradástechnikai eszközök
- számítástechnika
- testnevelés
- európai integrációs ismeretek

RSZKK ügyeletesi szaktanfolyam tantárgyi és tanóramegoszlása

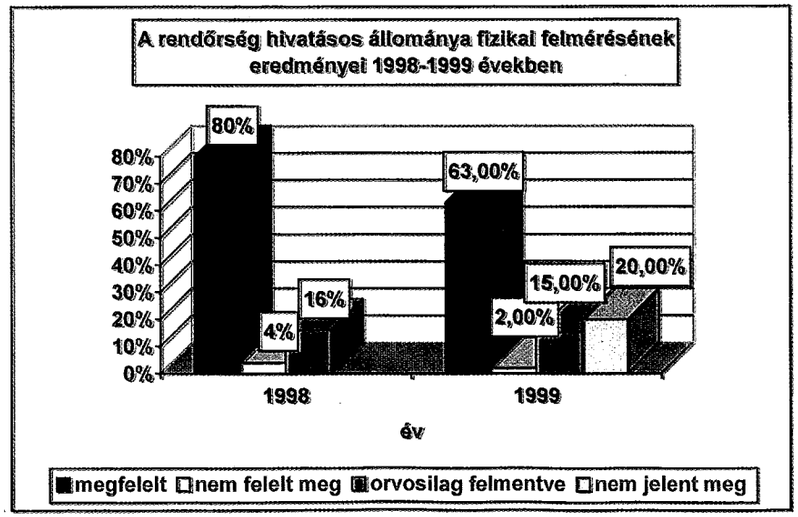

A hivatásos állomány fizikai felmérő vizsgája

Zsinka András r. ezredes az RSZKK ünnepélyes diplomaátadásán

RSZKK záróünnepély

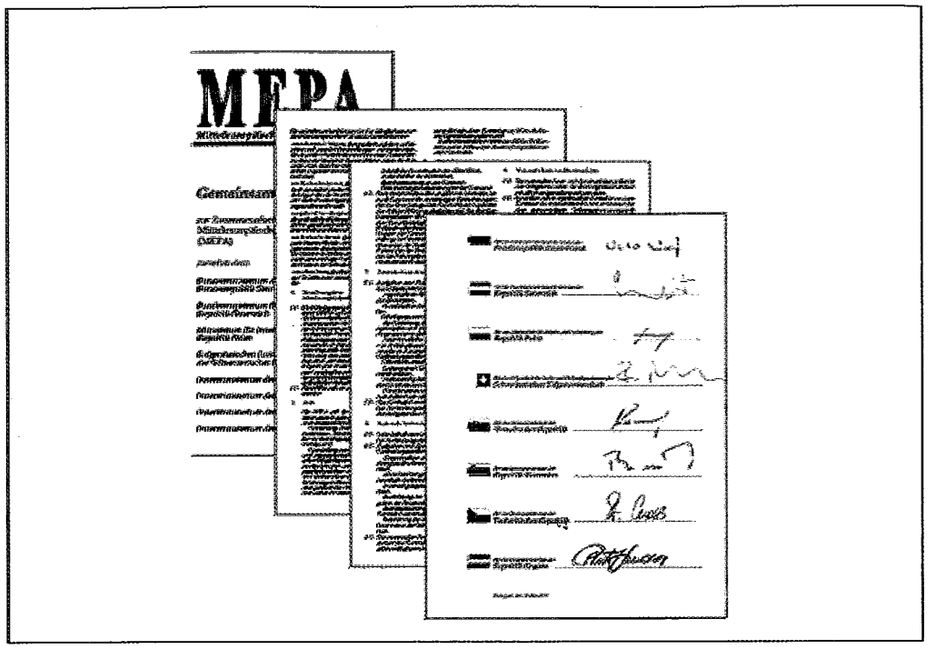

Közép-európai Rendőrakadémia -KERA (németül MEPA) közös nyilatkozat (1992. március)

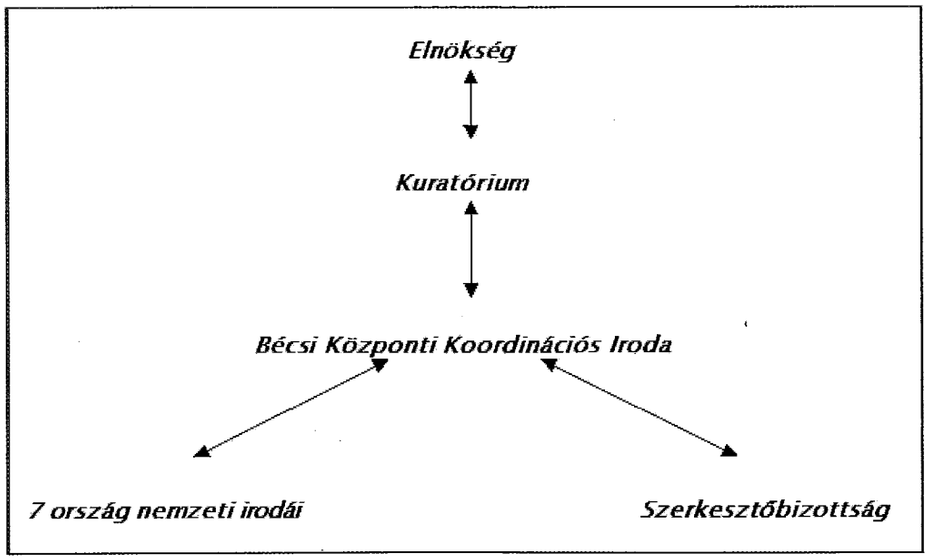

A KERA kuratóriuma

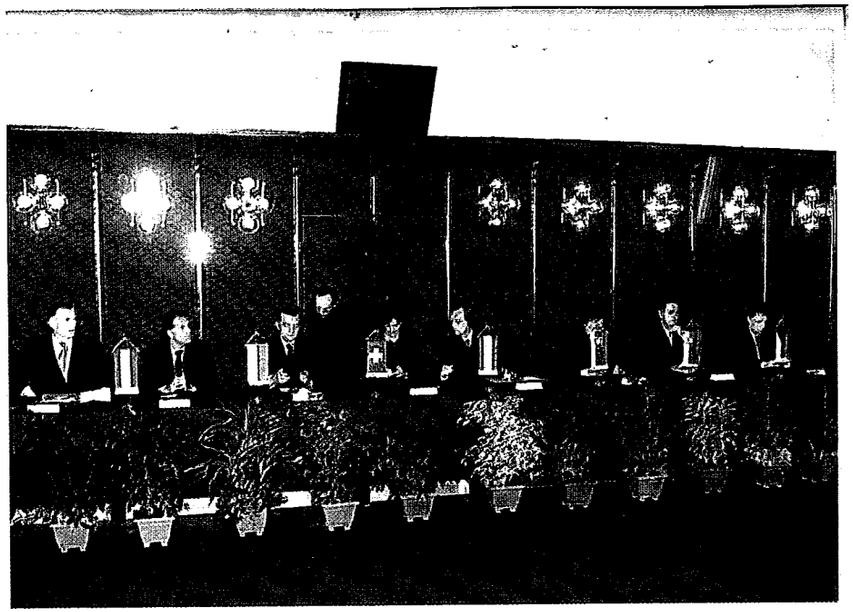

A közös nyilatkozat ünnepélyes aláírása

Dr. Magyar József ny. r. dandártábornok a KERA magyarországi igazgatója

MEPA

Mitteleuropäische Polizeiakademie

URKUNDE

hat in der Zeit vom 26. Februar bis 23. Mai 2001 in
Wien, Wiesbaden, Prag, Bratislava, Szczytno, Rothenburg/OL,
Murten, Debeli rtic und Budapest
die Mitteleuropäische Polizeiakademie mit dem Ausbildungsschwerpunkt

„Vorbeugung und Bekämpfung der internationalen
organisierten Kriminalität, Drogenkriminalität, Eigentumskriminalität
und illegalen Immigration"

mit Erfolg

absolviert

Budapest, am 23. Mai 2001

KERA oklevél

KERA tanfolyamzáró ünnepsége
Dr. Orbán Péter rendőrfőkapitány a díszemelvényen

Az előtérben Dr. Simon László r. ezredes az Oktatás és Kiképző Központ egykori parancsnoka

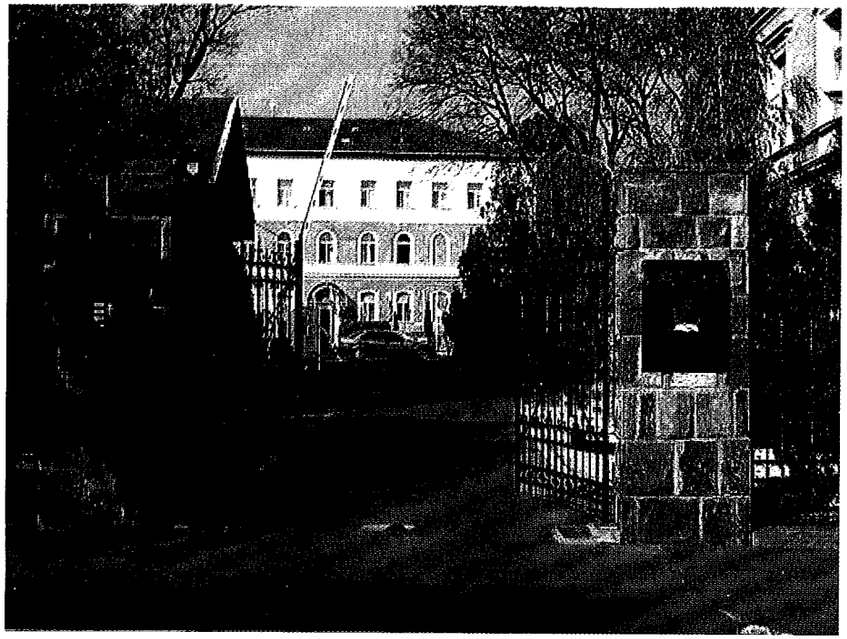

A nemzetközi oktatás szolgálatába állított felújított objektum épületei
Az objektum bejárata

Az épületegyüttes légi felvételről

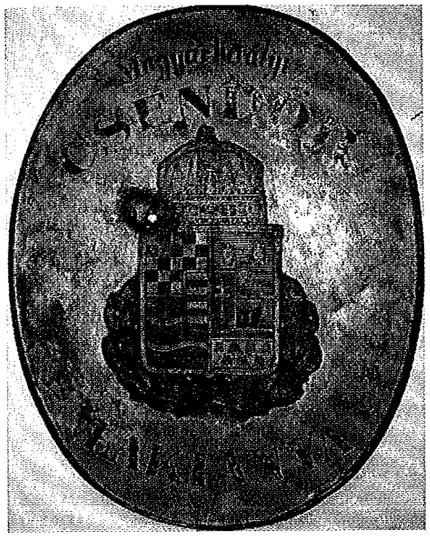

BM
OKTATÁSI
FŐIGAZGATÓSÁG

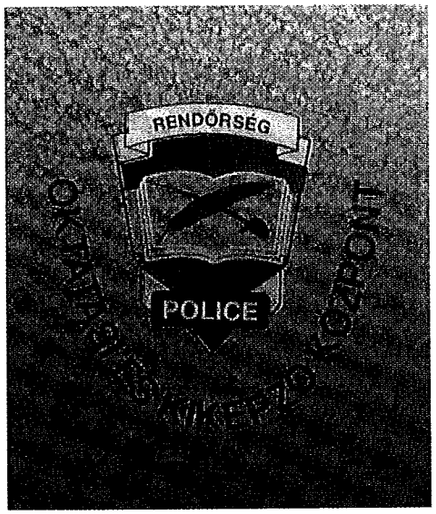

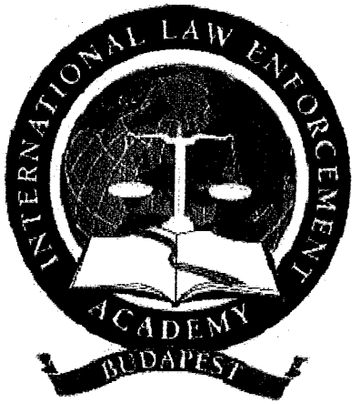

Jelvények és logók

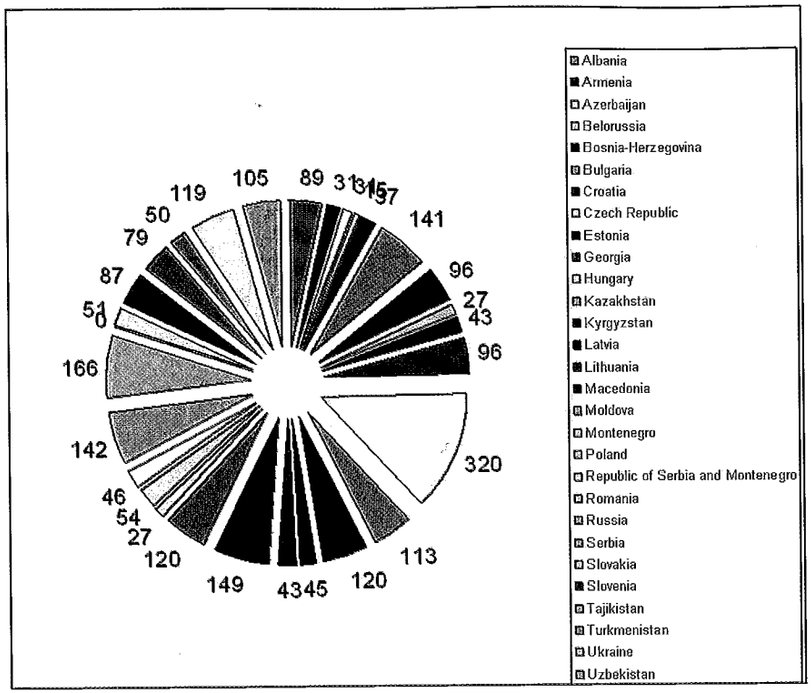

Az ILEA 8 hetes kurzusain eddig résztvevő országok megoszlása

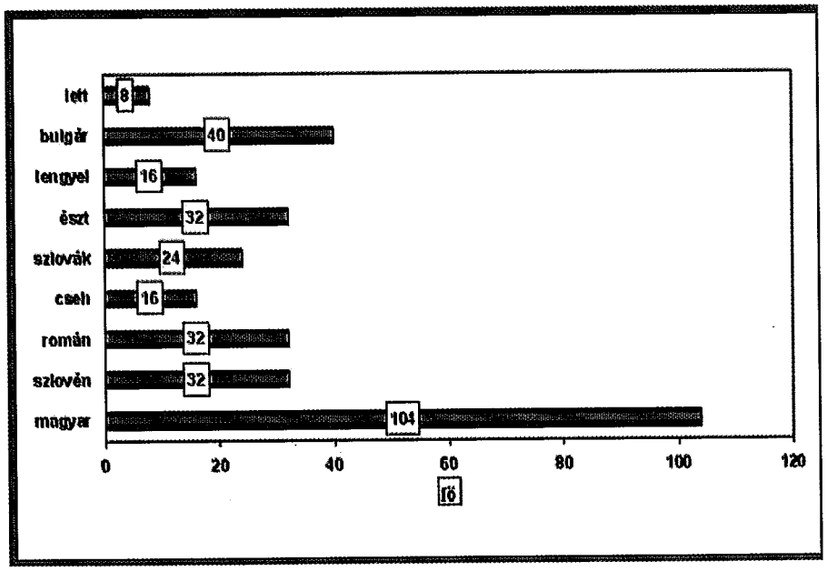

Az ENFOPOL 118 programban résztvevő országok és hallgatók számának megoszlása 1999-2000-ben

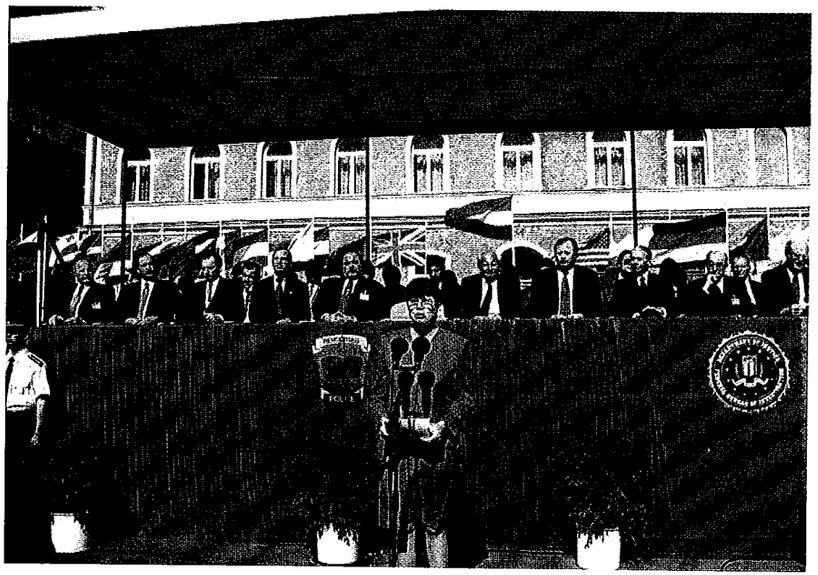

ILEA megnyitó ünnepség (1996)

Janet Reno USA igazságügyi miniszter ünnepi beszéde

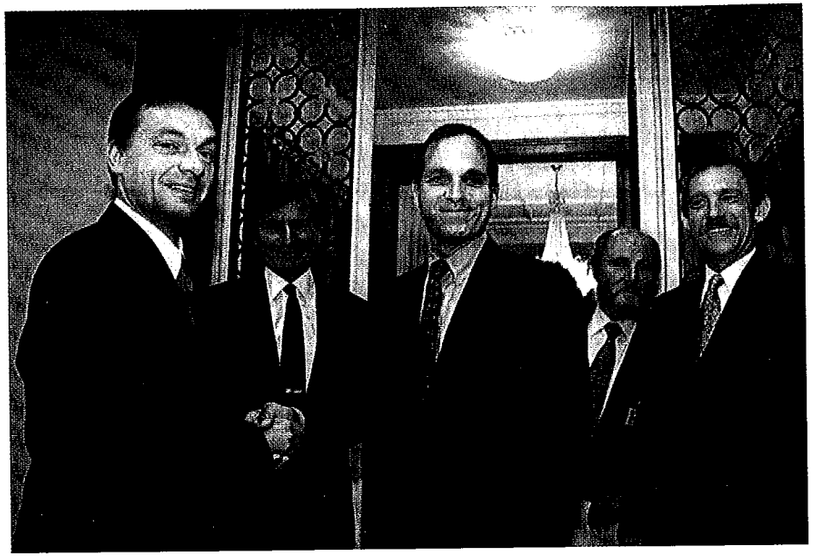

Magas szintű látogatás (1999)

Orbán Viktor miniszterelnök és Dr. Pintér Sándor belügyminiszter, Louis Freeh FBI igazgató és Peter Tufo nagykövet társaságában

Louis Freeh FBI igazgató köszönti a hallgatókat (2000)

Az ILEA 5. évfordulóján

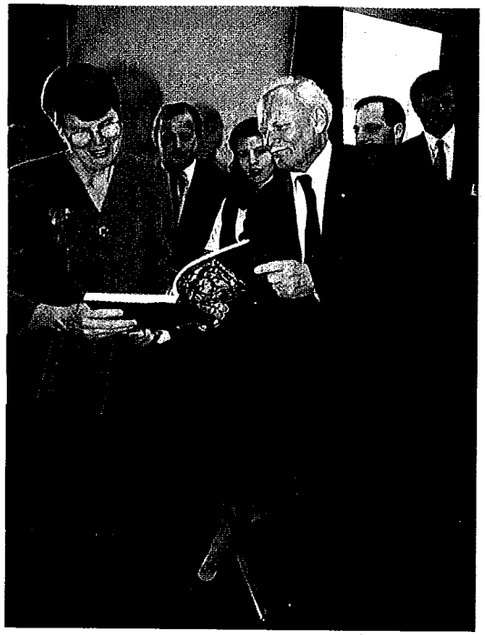

Göncz Árpád köztársasági elnök és Janet Reno amerikai igazságügyi miniszter a megnyitóünnepségen

ILEA taktikai képzés

Damian „Skip" Stites FBI kiemelt különleges ügynök oktatja a gépjármű megállítás taktikáját

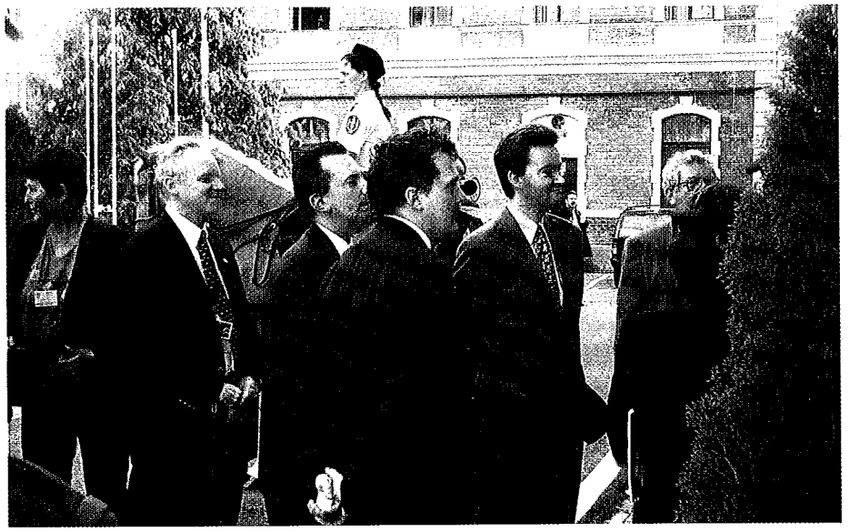

Az objektum 100. éves évfordulója

Meghívottak: Habsburg Ottó hazánk EU nagykövete, Leslie Kaciban alapító igazgató (1995-2000), Dale B. Wegkamp az ILEA igazgatója (2000-2004)

Az ILEA bűnügyi laboratóriumának megnyitója (2004)

*Charles Proudy FBI helyettes igazgatója, Dr. Lamperth Mónika belügyminiszter, DaleB. Wegkamp ILEA igazgató, Dr. Janza Frigyes r. dandártábornok BM oktatási főigazgató,Dr. Boda József r. ezredes BM NOK igazgató_*

Az FBI adománya

a SECI Iroda nagy értékű számítástechnikai eszközöket ad át a magyar rendőrségnek. Vendégek: George H. Walker USA budapesti nagykövet, Joseph Ladd helyettes attasé FBI, M. Miles Burden ILEA igazgató, Tiborcz János BM helyettes államtitkár, dr. Bolcsik Zoltán r. dandártábornok NNI igazgató

Jól felszerelt könyvtár segíti az oktatást

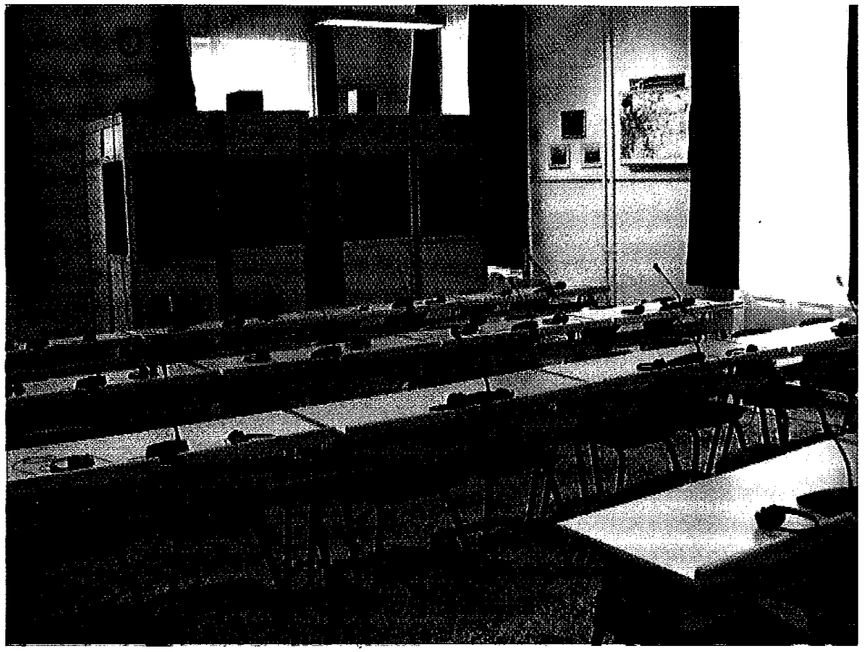

Korszerű technikával felszerelt multimédiás tanterem

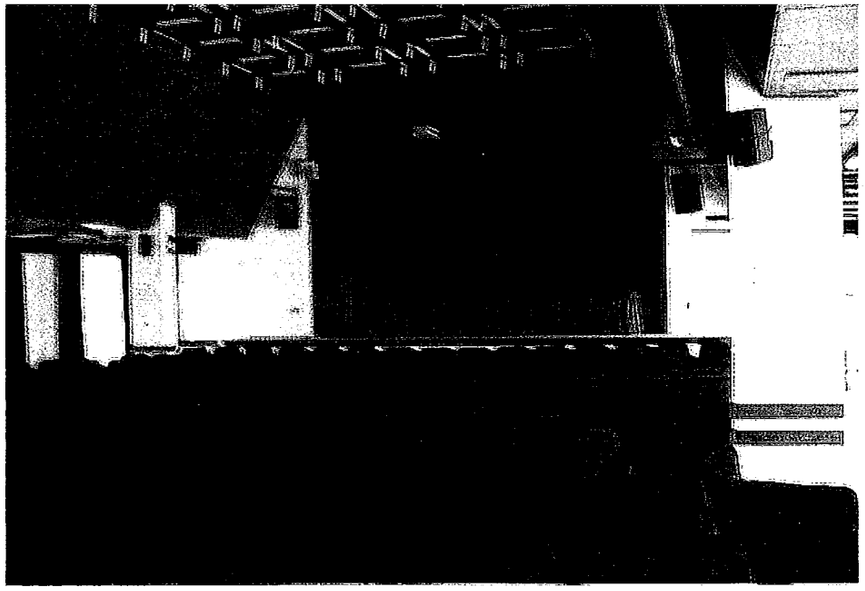

Kiemelt rendezvények lebonyolítását segíti a színházterem

Intézkedés-taktikai képzés a Taktikai Házban

Békefenntartók bűnügyi technikai képzése
(elméleti és gyakorlati foglalkozás)

Afganisztánba készülő missziósok

Előtérben, dr. Boda József r. ezredes a BM Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója

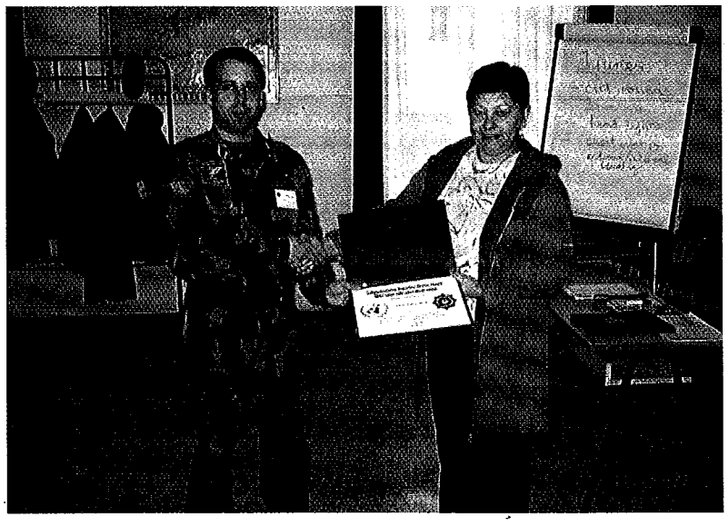

Diploma átvétel békefenntartó tanfolyam végén

Oklevél

a BM Nemzetközi Oktatási Központ megalapításának ötödik évfordulója alkalmából.
A NOK állományának kiemelkedő munkájáért köszönetet mondok.
Az elmúlt öt év alatt végzett tevékenységükkel a világ számos országában elismerést vívtak ki a Magyar Köztársaság Belügyminisztériumának.

Budapest, 2004. július 1.

Dr. Lamperth Mónika
belügyminiszter

Miniszteri oklevél a NOK 5. évfordulójára

A FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI
ÉS MUNKAÜGYI MINISZTÉRIUM

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI
KORMÁNYHIVATAL

CSALÁDBARÁT MUNKAHELY

2004.
pályázatán

a családi élet és a munkavégzés összehangolásában
elért eredményeiért

elismerő oklevélben
részesítem.

Belügyminisztérium
Nemzetközi Oktatási Központ

Budapest, 2004. június 10.

Burány Sándor
miniszter

Dr. Lévai Katalin
miniszter

Elismerő oklevél a családbarát munkahelynek

OKLEVÉL

a BM NATO és EU Koordinációs Főosztály

által szervezett
EU IPU ALTHEA rendőri szakmai felkészítő tanfolyam sikeres elvégzéséről
Budapest, 2005.05.23 - 07.22

Dr. Botz László
főosztályvezető
BM NATO és EU Koordinációs Főosztály

Dr. Farkas István r.alezredes
mb. igazgató
BM Nemzetközi Oktatási Központ

Dr. Dobozi József r.dandártábornok
parancsnok
Rendészeti Biztonsági Szolgálat

This
Certifies
that

has completed the

Police Executive Role in Combating Terrorism

12 – 16 Sept. 2005

Sponsored by the Antiterrorism Assistance Program
Bureau of Diplomatic Security, U. S. Department of State

Douglas Rosenstein,
Director, Office of Antiterrorism Assistance,
Bureau of Diplomatic Security

Lynnda E. Tibbets,
Deputy Director, Office of Antiterrorism Assistance,
Bureau of Diplomatic Security

This

Certificate of Appreciation

certifies that

Has made a significant contribution to

Police Executive Role in Combating Terrorism

October 31 – 11 November, 2005

Sponsored by the Antiterrorism Assistance Program
Bureau of Diplomatic Security, U. S. Department of State

Douglas Rosenstein,
Director, Office of Antiterrorism Assistance,
Bureau of Diplomatic Security

Lynnda E. Tibbets,
Deputy Director, Office of Antiterrorism Assistance,
Bureau of Diplomatic Security

This

Certifies

that

has completed the

Combating Transnational Terrorism

May 30 – June 10, 2005

sponsored by the Antiterrorism Assistance Program,
Bureau of Diplomatic Security, U.S. Department of State

John A. Rendeiro, Jr.
Office of Antiterrorism Assistance, Bureau of Diplomatic Security

George M. Lambert
Office of Antiterrorism Assistance, Bureau of Diplomatic Security

BM NEMZETKÖZI OKTATÁSI KÖZPONT

EUPM/UNMIK MISSZIÓ CÉLFELKÉSZÍTŐ TANFOLYAMA

Budapest, 2004. november 08 – 12.

az EUPM- BiH és UNMIK-Koszovó békefenntartó missziókban résztvevő rendőri állomány tagjaként, a BM NOK szervezésében megrendezett missziós célfelkészítő tanfolyamot elvégezte.

Dr. Boda József r. ezredes
igazgató

Ministry of Interior
International Training Centre
Certificate of Completion

This is to certify that

has successfully completed the

TRAIN THE TRAINERS course
in
Budapest, Hungary

13th September – 01st October 2004

Col. Dr. József Boda
Director
Pol. Chief Counsellor

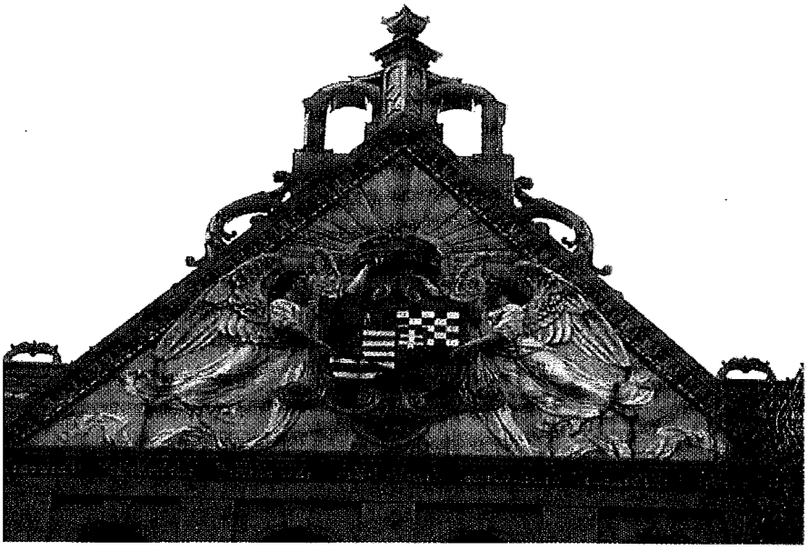

cára néző épületek oromfalait egy-egy két és fél méter magas, egyesített országos címer díszítette, amelyeket a pécsi Zsolnay gyár színes pyrogránitból készített. os ezek a díszítmények a háború során elpusztultak, így a bemutatott képet a gyár vumából bocsátották rendelkezésünkre.)

XB 90478
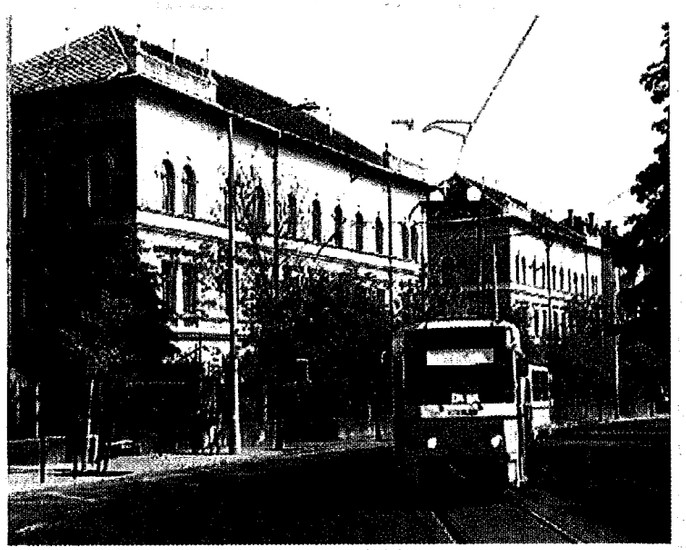
A csendőrlaktanyától a BM Nemzetközi Oktatási Központig